

מיכאל - שם של מלאך

ספר זכרון
לע"נ
סגן מיכאל דדוש הי"ד

מיכאל - שם של מלאך

ספר זכרון

לע"נ היקר והאהוב

מיכאל (מיקי) הי"ד

בן חיים ושולמית דדוש יחי'

שנפל על קידוש ה' במילוי תפקידו

בקבר יוסף בשכם

י"ג תשרי התשנ"ז

עריכה
מרדכי חדד

מרום הגליל - אב התשנ"ז

תודה

לאהרון מעתוק - ראש המועצה האזורית מרום הגליל

לדני סיידא - ראש המועצה הדתית מרום הגליל

לועד מושב עלמה

על סיועם בהוצאת ספר זה לאור

תודה מיוחדת

למר חיים הלל סגן ראש המועצה האיזורית

על השתדלותו ועזרתו הרבה

בהוצאת ספר הזה לאור

את הספר ניתן להשיג אצל משפחת דדוש
מושב עלמה ד.ג. מרום הגליל טל. 06-6980263

תוכן הענינים

העמוד

התוכן

11	בנימין נתניהו	רבר ראש הממשלה
12	חייליו של מיקי	הרגע האחרון
13		דבר המשפחה
15	אהרון מעתוק.	דבר ראש המועצה.
16	אפיר ספר.	נפלת כקדוש על הצלת חברים.
18	דה"ג ראובן אלבו.	מיכאל הלך לעולמו יך וטודר
23	הרב יוסף אלמשעלי.	מיכאל שליח ה'
26	הרב אליהו ביטון.	מידת הכרת הטוב של מיכאל הי"ד.
30	הרב רפאל כהן.	עולם האמת - ועולם השקר.
37	הרב מגור ששון גיל.	מיקי מבכירי ובחירי התלמידים.
38	אורי דוד מזרחי.	נשמה ושמה מיכאל.
43	הרב מיכאל קפאח.	לחיים ולמות - משמעות רוחנית
48	הרב מאיר כהן.	העולם החומרי לא פיתה אותו.
50	הרב אפרים חפץ.	מיקי נפל בשכם.
55	הרב אורי ליבנט.	מסכת של קידוש השם.
60	הרב יהודה אלרן (שעאר)	הנער הזה - עכשיו הוא מלאך.
65	הרב איתי ליפשיץ.	נפשו צדקה בצידור החיים.
67	הרב יהודה ביץ.	במקום לחופה ובלטו אתך לקטרה.
71	סא"ל חיים אביטל (ראס)	מיקי דמות של מלאך.
73	אודיה מזרחי.	געגועים.
78	אלי דדוש.	אני לא יודע מה לכתוב לך אודי.
81	אסתר מזרחי.	יש בך משהו מהניצוץ הא-לוקי.
84	דביר דדוש.	שאפתי תמיד להיות כמך.
86	מוריס דדוש.	נמשך לסלול את דרכך.
89	ציון מעתוק.	אתה חסר לנו כאן.
90	שושן דדוש.	אגדה בחייו.
93	אדוה דדוש.	איוז אבידה. - באותו היום
94	מולית דדוש	הכי אחי.

95	אלי דרוש.	גן של שושנים - מיכאל.
98	הדודה אילנה.	השארית משפחה אומללה.
101	רא"ל - אמנון ליפקין שחק.	דבר הרמטכ"ל.
102	עוזי דיין.	דבר אלוף פיקוד המרכז
103	אלוף - גבי אפיר.	מיקי היה מקצוען אמיתי.
104	אל"מ צבי אמרוד.	בצ.ה.ל יתחנכו על אומץ ליבך
106	סא"ל חיים אביטל.	עוד דבר לי אליך.
107	סא"ל שמחה דדי.	קשה להספיד קצין כמוך.
109		תעודת הזקרה והערכה.
110	ליונל דרניק.	הייתי עם מיקי ברגעיו האחרונים.
112	עדי מרגלית	מיקי היה מתקשר לאמא.
113	אורן עייש.	הפך את המזלקה למובילה.
115	מכתב לדורים.	הלכנו אחריו באש ובמים.
116	יאיר כהן.	הפגישה הראשונה היתה בסגור.
118	שבח אריאל.	מילות של הרגשה.
119	אברהם שלתיאל.	אתה ראוי להקרא המפקד!
120	משה צוריאל	הרושם שהשארית נדרס בנפשי
121	חיילי הפלח"ד	דלתו תמיד היתה פתוחה.
122	אסף אייזנר.	רצית ולא הספקת.
123	חייליו של מיקי.	כך זוכרים את מיקי.
124	לימור גן עדן.	מרגישים את הקושי.
126	עפר	מיקי ידע שהוא חייב להציל.
128	סא"ל חיים אביטל.	קצין משכמו ומעלה.
129	אהרון מעתוק.	הקרבן לא היה לשווא.
132	הרב יצחק גינזבורג.	מיכאל מקריב על המזבח.
133	ח"כ רב שילנסקי.	כל דורה היה רוצה ילד כמו מיקי.
135	חיים הלל.	שילוב נדיד של עוצמה וצניעות.

137	עו"ד יעקב סופר.	עיניים מושפלות וחיוך ביישני.
139	הארון ממדוח.	בחדר שנעדר לגדולות.
141	בטאון יהדות לוב.	במעלות קדושים.
143	רפאל לגטיבי	אודי חודש וחצי בקבר יוסף.
145	אפיר סופר.	אתה חסר לי מאד.
147	שרית.	מיקי ילד טיפוחי.
149	עמיר.	כל זה נקטע בטרם עת.
151	אלידן סופר.	ענוה גדולה מכול.
153	עופר מאיר.	זכיתי להיות חברו של מיקי.
155	שמעון חדר.	מיכאל שם של מלאך.
157	יואל הלל.	בלכתך השארת לנו את המצפן.
159	עליזה ג'אן.	איתך ובלעדך.
160	רפאל לגטיבי	כך רצה העול.
161	עמית סופר.	אתה מופיע בחלומות.
163	טובה ומנוח פליקס.	אתם מחזברים לקדושי האומה.
164	איתן הירשפלד.	היה כייף להיות במחצתך.
166	אריק.	הם לא לקחו את רחוק.
168	חבר.	ממני לא הספקת להפריד.
169	יוסף וניצה ג'אן.	המסר שהשאיר מיקי.
171	עינת. ח.	פרח נרד.
171	רותי תשובה.	העול הנר.
172	הרב יצחק גינזבורג	נשמת מיכאל נמצאת אתכם תמיד.
173		מכתבים לאודיה.
179		מברקי נחמה.

דברי ראש הממשלה

ראש הממשלה

למשפחת דדוש

לא הכרתי את מיכאל. לא היתה לי הזכות.

אבל אני יודע מה זה שכול.

אני יודע מהו החלל שנשאר במשפחה, בבית, בלב - כשבן, אח, חייל, קצין חוזר הביתה בארון.

ואני גם יודע שאין מנוס. בעל כורחנו אנו חייבים לחיות על חרבנו. בעל כורחנו אנו חייבים לשלם בדם בנינו למען הארץ והמדינה, למען בתינו ואזרחינו, למען אנשינו, נשינו וילדינו.

לא בחרנו במלחמה, לא רצינו באלימות, שאפנו, קיוונו לשלום.

תמיד, מאז ומעולם, רצה עם ישראל בשלום. את המלחמה והשטאה, את שפיכת הדמים כפו עלינו. גם את מלחמת ספטמבר כפו עלינו, וסגן מיכאל דדוש ז"ל שילם בה בחייו.

בן 22 היה במותו.

עולם שלם מת אתו. עולם של שאיפות ותקוות, של רעיונות ותכניות, של אהבות וכיסופים.

הוא הלך, ואתו הלך הבית שלא זכה להקים, הילדים שלא יוולדו, הנכדים שלא יהיו.

הוא הלך, והכאב והיגון לא ילכו לעולם.

קשה למצוא ניחומים. קשה למצוא מילים.

אך אני משוכנע שכל עמידה איתנה, כל הגנה על עמדותינו מקרבת את השלום. כל חייל שהקריב את חייו למעננו, כל קצין שנפל תוך שמירת מעוזינו מוביל אותנו פסיעה אחת קדימה לקראת השלום הנכסף.

השלום בוא יבוא. בזכותו של מיכאל. בזכותם של אלפים כמותו.

לו ולחס אנו חבים את חיינו, את קיומנו, את עתידנו.

יהי זכרו ברוך.

בנימין נתניהו

הרגע האחרון

"הרגע האחרון בחייו של מיקי היה כך: מיקי היה בחפ"ק האחורי באירוע, ולא היה אמור להכנס. כשפגשתי אותו שם בנקודה, מיקי התלונן באזני שלא נתנו לו להכנס לחיילים שלו, שנמצאים שם בפנים. דקה לאחר מכן, שמענו את אופיר, חברו הטוב של מיקי מהמושב בקשר, שיורים עליו, ויש לו הרוגים. ושם לא נמהר להכנס, יהרגו את כולם.

תוך דקה, נכנסה שירה פנימה, אנו עלינו על "סופה" והתחלנו לסוע, וכשהעפתי מבט אחורה, ראיתי את מיקי בנגמ"ש מאחורי. כשמיקי שמע את אופיר בקשר, זינק לנגמ"ש הוריד את אחד המשקי"ם, ויצא במקומו, החלפנו מבטים וזאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו,

מיקי ידע שהוא חייב להגיע לחייליו - אחיו הלוחמים בקבר יוסף. ועשה הכל כדי להכנס. כאשר נסענו בתוך שכם, ירד על הנגמ"ש שלנו הרבה, מכל הכיוונים. ירו עלנו צלפים שהיו בבנינים רחוקים מאיתנו. במשך הנסיעה, פגע בי כדור בקסדה, הכדור שיפסף את ראשי, ואני נפלתי אל תוך הנגמ"ש מההדף. נפגעתי בראשי, והיה לי קצת דם, מיקי עדיין עמד עם הגב אלי, והוא ירה הרבה. נגעתי למיקי בגבו, והראתי לו את הפציעה שלי. ברגעיו האחרונים.. אולי דקה או שתיים לפני שפגעו בו, הוא אמר לאייל סופר החובש, שירד ויטפל בי, כמה דקות לאחר מכן פגעו בו...

דבר המשפחה

לפעמים אדם כותב דבר, אשר הדימיון מבפנים לא מסוגל לשאת, זה כמו לכתוב על מיקי שעכשיו הוא לא בינינו. אבל כנראה שזאת עובדה שאיתה אי אפשר להתווכח. כשאתה מסתכל על משפחה כזאת מלמעלה, אתה אף פעם לא יכול להבין ולדעת, מה הם מרגישים באמת, או מה פשר ההתנהגות המוזרה הזאת פתאום, אבל כשאתה ניצמד בפנים, אתה מבין שאתה נכנס למערבולת שאף פעם לא תפסיק להסתובב. לומר את האמת, קשה, ואילו עוד יותר מזה קשה להסביר את ההרגשה הפנימית שהולכת איתך יום יום, שממנה בעצם אף פעם לא ניפרד.

מיקי! להגיד שאתה חסר לנו, זה אפילו לא פסיק מהמצב שעכשיו קיים, אבל במילים לא ניתן להגיד משהו אחר. להסתכל בחדר שלך, ובמקום עליך. אנחנו צריכים להסתכל בתמונות, לשבת בשבת ואתה איננו, מביא הרגשה של סוף - בלי התחלה אחרת.

מיקי! להאמין שלא תהיה יותר, אי אפשר, אך המצב הקיים מחייב, להמשיך, ואפילו לחזק את כל הדברים, שהייתה אתה רוצה שיתקיימו. תמיד ידענו שיום מושך אחריו עוד יום, ולכל יום יש את ההפתעות שלו, אך למען האמת, אף אדם בעולם, לא היה מעז להתכוון להפתעה שכזאת. אז כניראה שהוצרכת להיות שם למעלה, וה"חיות" שלך שמה בטח מועילה הרבה יותר.

מאז שהייתה קטן היתה מחוץ לבית, מהשיבה התיכונית, לישיבת ההסדר. ומשם לצבא ואחר כך לקורס קצינים, את ה"חום" שלך, אף אחד לא זכה לקבל במלואו. כניראה שאת

כל ההרבה שיש בתוכך הייתה חייב לחלק בין כולם. להשתייך אליך זה דבר שאי אפשר לתאר במילים, וככל שאתה מרגיש יותר שייכות, החיסרון שלך הוא יותר גדול. כל צעד וצעד בחיים שלך, היה מחושב, כל צעד וצעד היה מביא אחריו אושר וגאווה שלא כל הורה זוכה לכזאת. ואולי באמת לאדם כמוך עולם הגשמיות לא משתייך כל כך.

מיקי!

השארתה, משפחה, שמעכשיו והלאה, יותר לא תהיה מושלמת, אם מבפנים ואם מבחוץ, משפחה שעכשיו, צריכה למצוא שביל שבו היא תוכל ללכת. מוזר, כל כך מוזר לחיות בלי אחד כמוך. ועם כל זאת, צריכים להכניס לראש שאים נתראה אז זה רק בתחיית המתים בע"ה. היינו אמורים להביא אותך, תחת חופה ולהשיא אותך להודיה, שאותה אהבתה. אך לרוע המזל הכל נילקח! נילקח בלי אפשרות אפילו להיפרד.

אך מעכשיו מיקי!

מה שהשארתי לנו זה רק להתפלל לבקש ולהתחנן לפני הקב"ה שישמע לקול הבכי, ולקול התפילות של כל ההורים מחוסרי הכל. ושבוע"ה תבוא הגאולה השלמה ואיתה תחיית המתים במהרה בימינו אמן.

דבר ראש המועצה

בערב חג הסוכות, הבאנו למנוחות עולמים, את החייל היקר, מיכאל דרוש הי"ד. שנפל על קידוש ה' בקבר יוסף. בנסיון להציל חיים של חיילים שהיו לכודים במקום. מיקי, היה קצין מוכשר במיוחד, באחת הסיירות המובחרות של צ.ה.ל. שרותו הצבאי, מנהיגותו והליכותיו, יכולים לפאר כל דמות של חייל וקצין יהודי. גם חייו וגם מותו, היו סמל ודוגמא, של אהבת העם, אהבת והארץ וקידוש שם שמים ברבים.

אין כל ספק, כי מותו הטרגי, הוא טרגדיה איומה להוריו היקרים: חיים ושולמית יבל"א, למשפחתו ולאיזור כולו. אין מילים היכולות לנחם.. מותו של מיקי ז"ל, והתבוננות בדמותו יכולים להוות מקור והשראה לנושא שאיבד מעט את משמעותו והוא המוטיבציה בקרב בני הנוער, לשרות ביחידות קרביות. כל מי שרוצה להבין מהי מוטיבציה, שילך וילמד על מיקי וחבריו.

מותו של מיקי נתן לנו, לבדוק מעט את המוטיבציה בקרב נוער בני המושבים במרום הגליל. ופה התגלו עובדות מדהימות. רובם של בני הנוער באיזורנו, משרתים לשמחתנו ביחידות קרביות. תופעת 'הראש הקטן' של להיות קל"ב, טבח ונהג, כמעט ולא קיימת כיום במחננו. הרצון להיות ביחידה מובחרת, הופך למשאת נפש של צעירים רבים במרום הגליל. אין ספק, כי הדוגמא שנתן מיקי ז"ל, בהתנדבותו ליחידה מובחרת והליכתו לקורס קצינים. היתה, אחת הדוגמאות שסחפו את בני הנוער. מותו הטרגי של מיקי, הוא בבחינת צוואה לכל הצעירים, להמשיך ולתרום, להמשיך ולהתנדב.

יהי זכרו ברוך !

אהרון מעתוק

דברי תורה והערכה

אופיר סופר

נפלת כ"קדוש" על הצלת חברים

אני לא אומר דברי תורה, כי נפלת כקדוש וחיך היו חיי קודש. אני מספר עליך. כתוב בספרים, שאישיותו של אדם מקרינה על דמותו וחיצוניותו. היית: בחור צעיר, גבה קומה, יפה עניים וחדור אנרגיה, המקרינה למרחבים. תמיד ישרת מבט, לאותם מרחבים של אידיאלים לאותו אופק נפלא. מאד היה חשוב לך האם הבנים ימשיכו לישיבות, ימשיכו ליחידות קרביות ? יצא לנו לדבר רבות על איך לשנות.. היה לנו חלום להקים ישוב במרום הגליל.

למעשה מימי, נגדעת בדמי ימיך, בתקופה הנפלאה בחיך. לילה לפני, אור, לאותו יום אפל ושחור, טרם הלכת לישון נועצת בי לגבי מועד האירוסין, באיזה יום באיזה מועד?

עמדת לסיים תפקיד מ"מ, ולהתחיל תפקיד של סמ"פ, מספר חודשים אחר כך, לצאת לקורס מ"פ. אני זוכר את הרשימות אודות הפלוגה החדשה, איך ירדנו לפרטי פרטים, שזו תהיה הפלוגה הטובה ביותר שאפשר. אני זוכר את הרצינות כשנכנסת לתפקיד החדש, כסמ"פ, איך התכוונת לבצע אותו בצורה, כפי שידעת וביצעת כל דבר. קצת חששת מזה שאנו חברים כה טובים, ואתה תצטרך לפקד עלי. הבטחתי לך, שלפחות עם מ"מ אחד יהיו לך חיים קלים.

ביום הראשון שלי כמ"מ, הפסדתי תפלת מנחה. ואז, אתה מציע לי מנסיונך, להתפלל כמה שיותר מוקדם, כי אולי בגלל

התפקיד, זה יכול לקרות לא פעם - וכך עשיתי. הרבה עצות קבלתי ממך כמ"מ וותיק, למ"מ צעיר.

גדלנו במושב כחבורה של ארבעה אתה, אני, אמיר ושמעון. ארבעה, שהיינו גאים האחד בשני. ארבעה ששיחקנו באותם מתקנים, טיילנו באותם טיולים, והלכנו לאותם קייטנות, ותמיד צעדנו לאותו כיוון, לאו דוקא באותם שבילים, לאו דוקא באותם פיתולים. פעמים, צעדנו כל אחד לחוד, פעמים צעדנו בזוגות, פעמים צעדנו כל הארבעה ביחד. אבל מעולם לא התרחקנו. תמיד שמרנו על קשר עין. נפגשים בערבי שבתות אחרי סעודת שבת, כנ"ל אחרי מנחה של שבת.

את ה"רגילה" האחרונה תכננו שנהיה כלנו בבית, נהיה כלנו ביחד ונצא לטייל כלנו ביחד, למעשה זה היה הטיול הראשון בו יצאנו שלושה. זה יצא בגלל מחויבויות אחרות שלך. לאורך כל הטיול הרגשנו בחסרונוך, ואמרנו את זה מספר פעמים "שבטיול הזה משהו חסר".

אתה נותרת חלל לנצח. אין לי נחמה! המקום ינחם לכם: שולה, חיים, אלי, דביר, מולית, אדווה נטלי הקטנה. משפחה יקרה! תהיו גאים בזה: עם כזו יראת שמים, עם כזו אהבת הארץ, עם כזו דרך ארץ, עם כיבוד הורים מיוחד. ענווה ורצינות שחיוך נוסך על פניו. ה' יקום דמו...

דברי אופיר סופר, שוכתבו מדברים שאמר בע"פ, באזכרה במלאת שלושים לנפילתו של מיקי ה"ד.

הרה"ג ראובן אלבו שליט"א

ראש מוסדות "אור החיים"

מיכאל הלך לעולמו זך וטהור

דרושות תפילות רבות לבורא עולם, שיזכנו לומר את המילים הנכונות. מחד גיסא. להעריך את גודל האבידה ומאידך גיסא, להביא דברי נחמה להורים היקרים, למשפחה ולציבור הקדוש.

שלמה המלך היה החכם באדם שנאמר "ויחכם מכל האדם" (מלכים א' ה') כל חכמות העולם היו גלויות לפני שלמה המלך, לא היה דבר אשר לא היה באפשרותו ליצור: מטוסים, טילים, פצצות וכו' ובכל זאת בחר שלמה המלך שלא ליצור אמצעי הרס שכאלה, כדי לא להביא חרבן על העולם. שלמה המלך ידע ברוב חכמתו לנצל את החכמה הטמונה בו ללמד את העולם דרכי חיים אחוה ושלווה, ואף על פי, שדרכים אלו מאיטות את קצב "הקידמה והטכנולוגיה" הרי שהן עדיפות על חורבן העולם חלילה. כל תכלית שאר מלכי העולם הוא "כבוד". לכן הם תאוותנים, כעסנים, חסרי סבלנות, רוצחים וכד' ובכל מהלך עלולים להביא הרס וחורבן לעולם.

שלמה המלך ע"ה מלמד אותנו שלכל דבר יש "עת" "עת לבכות ועת לשחוק" "עת ללדת ועת למות" (קהלת ג') וצריך ביאור, מה חידש לנו החכם מכל אדם באומרו "עת ללדת ועת למות"? הלא נאמר כבר בבראשית פרק ג' פסוק יט' "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" עתיד כל אדם להפטר מן העולם ולשוב לעפרו. וכן דוד המלך ע"ה אומר בתהילים פט' "מי גבר יחיה ולא יראה מות". אם כן מה חידש שלמה המלך?

המתבונן בדבריו ימצא חידוש גדול. משל למה הדבר דומה, לאדם ההולך ברחוב ולא עלינו רואה לויה, הוא שואל "מי נפטר?" אומרים לו "פלוגי" שהוא לא מכיר, והוא שואל "בן כמה נפטר?" משיבים לו: "בן תשעים שנה, טוב זה טבעי" הוא

אומר וממשיך לדרכו. וכי תשעים שנה "טבעי?" מדוע תשעים ולא מאה? ואם היו משיבים לו "בן שמונים שנה" היה שואל "ממה נפטרי?" והיו משיבים לו "מהתקף לב" שוב היה אומר "טוב זה טבעי בגיל הזה" ומי אמר שלמות מהתקף לב זה דבר טבעי בגיל שמונים שנה? ישנם מקרים של אנשים שעברו עשרה התקפי לב ועודם מתפקדים. רק כאשר אומרים לו שהנפטר היה צעיר בן 22 או 25 שנה, או אז הוא נפעם: "מה באמת? מה קרה, תאונה? מלחמה? מסכן מה לעשות..." והנה אם נתבונן לרגע, האם כל תאונה גורמת למיתה? ישנן תאונות מחרידות לא עלינו, אשר יוצאים מהן בני האדם בכמה שריטות בלבד!

אלא מחדש לנו שלמה המלך: "עת למות", כאשר הגיע ה"עת" והקב"ה רוצה, זה לא משנה איך, איפה ומתי. סיפר לי דודו של המנוח הקדוש, שמיכאל דדוש ע"ה הלך לעולמו זך וטהור. הוא נהרג לאחר יום הכיפורים, לאחר שנתן את ליבו ונשמתו בכדי להשיג אנשים למנין, אשר בו הוא בעצמו היה החזן. וכך למחרת יום הכיפורים, לאחר תפילה זכה לפני בורא העולם, עלתה נשמתו זכה וטהורה לגינזי מרומים. היכן מסר את נפשו הזכה? ליד ציון יוסף הצדיק הקדוש והטהור. אין ביכולתנו להבין זאת.

סיפר לי הדוד, שיחיה לאורך ימים טובים, שהמנוח עליו השלום הלך להציל את חבריו על אף היריות מכל עבר. יבוא אדם ויאמר "מי עושה דבר שכזה, זו אינה סיבה מוצדקת". על כך אומר שלמה המלך: כי למות אין סיבות. ישנם הנפטרים בגיל כמה חודשים וישנם שמעולם לא היו חולים ופתאום נופלים ומתים ואין איתנו הסברים. רק ליוצר האדם פנקס החיים והמות, ובידו מסור הכל.

שמעתי מבחור תלמיד חכם שמו ר' גבריאל, שפעם טס מארה"ב לזאיר ובאמצע הטיסה, בגובה של 7000 מטר הודיע הטייס שהמטוס עומד להתפוצץ, באותו רגע הוא מספר החל

לצעוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" (דברים ו') והוא לא יודע איך, לאחר מכן התעורר על צמרת עץ גבוה באמצע ג'ונגל. כאשר הגיעו כוחות ההצלה לאסוף את מה שנותר משרידי המטוס, שמעו קול מצמרת אחד העצים "היי! לכאן! הורידו אותי מכאן" הם לא הבינו מה קורה "מי אתה? איך הגעת לשם?" ורק לאחר שהראה להם את כרטיס הטיסה והוכיח להם שהיה בין 300 הנוסעים האמינו לו שנפל מהמטוס.

סיפר לי חייל, שבמלחמת יום הכיפורים נקלע למטח אש מכל עבר. הוא ראה ממש כיצד חולפת אש תופת לידו והוא ממשיך ללכת כאילו כלום לא קרה. זהו רצון הבורא, וזוהי אמונת העם היהודי, אשר רק בידי הקב"ה מסור האדם.

התקשר פעם מאזין חילוני לרדיו 10 ואמר "אני מאוד מכבד אתכם, לכם יש אמונה, לכם יש עולם הבא, לכם יש חיים". כי כאשר יש אמונה, יש גם נחמה וכמאמר מיכה הנביא "כי אשב בחושך ה' אור לי". צריך להבין ולהעריך את גודל קדושתו של המנוח. קדושה של אדם שהלך במסירות נפש להציל את חבריו ומסר את נפשו, כמה משקלה של נשמה יקרה זו. ידע בליבו שיש לעיתים גזירות רח"ל. עמד בתפילה לפני הקב"ה ואמר אני מוכן בגופי לספוג, ולמנוע גזירה קשה יותר על עם ישראל חס ושלום". הוא לא הציל רק את חבריו אלא הציל רבבות על ידי מעשה זה של מסירות נפש ואכן הצליח לבטל גזירה אשר היתה ידועה למקובלים. לכן צריך להתבונן אם ביכולתנו להשיג את קדושתו של הבחור ואת משקלה של נשמה יקרה זו, שהרי ידע, בפני מה הוא הולך ומה הסיכונים הכרוכים בדבר, ובכל זאת מסר נפשו. "היום לעשותם ומחר לקבל שכרם" (עירובין כב)

מסופר על רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל, שהתפלל כל ימיו לזכות למות על קידוש השם, אשר אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם כרבי עקיבא ושאר הרוגי מלכות (מסכת פסחים) ואומרת הגמרא במסכת פסחים "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו

בידו" בידו תעודות של מסירות נפש וקידוש השם.

אחי היקרים! שמרו שבת. שבת קודש היא החומה של עם ישראל.

כיצד נוכל להנצל מגזרות קשות ח"ו?

שמירת השבת ומתן צדקה המצילה ממות.

נאמר במדרש רבה שיר השירים "דודי ירד לגנו לרעות בגנים וללקוט שושנים" את מי ליקט הקב"ה? את השושנה היקרה. תחילה רצה הקב"ה להחריב את כל הגן, עמד והריח את השושנה שהפיצה ריח טוב ובזכותה הציל את כל הגן בו קוצים ודרדרים.

אחים יקרים, מדוע צריכים אנו לאבד נשמות כל כך יקרות? כדי שיגנו עלינו. הגמרא במסכת ברכות דף ג' אומרת "אין אומרים בפני המת אלא בדבריו של מת" מאחר ונשמתו נוכחת בזמן ההספד, רק שלנו, אין את העיניים הרוחניות כדי לראות זאת.

וכמו אותו הסיפור, על האדם שהיה חלש ולא יכול היה לצאת מביתו, כאשר היתה לווייה, ללוות את הנפטר. אך כיוון שביתו היה במרחק מה מבית העלמין, היה המשרת מוציאו לפתח ביתו בזמן שהמיטה של הנפטר היתה עוברת. פעם אחת היתה לווייה של בחור צעיר המלווה בצעקות ובכיות רבות, וכאשר עברה המיטה לפני ביתו של האדם הזה, היה יושב בפתח ביתו ומחייך. שאלו המשרת מדוע הוא מחייך בזמן שכולם בוכים? והשיבו האדון: כי הבחור שוכב על מיטתו וצוחק על כולם, כיוון שידע לאן הוא הולך. לכן חייכתי אמר האדון שכבוד גדול עשו לו במותו. וכך גם אצלנו, זכות דברי התורה, דברי אלקים חיים אשר הושמעו כאן הינם לעילוי נשמת הנפטר אשר נתן לכם אותו בורא העולם והשבתם לו נשמה קדושה וטהורה.

יהי רצון שיהא זה הקורבן האחרון וסיום לצרות עם ישראל
 "ויבולע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים" (ישעיה כה)
 "ובא לציון גואל" (שם נט') נזכה לראות בתחיית המתים,
 בעגלא ובזמן קרוב אמן ואמן.

הרה"ג הרב ראובן אלבו שליט"א, נושא דברי הספר ביום השלושים לפטירתו של
 מיכאל דדוש הי"ד בבית הכנסת במושב עלמה. יושב מימין הרב רפאל כהן שליט"א
 ומשמאל הרב דוד אלבו שליט"א רב מושב עלמה.

הרב יוסף אלמשעלי

הרב האזורי

מיכאל שליח ה'

הירושלמי בברכות מספר: כאשר נפטר רב בון בר חייא, אחד מאמוראי ארץ ישראל, נכנס רבי זירא, והספיד אותו בפסוק: "מתוקה שנת העובד, אם מעט ואם הרבה יאכל". וכך אמר רבי זירא "למה היה רבי בון בר חייא דומה? למלך, שהיה לו כרם ושכר פועלים הרבה לעשותו, והיה שם פועל אחד, שהיה מוכשר וזריז במלאכתו יותר מכולם, מה עשה המלך, נטלו והיה מטייל עמו באמצע המלאכה. לעת ערב, באו הפועלים לטול שכרם, ובא אותו פועל עימם ונתן לו שכרו מושלם, והיו הפועלים מתרעמים ואומרים, אנו יגענו כל היום, וזה לא יגע אלא שתי שעות, ונתן לו שכרו מושלם. אמר להם המלך: יגע זה בשתי שעות, מה שלא יגעתם אתם כל היום", כך רבי בון, הספיק בשנותיו הקצרות מה שהרבה לא הספיקו בשנותיהם הארוכות.

חז"ל אומרים: אין חביב לפני הקב"ה, כמו שליח שנשתלח לעשות מצוה ומוסר עצמו על השליחות. לכאורה, מה המיוחד בשליחות של מצוה, אשר הקב"ה לא מצא חביב ממנה? ישנו הבדל בין שלוחי דידן, לשלוחי דרחמנא, בכך: ששלוחי דידן (שלוחי בשר ודם) כשאדם שולח שליח, הרי כאשר השליח ממלא את שליחותו, הוא חוזר אל המשלח ואומר לו: "עשיתי שליחותך" אבל שלוחי דרחמנא (הקב"ה) ברגע שהם מסיימים את שליחותם, הם אומרים באותו מקום, בסיום שליחותם להקב"ה: "עשינו שליחותך". הם אינם חוזרים.

אדם העושה מצוה, הוא שליח לדבר מצוה. ואם אנו רוצים לדעת אם הוא שליח בשר ודם, או שהוא במדרגה גבוהה מזאת, וכל פועלו הוא תוצאת מאמר ה', ונעשת רק מצווי ה' - הבחינה היא בכך, אם באותו מקום, ששם הוא סיים את שליחותו, הוא בא לפני הקב"ה ואומר לו עשיתי שליחותך, אז הוא מסיים את תפקידו.

אדם המוסר את נפשו לדבר מצוה, מסיים את שליחותו במסירות נפשו, ואז הוא מגיע לשלמות המוחלטת ביותר, שאליה מסוגל האדם להגיע. ומכאן, שהגיע לשיא השלמות שלו. הוא סיים את תפקידו בעולם ואז הוא אומר להקב"ה: "עשיתי שליחותך".

הקצין מיכאל - מיקי דדוש הי"ד, הלך בסוף ימיו, בשליחותו של הקב"ה. והראיה שלא חזר, פירושו של דבר, שהוא לא היה רק שליח של עם ישראל - חייל ההולך לחזית, הולך להלחם למען עם ישראל, הוא השליח של כולנו. וכל חייל שהקב"ה עוזר לו לשוב הוא בבחינת שליח דידן (שלנו). וכשחוזר אלינו, הוא אומר לנו עשיתי שליחותכם.

אך החייל הנופל במערכה למען ארץ ישראל - למען עם ישראל הוא השליח של הקב"ה. כי הגיע לשלמות הסופית שלו. וכאמור, כשאדם מגיע לשיא השלמות, הוא סיים את תפקידו בבריאה. ואז הוא אומר להקב"ה, עשיתי שליחותך. ואין לי כבר לאן לחזור. ולא עוד, אלא שנעשה קדוש. כי קדושה זו המדרגה הגבוהה ביותר שאדם מסוגל להגיע אליה, ולאחר שהגיע לשיא הקדושה הוא גמר את תפקידו.

המדרש בקהלת אומר: "כל העושה מצוה סמוך למיתתו דומה, שלא היתה מידת צדקנותו חסרה, כי אם אותה מצוה, והשלימה". שהרי באותו רגע שאדם עושה מצוה בשלימות, הינו

צדיק, אלא שלאחר המצוה, הוא חוזר לחייו הרגילים. ולמדרגתו הרגילה, אבל אדם שעשה מצוה סמוך למיתתו, ולא נשאר לו פנאי לשוב לחייו הרגילים, הרי הוא צדיק גמור ורק המצווה הזאת היתה חסרה לו, כדי להגיע לשלמות. וזהו העניין של: "שוב יום אחד לפני מיתתך". כאשר ימות, ימות בצידקתו,

ואדם שלא רק שעשה מצוה רגע לפני מיתתו, אלא עצם מיתתו היא מצוה, עצם מיתתו קדושה, עצם מיתתו היא עבודת ה', הרי זו התחברות של נשמתו עם קודשא בריך הוא - אדם שנפטר מתוך עשיית מצוה, כשליח של הקב"ה. הרי הוא חביב לפני ה' ואין חביב ממנו, כי מת במצוה. והוא צדיק גמור.

מדברי הגמרא בירושלמי אנו רואים, ביטוי לאישיותו של מיקי הי"ד. אשר, בשנותיו המעטים, יגע ולמד והספיק הרבה יותר מאלה אשר האריכו ימים, כל יום שעבר אצלו, הן בלימוד, והן בעשייה, היה מלא תוכן. ומאידך השליחות אצלו, היתה לשם דבר - ראשון לכל דבר.

מיקי, היה עלם תוסס, חביב, חרוץ וכישרוני. על פניו הרעננים היה נסוך חיוך לבבי, מעולם, לא חסך מזמנו לבוא לעזרת חבריו ולכל אלה שפנו אליו, החסד והשלום והאמת, שימשו נר לרגליו כמו שכתוב: "כי נר מצוה ותורה אור". מיקי, הקריב את היקר מכל - את חייו הצעירים, הפורחים והרעננים על מזבח העם והמולדת, במלאו את שליחותו האחראית והמסוכנת, נלחם בחירוף נפש, על קברו של יוסף הצדיק בשכם, אותו צדיק שלימד אותנו מהי מסירות נפש. ושם נגמרה שליחותו של מיקי. ולא היתה חסרה לו, רק מצווה אחת והיא הצלת נפשות. בקברו של יוסף וזאת עשה סמוך למיתתו. קדוש וטהור היה בנופלו ונשמתו עלתה טהורה השמימה וזכרו יזכר לשם ולתהילה, עם שאר קדושי עם ישראל. ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים, עד יקיצו וירננו שוכני עפר. אמן.

הרב אליהו ביטון

רבה של ביריה

מידת הכרת הטוב של מיכאל הי"ד

מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים לראות טוב.

ישב עולם לפני אלוקים, חסד ואמת מן ינצרוהו.

כי נפשו בחייו יברך, ויודוך כי תטיב לך.

אשרי הגבר אשר תייסרנו י'ה, ומתורתך תלמדנו.

להשקיט לו מימי רע, עד יכרה לרשע שחת.

בקום למשפט אלוקים, להושיע כל ענוי ארץ סלה.

נבזה בענינו נמאס, ואת יראה ה' יכבד, נשבע להרע לא ימיר.

שלום רב לאוהבי תורתך, ואין למו מכשול.

ולך ה' חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשיו.

להגיד כי ישר ה', צורי ולא עוולת בו.

וא-ל תמים דרכו, אימרת ה' צרופה, מגן הוא לכל החוסים בו.

מיכאל דדוש הי"ד, זכה למידות נעלות רבות, ואחת המיוחדות

שבהן, מידת הכרת הטוב שבאה לביטוי כלפי הוריו, אחיו ומוריו, ולכן אמרתי שראוי לכתוב על מידה נעלה זו, הצריכה

חיוזוק בימים אלו.

בפרקי אבות (פרק ו') נאמר: "כל מה שברא הקב"ה בעולמו = לא בראו אלא אלא לכבודו, שנאמר (ישעיהו מ"ג) כל הנקרא בשמי ולכבודי יצרתיו אף עשיתיו, ואומר (שמות טו') ה' ימלוך לעולם ועד ע"כ.

ופירשו המפרשים ז"ל, שבא התנא לומר, שכל תכלית המוסר והמידות שהובאו בפרקי אבות, באים כדי לזכך את האדם ולהחדיר בו מידות נעלות ועל ידי זה, שם שמים מתאהב על ידו, וזה משום שכל תכלית בריאת האדם ויתר הברואים היא, כדי שיהיה לו כבוד מברואיו. וכמו שנאמר "יהי כבוד ה' לעולם, ישמח ה' במעשיו" ואנו מחוייבים לכבדו לפי גודלו ורוממותו, וכל זה לטוב לנו ע"כ.

ובספר החינוך (מצוה ל"ג) כתב: "משורשי המצוה, מצוה זו (כיבוד אב ואם) שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עימו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזה מידה רעה ומאוסה לפני הא-לוקים ואנשים. ושיתן אל ליבו כי האב והאם, הם סיבת היותו בעולם, ועל כן ראוי לו לעשות להם כל הכבוד וכל התועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו וכשיקבל זאת המידה בנפשו, יעלה להכיר טובת הא-ל ב"ה. שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו, עד האדם הראשון ושהוציאו לאויר העולם, וסיפק צרכו כל ימיו והעמידו על מתכונתו, ושלמות אבריו, ונתן בו נפש ודעת ומושכלות, שאילולי הנפש שחננו הא-ל, יהיה כסוס כפרד אין הבין, ויערוך במחשבתו כמה וכמה ראוי להיזהר בעבודתו יתברך שמו". עכ"ד.

ובזה ניתן לפרש. בס"ד, את עומק דברי רבותינו ז"ל (קידושין ל') בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא, מעלה אני עליהם, כאילו דרתי ביניהם וכבדוני. ובזמן שאדם מצער את אביו ואת אמו, אמר הקב"ה יפה עשיתי, שלא דרתי ביניהם שאלמלא דרתי ביניהם ציערני ע"כ,

ולפי דברי החינוך: הדברים מאירים שכיון שלתכלית הבריאה כולה, לכבוד ה' ושמחתו, דבר שבא לידי ביטוי ביראת ה', אהבתו ועבודתו בלב שלם, הרי שכדי להגיע לזה, צריך להפעיל את הלב, כלפי הוריו, אשר כה רבות עושים למענו, ושכל מה שהם עושים כלפיו אינם חייבים, ואין זה מובן מאליו, וכשיתרגל בזה הרבה. הרי "לפי הפעולות נפעלים הלבבות". ומזה יעשה קל וחומר בעצמו, ומה אביו ואמו שטובתם זמנית, אני מכבדם כראוי, הבורא יתברך שהוא תלוי בטובתיו לנצח, על אחת כמה וכמה, שראוי לכבדו ולעשות רצונו כרצונו.. (ורמז לק"ו בפסוק "כי אבי ואמי עזבוני וה' יאספני")

וזה אם כן, כוונת חז"ל הנ"ל, כאשר האדם מכבד את אביו ואמו כראוי להם, אומר הקב"ה, מעלה אני עליו כאילו דרתי אצלו ומכבד אותי, וכל זה משום, שאדם כזה שלבו מתפעל ומכיר טובה להוריו ומולידיו, בוודאי ובוודאי שיכבדני כראוי לי, ולעומתו איש אשר מצער את אביו ואמו. דבר המלמד על שחיתות הנפש, ושמצביע על האנוכיות של האדם, וכפיות הטובה שבקרבו, אומר עליו הקב"ה, טוב לי שלא דרתי אצלו, שאלמלא דרתי אצלו, היה מצערני, כי לבו בריא עליו כאולם ואינו מכיר בטובת זולתו.

והנה כדי שאדם יכיר טובה לאביו ואמו, יש צורך בהכרת הטוב כלפי כל הבריאה כולה, דומם, צומח, חי, ומדבר, כלפי "הדומם" אמר חז"ל (בבא קמא צ"ב) "בור ששתית בו מים אל תזרוק בו אבן". כלפי ה"צומח" נאמר לא תשחית את עצה, לנדוח עליו גרזן, כי ממנו תאכל, ואותו לא תכרות, כלפי "החי" נאמר: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת" ודרשו חז"ל: שיש ליתן מאכל לבהמתו לפניו. וכלפי ה"מדבר"

מיקי הי"ד בחברת אבא ואמא. מיקי היה דמות ומופת למצות כיבוד הורים

אמרו חז"ל "כל הכופר בטובת חבירו, סופו שכופר בטובת מקום, שהרי פרעה בתחילה כפר בטובת יוסף וככתוב: "ויקם מלך חדש. אשר לא ידע את יוסף" עשה עצמו כלא ידע את יוסף, ולבסוף כפר במלך עולם ואמר "לא ידעתי את ה'" וכו'.

ובכך מתבאר יפה המאמר: "כל מה שברא הקב"ה בעולמו, לא בראו אלא לכבודו", כלומר כל הדברים צריכים להביא את האדם שיכיר את טובות הבורא, וירבה בכבוד ה' ובתהילתו, והוא הכרה בטובות חבריו וקרוביו. אני יכיר ויתפעל מטובות הוריו מולידיו, ומזה יעלה ויגיע ויבוא לעלות בהר ה' ויקם במקום קדשו, ולבו יתפעם ויתפעל מטובות הבורא יתברך, ומתוך עמקי נפשו תצא הזעקה "איה מקום כבודו להעריצו". והשם יתברך לא ימנע טוב להולכים בתמים, וחפץ ה' בידו יצלח, והבא ליטהר מסייעים בידו מן השמים.

הרב רפאל כהן

ראש מוסדות "יתד התשובה"

עולם האמת - ועולם השקר

מורי ורבותי! קהל קדוש! משפחת דדוש היקרה! נגזר עלינו אנחנו, הרבנים אישי הציבור, לעמוד לדבר, כאשר הרצון האמיתי זה לשתוק, בבחינת: "וידום אהרון" ולשאת את הצער בשתיקה מתמשכת, אבל, כמו שצריך לדעת לשתוק, צריך לדעת לאזור כח ולנסות ולדבר, לנסות לפתוח את הפה ולבקש מהקב"ה שישים בפה, את הדברים הנכונים, שצריך להשמיע ולשמוע, לע"נ ולמנוחתו ולכבודו, של החייל הקדוש, מיכאל דדוש בן שולמית, רוח ה' תנחנו בגן עדן, ה' יקום דמו.

הערב, זה ליל השלושים, זו אזכרה, זו עצרת התעוררות התכנסנו כאן כלנו, גדולים וקטנים לאזכרה לעצרת התעוררות לע"נ של אותו חייל, אחד מיני כמה, שעמדו בגופם וברוחם, כדי להגן על קודשי ישראל. המלחמה הזו, היא לא מלחמה על שטחים. המלחמה הזו, היא מלחמת קודש. ואחד הקורבנות של אותה מלחמת ה"קודש" הוא החייל שהלילה הזה, אנחנו כאן במושב עלמה, עוסקים בכבודו.

הערב הזה, דיברו כאן אנשים רבים שמענו והתרגשנו והודהנו ונסחפנו עם הנשמה הנפלאה של המנוח. תוך כדי הדיבורים, ישבתי וחשבתי לעצמי, מה אנחנו, ובעצם מי אנחנו? שחיים פה בעולם השקר, ובאים לדבר כאן על נשמה שנמצאת בעולמות העליונים, במקום הקדוש ביותר שיכול להיות, איך אנחנו יכולים ולהעזיז לדבר על נשמה, שנמצאת במקום שנאמר בו: "עין לא ראתה אלוקים זולתך".

"עולם הפוך ראיתי"

הגמ' (בבא בתרא י :) מספרת, על רב יוסף בנו של רבי יהושע שחלה ומת מות קליני וחזר לעולם הזה. שאלו אותו מה ראית ? והוא ענה: "עולם הפוך ראיתי, תחתונים למעלה ועליונים למטה" אותם אנשים שהיו כאן לכאורה "למטה", אנשים עניים, פשוטים וצנועים, היו בעולם האמת ל"מעלה", ואנשים שהיו כאן לכאורה "למעלה" עשירים, מכובדים וחשובים בעולם האמת היו "למטה". עולם הפוך ראיתי.

אמרו לו: לא עולם הפוך ראית, עולם ברור ראית ! שם זה עולם האמת, העולם הזה נקרא "עולם השקר", אנחנו נמצאים בעולם השקר, בתוך עולם של זיוף, עולם של, תפקידים ושררה. עולם של כבוד ודמיונות. לאחר מכן, שאלו אותו, כאשר היית למעלה, היכן היו אלה שמתו על קידוש ה' ? ענה לו: עד שם, לא יכולתי להגיע לראות. שם, אי אפשר להגיע, "כי הם נמצאים במקום שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן". אז אנו יכולים לדמיין במח הקטן שלנו, איפה נמצאת הנשמה של המנוח הקדוש, והמקודש, שגם אותו תנא לא יכול להגיע ולראות.

אז אנחנו מורי רבתי ! בעולם השקר, מנסים להעלות על דעתנו איפה נמצא מיכאל, אז מה אנחנו כבר יכולים לדבר. וכי המילים שלנו יכולים להוסיף משהו ? הרי בשמים יודעים בדיוק מי היה אותו מיכאל הקדוש...

משפחת דדוש היקרה ! ראיתי אתכם, בימי חול המועד סוכות, ואני מגלה עכשיו, מה שלא יכולתי לגלות אז: רציתי לשבת יחד אתכם ולבכות, אך ראיתי איך אתם מקבלים עליכם את הדין בגבורה עילאית. איזו דומיה, איזה שקט ! איזו גבורה ! ידעתם, כי חג היום לנו, ובחג לא מתאבלים. והצלחתם לעצור את אבלכם ויגונכם בגלל קדושת המועד.

למיכאל לא חסרים הדיבורים שלנו

בית הכנסת הצבאי בו התפלל מיקי ביום הכיפורים האחרון

מזורי ורבותי! מה זאת עשה אלוקים לנו ? מה אנו עומדים כאן ומדברים ? זה לא בשביל מיכאל ! למיכאל לא חסרים הדיבורים שלנו הוא בעולמות העליונים. הוא יכול להמליץ טוב בעד כולנו כאן. הוא קדוש הוא מקודש. את הדברים שאנו אומרים כאן, אנו צריכים בשביל עצמנו. כאשר הקב"ה לקח את מיכאל "אחד מבני החבורה תדאג כל החבורה". דיברו על המסירות הנפש, איך ביום הכיפורים האחרון, עשה כל מאמץ, כדי שיהיה מנין במקום בו הוא שירת. ובאותו יום הכיפורים "ירד דודי לערוגות הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים" הקב"ה ירד לעולם הזה, וראה הרבה קוצים ובתוך הקוצים יש שושנה אחת, מה עשה הקב"ה ? הוא לקח את השושנה שלא תיפגע מאותם קוצים.

הקב"ה לוקח את השושנה. כי אנו 'קוצים' כי אנו צריכים תיקון. מיכאל הגיע לעולם שכולו טוב - לעולם מושלם. מי שצריך לעשות חשבון, זה אנחנו שנשארנו כאן. קודם הזכירו, זה כתוב בגמרא במסכת ברכות: "בכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ומכרות: "אוי" להם לבריות מעלבונה של תורה". ואמר חכם אחד רבי רחמים חי חויתה כהן זצ"ל, מה למעשה מכרות אותה בת קול? והוא עונה: אי להם לבנים, שאם "אוי" לבנים, שאם לבנים "אוי" שאם לבנים כואב, אם יש "אוי" בעולם - אם יש צער, אם יש שכול, זה בגלל עלבונה של תורה. מורי ורבותי! כמה "אוי" כמה צער, יש בעולם וכל זה רק "בגלל עלבונה של תורה",

התורה מונחת בקרן זוית, ולא כולם נותנים לה את התשומת הלב הראויה, "י-ה דע את ישראל אשר ידעוך, מגר את הגוי אשר לא ידעוך, כי תשיב לבצרון לכודים אסירי התקווה" אנחנו מתפללים בכל שנה בימים הנוראים בר"ה וביו הכיפורים, על בית המדרש ששם, על תורה הנמצאת בעלבון, על תורה הנמצאת בקרן זוית, והיא צועקת במר לה, וגורמת לצערנו ל"אוי" בעולם.

הערב הזה התבשרנו ברוך ה', מראש המועצה אהרון מעתוק הי"ו, כי עומדים לפתוח כאן בעלמה "כולל". מקום של תורה, הציבור לא תמיד יודע שיש הבדל בין בית כנסת, לבית מדרש. זה שני דברים נפרדים. כמו שאנו אומרים "שאנו משכימים ומעריבים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות". אנחנו, לא יכולים לתאר לעצמנו, כמה חשוב שיש מקום של תורה, כמה זה יכול להגן על המקום, כמה זה יכול להגן על כל תושבי מרום הגליל. רק אחרי מאה ועשרים שנה, נדע איזה חשיבות יש לכל "אות" ולכל "הגה" בתורה. כמה שהתורה יכולה להגן, מפני משטינים ומכל מיני מזיקים.

אויב שקיבל הרבה מאד מכות. מכה אחרי מכה, ומכה רדפה מכה ולאחר כל כך הרבה מכות, אשתו אמרה לו: "עורך מחזיק בתומתך, ברך אלוהים ומות" מה כוונת "ברך" הכוונה היא בלשון סגינהור, בדיוק ההיפך- מברך, אשתו התכוונה, איך אפשר להחזיק מעמד כשיש כל כך הרבה יסורים וצער ? ואויב הצדיק עונה לה: "כאחת הנבלות תדברי את הטוב נקבל מאת ה' ואת הרע לא נקבל? ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך, מעתה ועד עולם". ובכל זאת, לא חטא אויב בשפתיו ולא נתן תיפלה לאלוהים" ושואלים חז"ל: "ובכל זאת לא חטא אויב "בשפתיו" למה מודגשת המילה "בשפתיו"? ועונים: בכל זאת לא חטא אויב בשפתיו - בשפתיו לא חטא, אבל בליבו חטא, אויב הגדול, אויב הצדיק, שהפסוק מעיד עליו כל - כך הרבה תארים, בליבו חטא, ובזה הפסיד, שהיינו צריכים לומר אלוהי אברהם, אלוהי יצחק, אלוהי יעקב ואלוהי אויב, אבל בגלל "שבירה" קטנה, הוא איבד את הזכות.

לכאורה יש פה שאלה גדולה שצריכים להבין, הרי איך התחיל הסיפור של אויב ? "ויהי היום" - זה זה ראש השנה, "ויתהלכו מלאכי אלוהים לפני האלוהים" והשטן, גם הוא בתוכם למעלה בשמים, והק"ב שואל אותו "השמת ליבך על עבדי אויב" "האם ראית" עובד ה' נאמן כמו אויב ? אומר השטן להקב"ה ודאי נתת לו עושר, נכסים, הכל. למה שלא יהיה טוב ? אומר לו הק"ב, תעמיד אותו בניסיון. השטן מעמיד אותו בניסיון. עושר נכסים הכל הולך, רחמנא ליצלן ! אחרי שנה, השטן, ביום ראש השנה "מובטל", אין לו מה לעשות, מחפש מה לעשות. הקב"ה שואל אותו שוב "השמת ליבך על עבדי אויב" ? אומר לו השטן: למה שאויב לא יהיה צדיק ? כל זמן שהוא מחזיק מעמד, "עור בעד עור", הוא בריא, הוא צדיק, הוא צריך להחזיק מעמד. אמר לו הקב"ה: אני נותן לך רשות תעמיד אותו בניסיון, "רק את נפשו שמור". הק"ב נותן לו רשות, והוא שוב מכה את אויב, כל הגוף שלו מלא פצעים. אויב נכנס מתחת לחול, לצנן את פצעיו לוקח חרס להתגרד בו,

ואח"כ הוא אומר לאשתו, "ה' נתן וה' לקח".

לכאורה, יש פה פלא גדול, מה קורה פה ? למה הקב"ה נותן רשות לשטן להעמיד את איוב בכזה מצב ? מה רוצה הקב"ה מהשטן ? ההסבר מורי ורבותי ! אנחנו באנו לעולם הזה, בשביל מטרה אחת, בזמן שהאדם מסיים אותה מגיע הזמן לקבל ציונים, ניקח דוגמא ילד בבית-הספר. המורה העיד עליו, שהוא תלמיד מצטיין, המנהל מעיד עליו שהוא תלמיד מוצלח, המפקח מעיד עליו שהוא תלמיד מצטיין, בני המשפחה מעידים עליו שהוא תלמיד מצטיין, אז ודאי שהוא תלמיד מצטיין. אבל, יש כאלה שעדיין חולקים עליו, יש לתלמיד הזה עדיין אופוזיציה,

מתי נדע שהתלמיד הזה באמת מצטיין ? ברגע שגם השונאים שלו וגם אלה שחולקים עליו, מעידים עליו שהוא תלמיד מצטיין. כל זמן שבני המשפחה מעידים עליו, הקרובים, הידידים זה טבעי. מתי המבחן ? מתי שהאדם באמת מצטיין? ברגע שהשונאים של האדם מעידים עליו. אנחנו נמצאים בעולם הזה, בשביל שבסוף השנה - בסוף החיים ברגע שהקב"ה לוקח את הנשמה, צריך לחתום על תעודה, גם היצר הטוב וגם היצר הרע, צריכים לחתום על התעודה, שהילד הזה, הבחור, הזה עשה כל מה שעשה, בצורה המוצלחת ביותר. לכן שואל הק"ב את השטן "השמת ליבך על עבדי איוב" אתה חותם או לא חותם ? השטן לא חותם. יש לו עוד כמה משימות לעשות. אבל בסוף, השטן חתם. אנחנו נמצאים בעולם, שגם כוחות הרע צריכים לחתום עלינו.

מורי ורבותי, איוב אומר לאישתו "ה' נתן וה' לקח", אתם יודעים מה אמר איוב לאישתו ? הוא ענה לה תשובה נפלאה, מה את מיללת ? מה את בוכה ? ה' נתן וה' לקח. ה' שנתן - הוא גם ה' שלקח. כמו שכאשר הוא נותן, זה לטובתנו, כך כאשר הוא לוקח, זה לטובתנו. למה אנשים שואלים למה ה' לקח ? ולא שואלים: "למה הוא נתן" .. אמר איוב לאשתו, אם תשאלו למה ה' נתן, לא תשאלו, למה ה' לקח צריך להרגיל

את עצמו לחשוב, ה' נתן לי עינים לראות, גוף מתפקד, ודם זורם, למה הוא נותן לי את כל זה ? מה הוא חייב לי ? אלא ודאי שהקב"ה, רוצה להטיב עמי.

כולם העידו על מיקי הקדוש

מורי ורבותי ! החייל הקדוש, שכולם כאן העידו עליו, על המידות הנעלות שלו, על יראת השמים שלו, על דרך ארץ שלו, על כיבוד ההורים שלו, על בינו לבין חברו, ועל בינו לבין המקום, כפי שכולם הכירו, הוא קדוש, הוא נמצא בעולמות העליונים. אנו שנמצאים ב"עולם השקר", צריכים לשאול את עצמנו: מה זה אומר לנו ? אילו מסקנות אנו צרכים להסיק מזה. עומדים לפתוח מקום של תורה בעלמה.

צריך להיות מצב, שלא יהיה כאן אדם - צעיר או מבוגר, שלא יקבע עתים לתורה. כל אחד יקבל על עצמו ללמוד לעילוי נשמתו של המנוח, וגם לעילוי נשמתנו אנו. כי גם אנו, צריכים עילוי נשמה, אנו מצווים להעלות את הנשמה מעלה מעלה. כי בעולם האמת כתוב: "ילכו מחיל אל חיל" עד היכן ? "עד יראה אלוקים בציון" עד להדבקות בשכינה.

יהי זכרו ברוך, ה' יקום דמו, יהי רצון שיקוים "ומחה ה' דמעה מעל כל פנים"...

דברי הרב רפאל כהן, שוכתבו מדברים שנאמרו בע"פ באזכרה במלאת שלושים לנפילתו של מיקי הי"ד.

מיקי - מבחירי ובכירי התלמידים

כתב הרב קוק בספרו "אורות" - "היחידים הנספים בלא משפט, בתוך המהפכה של שטף המלחמה, יש בה ממידת הצדיקים המכפרת. עולים הם, למעלה בשורש החיים ועצמות חייהם מביא ערך כללי לטובה ולברכה, אל כלל בנין העולם, בכל ערכיו ומובניו !.

זכיתי להכיר את מיכאל "מיקי" דדוש הי"ד, במשך שנת עבודתי כרב במכינה הקד"צ בצפת. מבכירי ובחירי תלמידנו, משכמו ומעלה, בטוהר מידותיו ובנועם הליכותיו בקודש, בחיוך שלא מש מפניו בכנותו ביושרו, בכשרונותיו חובש את הכומתה האדומה. שמחתי בלבי, ואמרתי שהוא יהא לך והיא יהא לו.

אשריכם שזכיתם לבן שכזה, שמסר נפשו על קידוש ה'. שבגבורה עילאית, נחלץ להצלת חבריו במתחם קבר יוסף "עוד יוסף חי" בשכם במעלות קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים ומנוחתו תחת כסא הכבוד ו"צדיקים במתתם נקראים חיים"

יהי רצון שיהא מליץ יושר עבור כל עם ישראל שיאמר לצרותנו די ! ונזכה לביאת הגואל ובנין אריאל, והרמת קרנה של ישראל, עם קדוש, עם חביב, עם שנברא בצלם. "ויבולע המוות לנצח, ומחה ה' אלוקים דימעה מעל כל פנים" ושלא תוסיפו דאבה עוד ! אתכם באבלכם !

הרב מנור ששון גיל
מצפה יריחו.

אורי דוד מזרחי עכו

נשמה ושמה מיכאל-ל (מיקי)

"יש נשמות שהן כלים לקבל האור, ויש נשמות גבוהות שהן בעצמן האור" (שפת אמת)

עברו חודשים ועדיין הלב גם הדמעות הטיבעיות, ועל כולם "מנצח" המח, אשר מאמין ויודע, שהכל מעשה ידיו יתברך, ושכיום מיקי הי"ד, נמצא במקום הטוב ביותר שאדם בן תמותה מסוגל לקלוט ולדעת.

מיקי נפל על קברי אבות - קבר יוסף

לא אחת היו שיחותנו - מיקי ואני - גולשים לנו ונוגעים בקצה הקרחון של בליל השאלות הנדונות בימים אילו ע"י הציבור: "שטחים" משוחררים או 'כבושים'. האם מוצדק נפילתם של יקירנו עבור גל אבנים "גל אבנים עתיק" מהו ערך ואיך ניתן לדרגו - חיי אדם מול קבר עתיק (ושיהיה עתיק ככל שיהיה)

למעשה, אין דבר שראוי ומותר להקריב עליו חיי אדם. כל ערך לא ישווה לו, ברור, שכל חברה, תהיה מוכנה לשלם מחיר דמים לדבר היקר לה, אפילו עבור מותרות לדוגמא: נהיגה בכבישי ישראל, או יבוש ביצות בעמק החולה - האם לאלה נקרא מתאבדים או רוצחים חלילה!!! האם כל לוחמי החירות שמסרו נפשם נגד הכובשים העריצים, נחשיב אותם למתאבדים חסרי מצפון?!!!

ברור, שישנם ערכים עליהם אין ספק שעולים בחשיבותם על חיי אדם. כולנו תמימי דעים, שכדאי לאבד חייו של היחיד למען בטחונה של האומה כולה. וזאת בדברים ובערכים שהאדם בחר בהם! כיצד נתייחס לערכים שהבורא יתברך קבע אותם בתורה? "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך ובכל נפשך" -

"אפילו הוא נוטל את נפשך"

האם יש הבדל בין הצלת קבר זה או אחר ?

במשך כל שנות ההסטוריה, שאפנו להתנתק ממקומותנו ולהתחבר לארץ האבות, כאן בארץ ישראל. תוך התנתקות מהמקומות הקדושים של גדולי ישראל בגולה, ודאי, עם שאיפה הזכות ולהשתטח על קברותיהם, עם כוונה להעלות עצמותיהם לארץ ישראל, אף אם יציעו לנו להמשיך ולהתגורר בגולה, וימסרו לנו את האזור למגורים, לא יהיה לזה כל ערך בעינינו, כי אין זה מקום שורשינו הטיבעי.

לא כן מקום כל שהוא, בארץ ישראל, הרי זו הארץ שנשבע הקב"ה לאבותינו ונתנה לנו "ראה נתתי לפניכם את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם, לאברהם יצחק ויעקב, לתת להם ולזרעם אחריהם"

הבדל עצום הוא, בין ארץ ישראל לבין ארצות תבל, בהם ישנם עדיין יהודים, שהרי אם חלילה יעמדו יהודים בגולה בפני סכנת פורענות, נעשה כל אשר בידינו להעבירם ממקומם למקום מבטחים. אך לא כן יהיה, בקשר ליושבים בקו העימות, לא נוכל להעבירם למרכז הארץ, ובזה נחשוב שחיסלנו את הבעיה, שהרי הבעיה תועתק ליושבים הבאים אחריהם. וכך עד ירושלים ות"א.

לכך מוסכם שקיום ההתישבות בצפון למשל, מצדיק גם אבדות בנפש. כי הרי על ריבונותנו בארץ אבותינו.

קברי-האבות

כאן נחזור לשאלה המנקרת במוחם של מי שקברי אבות נחשב "לגל אבנים עתיק" - האם חיי אדם למען "גל אבנים עתיק"?
בואו נדמיין לעצמנו, שניתבע חלילה, באיומים מלחמתיים

"לא אשכח, איך בכל פעם שביקר אצלנו ובמיוחד בשבתות, חשנו את הנשמה היתרה שבו, את הביטול העצמי שבו, את צידקותו, את צניעותו"

והברירה שבידינו למסור את אותו הר בו נטמנו מנהיגי העם כבנימין זאב הרצל,

הרי התשובה ברורה! - אם כן, מדוע שפר חלקם של גדולי אומה מהעבר הקרוב, מחלקם של גדולי האומה מן העבר הרחוק? על אותו משקל, ודאי, שלא נוכל לנטוש את מערת המכפלה, ולא את הר הרצל, לא את גבעת התחמושת ולא את קבר רחל, לא את מוזיאון תל-אביב ולא את קבר יוסף !!!

"ויקן את חלקת השדה אשר נטע שם אהלו מיד בני - חמור אבי שכם, במאה קשיטה" (בראשית ל"ג, י"ט), זה אחד משלושת המקומות, שאין אומות העולם יכולים להזנוח את ישראל לומר, גזולין הם בידכם ואלו הם : מערת-המכפלה, בית - המקדש וקבורתו של יוסף, דכתיב : "ויקן את חלקת השדה - יעקב קנה שכם" (בראשית רבה, עט, ז')

מיקי המציל והלוחם

"כל המציל נפש אחת מישראל..."

מִיָּקִי רִץ לְהַצִּיל נֶפֶשׁ בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַחֵם עַל קִיבְרוֹ שֶׁל יוֹסֵף.
מַעֲטִים הַמִּקְרִים בָּהֶם בָּשָׂר וְדָם, זֹכֶה לְקִיָּים אֶת שְׁתֵּי הַפְּעוּלוֹת
הַנַּעֲלוֹת הָאֵלֶּה, וּלְבִסּוֹף גַּם לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְמַעַנֵּם מִיָּקִי זָכֶה,
לְהַצִּיל חֵבֶר, וְלַהֲלָחֵם עַל אֶחָד הָאֲבוֹת מֵהָאוֹמָה, עַל מָקוֹם
קָדוֹשׁ - קֶבֶר יוֹסֵף

קָשָׁה לִי לְכַתּוֹב עַל מִיָּקִי בַּלְשׁוֹן עִבְרִי, כִּי מִיָּקִי עֲבוּרִי, יָדִיד,
רַע, חֵבֶר, אַח, וְלֵאחֲרוֹנָה חֲשֵׁתִי כַּבֵּן נֹסֵף לְמִשְׁפָּחָה - וְלֹא
סֵתֶם עוֹד בֶּן, אֵלֶּה, - נֶסִיךְ, מְלָאךְ, צָדִיק. לֹא אֲשַׁכַּח, אִיךָ
בְּכָל פֶּעַם שֶׁבִּיקֵר אֲצִלְנוּ (וְלֵאחֲרוֹנָה הוּא הִירְבָּה לַעֲשׂוֹת כֵּן)
וּבְמִיּוֹחַד בְּשִׁבְתוֹת, חֲשַׁנּוּ אֶת הַנִּשְׁמָה הִיתְרָה שְׁבוּ, אֶת הַבִּיטוֹל
הָעֲצָמִי שְׁבוּ, אֶת צִדְקוֹתוֹ, אֶת צְנִיעוּתוֹ, כַּמֵּאֲמֵר הָרַב קוֹק
זצ"ל: "רֹאה הַקֶּבֶ"ה שֶׁצָּדִיקִים מוֹעֲטִין יֵשׁ בַּעוֹלָם, עֹמֵד וּשְׂתֵּלָן
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר" כְּדֵי לִיצוֹר אִיזוֹן בַּעוֹלָם. חו"ל מוֹסִיפִים וְאוֹמְרִים
: "לֹא מִקְרָקַע דּוֹרֶם צִמְחוּ, אֵלֶּה הַצָּדִיקִים הַמִּיּוֹחָדִים הַנַּעֲלִים
וְהַמוֹצִלִּים, אֵלֶּה בְּמַהוּתָם, הֵם שֵׁיכִים לְדוֹר הָרַבָּה יוֹתֵר נַעֲלָה,
אֵלֹא שְׂרִיחָם הַקֶּבֶ"ה עַל דּוֹר יְתוֹם, וְהֵבִיא נִשְׁמָה שֶׁצִּמְחָה בְּדוֹר
אַחֵר וּשְׁלֹטָה בְּדוֹר זֶה.

כָּל הַתְּנַהּגוֹתוֹ שֶׁל מִיָּקִי הִי"ד, מִצְבִּיעָה עַל צָדִיק - חֲשַׁנּוּ מִשְׁהוּ
מִיּוֹחַד, אִיךָ לֹא יָדַעְנוּ לְתַרְגֵּם זֹאת - לֹא הִיכְרַנו אֶת שִׁפְת
הַצָּדִיקִים, גְּדֻלּוֹתוֹ בְּאֵה לְיָדֵי בִּיטוּי - בַּעֲנוּוֹה, בַּצְנִיעוּת, בְּבוֹשָׁה
שֶׁהַפֶּגֶן, בְּמִילָה אַחַת, נִתֵּן לְבִטָּא זֹאת - מְלָאךְ.

חיים ושולה (דינה) אחינו היקרים הי"ו !

אִין בְּפִינוּ מִיָּלוֹת נַחְמָה, אִיךָ מֵהַהֲכִירוֹת שֶׁהִיתָ בִּינֵינוּ, לְמַדְנוּ,
עַל הַהִשְׁקָעָה הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּכֶם וּמִמִּילָא עַל הָאֲבִידָה הַגְּדוֹלָה, מִיָּקִי
אוֹמְנָם נִימְצָא תַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד, עִם שְׂאֵר הָרוּגֵי מַלְכוּת, אִיךָ,
לָנוּ כַּבְנֵי אָדָם פְּשוּטִים, יַחֲסֵר לָנוּ מִיָּקִי מְאֹד, וּבְכָל זֹאת, בְּכָל

שבת שכסאו של מיקי נראה לנו ריק. מליץ טוב ונאמן על כל המשפחה, צ.ה.ל. ומשפחת עלמה, היו חזקים !

חיים ושולה, כבר ממבט ראשון למדנו רעייתי אסתר תחי' ואני, לאהוב אתכם, ואת משפחתכם, עד שהשתבשו הזמנים וחשנו כי אנחנו מכירים אנו שנים רבות, אנו מצידנו בע"ה, נישמור על הקשר החם והאהוב כי אחים אנחנו,

חיים שולה ובני המשפחה. היו חזקים, והמשיכו את המפעל הגדול, בו החילותם כולל "בית - מיכאל", אנו תפילה, שהקב"ה יתן בכם כח, להמשיך להאדיר תורה ולפארה, מתוך בריאות ונחת מהילדים. אמן!

מיקי - מיכאל בני !

שמך, חקוק בכיסא הכבוד. יחד עם "עשרת הרוגי המלכות", ולכן, אני נושא תפילה, שבזכותך, ירפא הקב"ה את הכאב הצורב אצל אבא ואמא, שיחי' ושתהיה מליץ טוב לכל בני המשפחה, חבריך ומשפחת עלמה, חיילי צ.ה.ל, ואת מי שאיתה תכננת להקים בית נאמן בישראל, אודי"ה בתי שתחי'

מליקי, בליל שבת, עת שברכתי אותך בין ילדי הרגשתי, כשם שמואחר יותר נודע לי, שגם אתה חשתה, קירבה מיוחדת והבנתי, שזה אך טיבעי, שאתה מתברך כאחד מילדי. ההתייחסות שלך, כיבוד ההורים שבך, עדינות, אצילותך, עצותיך, החיוך המתוק כפני מלאך - בכניסתך לביתנו. יראת השמים שקרנה ממך, הרגיעות שלך, הם ! התכונות הבולטות שנישא אותם לעד לנצח ובאהבה - נסיך שלי. "יש נשמות שהם כלים לקבלת אור ויש נשמות גבוהות, שהן בעצמם האור"

הרב מיכאל קפאח

ראש אולפנת ב"ע מירון

חיים ומוות - במשמעות רוחנית

"תדרכי נפשי עוז" (שופטים ה' כא')

מיכאל ז"ל, נפל על קידוש ה' ועל קדושת הארץ. במלחמתו באויבים, היה מיכאל נציג של עמו, משפחתו, יישובו וידידיו הרבים. האבידה היא גדולה! קשה לנחם וקשה להתנחם! למרות הכל, הנחמה היחידה היא אולי בכך, שהמשמעות של מוות היא ראשית כל משמעות - רוחנית! המסר של מותו הוא רוחני לדורות שהיו, ולדורות שיבואו. כי הרי בחייו הנהיג את עצמו עפ' דרכי התורה ולבסוף גם מת מתוך מסירות נפש, אז אולי הגוף מת, אך מעשיו חיים וקיימים עמנו לעד!

מיכאל הי'ד מת כצדיק. אין מתאים יותר לנסות להבין את רעיון המשמעות הרוחנית מאשר פרשת מכירת יוסף הצדיק" שעל קברו בשכם נפל מיכאל ז"ל. א"כ הבה ונעיין במקראות בקצרה, ולאחר מכן נסכם את המשמעויות לגבי המקרה שלנו: המעיין בפסוקי התורה, יכול מיד לגלות כי המושג "חיים" ו"מוות" לפחות לגבי חלק מן המקראות, יש לו משמעות אחרת לחלוטין, מן המשמעות המקובלת בפי הבריות. המשמעות היא יותר רוחנית, להבדיל מן המשמעות של החידלון הפיזי - גופני.

נתמקד בפרשת מכירת יוסף וממילא נלמד לגבי מקומות נוספים בתורה. כבר לאחר המפגש הראשון שאל יוסף את אחיו, עפ' עדותו של יהודה בשכנעו את אביו לצרף אליהם את בנימין: "שאל שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר: העוד אביכם חי? היש לכם אח?" (בראשית מג'-ז') והנה בפעם השניה שיוסף פוגש את אחיו, הוא מזמין אותם לסעוד עמו ושוב שואל:

"השלום אביכם הזקן אשר אמרתם, העודנו חי? (מג' כז'). ושוב כאשר יוסף מתוודע אל אחיו, הוא מיד מצרף את השאלה באופן תמוה ומפתיע: "ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף, העוד אבי חי?" (מה, ג')

עניין זה אינו מובן, הרי אחיו כבר השיבו ואמרו לו שיעקב חי. א"כ מדוע הוא חוזר על השאלה שוב ושוב? בטרם נשוב על כך, נמשיך לעיין במקראות:

בפרק מג' פסוק לו' מנסה ראובן לשכנע את אביו לצרף את בנימין ואומר לו: "את שני בני תמית אם לא אביאנו אליך". אופן זה של "שכנוע" תמוה ביותר! האם ראובן באמת חושב שיעקב יהרג את שני נכדיו שהם בעצם כמו בניו, ובכלל האם כעת הוא ישתכנע? כלומר, שע"י הריגת בני ראובן תפתר בעיית בנימין גם אם הוא יפגע במצרים? רש"י אמנם מביא את תגובתו הכועסת של יעקב לעניין זה, ומפרשי התורה נתנו פירושים שונים לעניין.

האבן עזרא מפרש: "תמית" - תעניש. יש רואים עונש זה במובן של הנתקות מלימוד תורה השוטף עם יעקב אבינו. הרי ברגע שיעקב יכעס או יצטער ויתאבל חלילה על בנימין, הוא יוכל ללמוד עם נכדיו ולהתגדל עימם במעלות התורה, כפי שהיה עד כה. במקרה כזה, תגרם ההתנתקות מצינורות היניקה שהם בעצם מהווים את "האינפוזיה" הרוחנית שלהם, הרי אמרו חז"ל: "עני חשוב כמת" מדוע? בין היתר, מפני שהוא מבלה את עתותיו בחיפוש אחר מזונו ומחיותו, ואינו יכול להקדיש עתים לתורה, ניתן לומר שפירוש זה, במובן הרוחני צריך להיות הפשט של הפסוק כי לא ניתן להסביר אחרת. בהמשך (מ"ג ח') מנסה יהודה לשכנע את אביו ואומר "שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות". "ונחיה" - מובן, אך לשם מה צריך להוסיף "ולא נמות"? על כך אומר רש"י: "נצנצה בו רוח הקודש: ע"י הליכה זו תחי רוחך" כלומר, נרמז על כך שיעקב עתיד לחזור לחייו הקודמים במובן הרוחני כשיוודע לו שיוסף חי. ולפי זה, כוונת הפסוק "ונחיה ולא נמות" - רוחנית. בעצם,

המשך לרוח קודש זו, הוא הפסוק המופיע לאחר שמספרים ליעקב שיוסף חי: "ותחי רוח יעקב אביהם" מהי המשמעות? האם יעקב היה מת, שיש צורך להחיותו? אלא שגם כאן, המשמעות היא רוחנית. יעקב בגלל היותו שרוי בצער במשך 22 שנות ההתנתקות מיוסף לא שרתה עליו רוח הקודש, שהרי נבואה שורה מתוך שמחה. ואז, ברגע שפעמה בו תחושת השמחה, החל יעקב לחזור אל מצבו הקודם ולהיות מוכשר לקבל נבואה.

אכן, מיד לאחר פסוק זה, נגלה אליו ה' ונאמר: "ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה" (מו, ב') כעת, אפשר לחזור לשאלה הראשונה ששאלנו בתחילת המאמר ונבין את פשר שאלותיו החוזרות ונשנות של יוסף לאחיו: "העוד אבי חי"? גם כאן "חי" הוא במשמעות הרוחנית שלו, לו יוסף היה מתכוון לחיות הפיזית - הגופנית, בוודאי היה מסתפק בשאלה והתשובה הראשונה בלבד. אך יוסף מתכוון למצבו הרוחני של יעקב, לצד מעלתו הנבואית, והאם שורה עליו רוח הקודש, בעת שהוא שרוי באבלו ובצער. מכיוון שזהו דבר שיש בו עליות וירידות ושינויים, יוסף חרד למצבו של יעקב, ומחכה בכליון עיניים לרגע שיתוודע אליו, והוא מברר האם יש בו את החיות הרוחנית באותה דרגה שהכיר, והוא יודע שהוא יכול לסייע לו בכך.

לכן, כאשר יוסף שולח את אחיו לבשר לאביהם את דבר היותו חי, הוא נוקט באמצעי היחיד שיכול להחיות את אביו: ושולח את העגלות ע"מ שיזכירו לו את פרשת "עגלה ערופה" שעסקו בה בטרם נפרדו, או את "עגלות הנשיאים" כפי שאומר המדרש, יוסף "מחיה" את אביו באמצעים רוחניים, כי הוא מודע לדרגתו ומעלתו של אביו, ויודע שזו האפשרות היחידה שבה אפשר להחיותו, הצינור הרוחני של ההתחברות כלפי מעלה.

כמו כן, הפסוק עצמו מעיד מהו בדיוק הדבר שהחיה את אביו: "וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו" ואז "ותחי רוח יעקב אביהם". כעת מובן גם ההמשך בתחילת פרשת ויחי: "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ..., זה מזכיר

לנו את הפסוק הפותח את פר' וישב - הפרשה שבה החל כל סיפור מכירתו של יוסף, ונפתחה דרכו למצרים: "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה". שבע עשרה השנים הראשונות של יוסף מסמלות את תקופת פריחתו הרוחנית של יעקב ששמח על פתיחת רחמה של רחל אמנו שילדה את יוסף ואחכ' את בנימין.

וכמובן השמחה תורמת ליתר עוצמה בלימוד התורה ובמיוחד בהשראת הנבואה, ורוח הקודש. כך גם 17 שנותיו האחרונות של יעקב במצרים שהוא חי מחדש, מתוך שמחה ושלווה יחסית ואז יכל לחזור אל חיותו הראשונה במובן הרוחני.

לאור דברים אלה, ניתן להבין איזו משמעות רוחנית יש למותו של מיכאל הי"ד. מותו של מיכאל היה זך וטהור. זהו מוות מתוך אמונה צרופה ומתוך טוהר המידות. נפילה של אדם בשדה הקרב, שעושה את אשר עושה בהכרה מלאה ומתוך אמונה בצדקת דרכו, אמונה שבעצם מעניקה לו את החוסן הפנימי, הנפשי והאומץ לחדור לתוך שדה הקרב מתוך עצמה וידיעה שזה מה שצריך לעשות, והוא הרי ידע שהוא לא נלחם למען עצמו אלא למען עמו. אדם כזה, אינו זקוק לפקודה לבצע את הדבר הנכון ברגע הנכון, אלא טמון בתוכו מצפון פנימי המנווט אותו והוא אשר נותן לו את "הפקודה", אפשר בעצם לומר שבאותו רגע בא לידי ביטוי כל התוכן החינוכי האגור בתוכו ושקלט במשפחתו הטובה והנפלאה והצטבר במשך כל שנות חנוכו מינקותו ועד בחרות.

במילים אחרות הצו אומר לו והדהד באזניו:

צריך עכשיו להציל חיים!

צריך עכשיו להגן על קבר יוסף הצדיק!

צריך עכשיו להגן על עם ישראל מפני פורעים ואויבים .

ואכן זה בדיוק מה שהוא עשה!

את מיכאל ז"ל לא היה צריך להכיר מקרוב כדי לעמוד על טיבו וטוהר מידותיו. מספיק היה לשמוע את אופן דיבורו העדין (אפילו בטלפון) ומתוכו להכיר את הענווה והצניעות שהיו טבועות בו. די היה לשמוע על תכניותיו להמשיך ללמוד תורה, ולהקים בית הבנוי על אדני הקודש.

די היה לדעת שהוא משמש דוגמא ומופת לאחיו ואחיותיו באישיותו, בהליכותיו ובהנהגתו. אכן, מותו מתוך מסירות נפש תאם את מידותיו בחייו, וכן את החינוך שקיבל במשפחתו היקרה שחנכה אותו ליראת שמים. יה"ר שיהיה חלקו בגן עדן, עם הצדיקים בשרשרת הדורות שמסרו נפשם על קדושת ה'. יחזק הקב"ה את משפחת דדוש, ובבניין ציון וירושלים ינוחמו ויה"ר שישפיע עליהם הקב"ה שפע טוב משמי מרומים, וכן נזכה כולנו לראות בתפארתה של ארץ ישראל וירושלים.

יהיו דברים אלו לעילוי נשמתו של מיכאל ז"ל ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים אמן!

הרב מאיר כהן

ר"מ במכינה הקד"צ

הרב מושב עלמה לשעבר

העולם החומרי לא פיתה את מיקי

באותו יום מר ונמהר, בו נתבשרתי על דבר הסתלקותו של מיקי, לא עבר יום שדמותו התמירה, לא עברה לנגד עיני. הופעתו במושב במדי צבא ודרגות הקצין בכתפיו תמיד מלאה אותי תחושת רווחה ונחת גדולה. שכן, "מיקי" בפי כל, היה יותר מעוד קצין בצבא. מיקי, היה סמל ! למה שאפשר לעשות בכח הרצון וההתמדה. סמל לכך, שאפשר לשבור מחיצות, דעות קדומות ומוסכמות חברתיות. מן היום הראשון להכרותנו חשתי, כי הוא, יוצא דופן בסביבתו. תמיד עינינו אותו אידיאלים, והעולם החומרי לא פיתה אותו.

הוא בא להתייעץ איתי בעיניני הלכה ומחשבה. מיקי, נימנה על תלמידי המחזור הראשון של המכינה הקד"צ בצפת. שם התבלט ברצינותו ובהתמדתו. אחר שנה, כאשר הרגיש שעליו ללמוד עוד, ניסה להמשיך במסגרת ה"הסדר" ובהתמדה דיבר עם רבני ישיבות ועד שהצליח. גם לאחר שהתגייס שמר על אדיקות בתורה ובמצוות ונהג בדרך ארץ במידותיו המתוקנות.

בשיחות ארוכות עימי, תמיד ניכרת היתה בו, הדאגה למצבו הרוחני של המושב, ובעיקר גילה אכפתיות גדולה, בכל הקשור למצב הנוער. לא פעם ראיתי בויכוחים עם בני נוער מהמושב ואף מוכיחים על דרך מחשבתם ואורך חייהם. דאגה מיוחדת היתה לו לאחיו, תמיד דאג שילכו בדרך שסלל. היה מתקשר ומתייעץ, כיצד אפשר לעזור לאח זה וכיצד לקדם את זה. תמיד חש אחריות של אפוטרופוס כ"ערב" כלפיהם בכל הקשור ללימודים ולעולמם הרוחני. ביום כיפורים האחרון

מיקי היה יותר מעוד קצין בצבא. מיקי היה סמל !
למה שאפשר לעשות בכח הרצון והדחממה.

לחייו טבל ואירגן במאמץ גדול בעקשנות האופיינית לו מנין
ואף עמד לפני התיבה כחזן.

מיקי שחייו היו סמל, במותו היתה סמליות רבה, אחד משה
שנהרגו בקבר יוסף הצדיק, ונטמנו באדמת ארץ ישראל. ביום
השישי ערב חג הסוכות, שהוא יום שמחתנו, כאילו אמר, אינו
רוצה שיתאבלו עליו, כי צדיקים במותם קרויים חיים. מיקי,
היה לחייל יהודי, עם ערכים יהודיים השאובים מן התורה,
שידע להזרים אותם על סביבתו בדרכי נועם, ובדוגמא אישית.
חייו ופועלו הם צוואתו !

ה' יקום דמו !

הרב אפרים חפץ
מרכז תורני לאומי צפת

מיקי נפל בשכם

מִיִּקִּי נִפֵּל בִּשְׁכָם, וּבִשְׁכָם אֲנִי יוֹדְעִים שְׁגָם שִׁמְעוֹן וְלֹוִי הִשְׁתַּמְשׁוּ בַכַּח. הִיְתָה מַחְלֻקַּת בֵּין שִׁמְעוֹן וְלֹוִי לֵאבִיָּהֶם יַעֲקֹב, הָאֵם הַשִּׁמּוֹשׁ בַּכַּח הִיָּה מִצְדָּק, אוֹ לֹא. יַעֲקֹב אֲבִינוֹ אֹמֵר: "עֲכַרְתֶּם אוֹתִי". מֵחֵר, כּוֹלֵם יִתְקַפּוּ אוֹתִי. עֲשִׂינוּ בְרִית, עֲשִׂינוּ הַסָּכֵם וְאִתָּם הִפְרַתֶּם אוֹתוֹ בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַהֲיוֹתָם כּוֹאבִים, וְהִשְׁתַּמְשַׁתֶּם בַּכַּח. שִׁמְעוֹן וְלֹוִי עֹוֲנִים לֵאבִיָּהֶם: "הַכּוֹזֵנָה יַעֲשֶׂה אֶת אַחֲוֹתֵנוּ" הָאֵם בֵּת יִשְׂרָאֵל הִיא הַפֶּקֶר ? לֹא יַעֲשֶׂה כְּדִבֵּר הַזֶּה ! וְלִכְאוּרָה יַעֲקֹב וּבְנָיו נִשְׁאָרִים בַּמַּחְלֻקַּת בְּסוּגִיָּא זֶה.

האם השימוש בכח הינו דבר שלילי ?

בְּסוּף יָמָיו, כֹּאשֶׁר יַעֲקֹב מְבָרֵךְ אֶת בְּנָיו, הוּא מְגַלֶּה אֶת דַּעְתּוֹ בַּעֲנִיַּין זֶה, וְנִרְאֶה כִּי יַעֲקֹב לֹא הִשְׁתַּכְנַע מִהַטְעָנוֹת שֶׁל שִׁמְעוֹן וְלֹוִי. וְהוּא אֹמֵר "אֲרוּר אִפֶּם" הוּא לֹא מְרוֹצֵה מִהַפְעֻלַּת הַכַּח "בְּסוּדֵם אֵל תִּבּוֹא נַפְשִׁי", שֶׁלֹא יִהְיֶה לִּי חֶלֶק עִם שִׁמְעוֹן וְלֹוִי. לִכְאוּרָה נִרְאֶה, שֶׁהַשִּׁמּוֹשׁ בַּכַּח הוּא דִּבְרַר שְׁלִילִי, לַפְּחוֹת בַּעֲנִיַּין הַזֶּה. אֲבֵל מִשֶּׁה רִבִּינוּ שְׁגָם הוּא מְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁבִטִים בְּסוּף פֶּרֶשֶׁת "וְזֹאת הַבְּרִכָּה", שִׁמְיָקִי לֹא זָכָה לִקְרוֹא הַשְּׁנָה, וְשֵׁם, הוּא מְבָרֵךְ אֶת לֹוִי, וְהוּא מְקַבֵּל אֶת אַחַת הַבְּרִכוֹת הַחֲשׁוּבוֹת, וְשִׁמְעוֹן בְּכֻלָּל לֹא מְזוּכָר בֵּין הַשְּׁבִטִים. מַה קָּרָה, שְׁלֹוִי קִיבֵּל בְּרִכָּה מִמֶּשֶׁה רִבִּינוּ וְשִׁמְעוֹן, לֹא קִיבֵּל ?

קָרָה מִשְׁהוֹ בְּאִמְצָע! הִיוּ עוֹד שְׁנֵי מְקָרִים שְׁלֹוִי וְשִׁמְעוֹן הִשְׁתַּמְשׁוּ בַכַּח. כִּשְׁחָטָא עִם יִשְׂרָאֵל בַּחֲטָא הָעֵגֶל, לֹוִי, לֹא הִשְׁתַּתֵּף בְּאוֹתוֹ

מעשה. וכשמשה רבינו יורד מהשמים, ואומר: "מי לה' אלי" מי שמצטרף למשה רבינו, זה שבט לוי. היו עוד 3000 איש מבני - ישראל חוטאים בחטא העגל. ופה לוי, כן השתמש בכח. ומה קרה עם שמעון? שבט שמעון כשעומד בראשותו הנשיא זמרי בן סלוא, לוקח לו אישה מידינית - כוזבי בת צור ועושה אותו מעשה שלא יעשה, שנעשה בשכם. הוא עושה אותו, לפני משה רבינו ולפני כל הסנדרהין ולוקח את האשה ואיתו הולכים כל שבט שמעון, ומשתמשים בכח גם.

וגם פה, מי שעומד מול נשיא שבט שמעון, זה שוב משבט לוי פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן. והוא לא מהסס, קנאי אל ה' לוקח את הרומח והורג אפילו אחד מישראל, אפילו שזה נשיא משבט ישראל, בכל זאת הוא בא ודוקר אותו והורג אותו בפני כולם. וכך, בזכותו נעצרה המגיפה. ולמי הקב"ה נותן את ברית-שלום? דווקא לפנחס בן אלעזר, שהשתמש בכח זה ההבדל בין שמעון ללוי, לכן, משה רבינו מקבל את התשובה של שבט לוי ומברך את שבט לוי. אבל שבט שמעון לא מתברך ע"י משה רבינו.

כח שלילי וחיובי

אומנם רש"י (הקדוש), בפירושו מביא, ששמעון כן מקבל ברכה. הרי כתוב "שמע ה' קול יהודה", מה זה "שמע ה' קול יהודה"? זה שבט שמעון, שנפלה נחלתו עם שבט יהודה בדרום, ושמעון נהיו מורים בישראל במקום להשתמש בכח הפיזי, כל הכח שלהם הפך להיות כח רוחני, ולכן שמעון התיקן שלו היה דווקא להיות מורה בישראל דוקא להורות ולהשתמש בכח הרוחני במקום הכח הפיזי.

ולכן, השימוש בכח, הוא יכול להיות שלילי, ויכול להיות גם חיובי. אנחנו רואים את זה גם אצל אברהם אבינו אברהם

אבינו שצריך ללכת להציל את לוט שנלקח בשבי "וירק את חניכיו" לוקח 318 תלמידים שלו, והולך להילחם נגד מלך סדום ומשחרר את לוט, אבל כשהוא חוזר לאוהל (בראשית פרק ט"ו) כתוב "ויהי דבר ה' במחזה לאמר אל תירא אברם אנוכי מגן לך שכרך הרבה מאוד"

והשאלה שכולם שואלים : למה כתוב "אל תירא אברם" הרי אם היה צריך לפחד, זה היה צריך להיות לפני המלחמה. ולפני המלחמה, לא ראינו שאברהם מפחד. להיפך, מיד "וירק את חניכיו" רץ מיד אחרי המלכים לשחרר את לוט. אז למה כתוב אחרי המלחמה "אל תירא" ?

אלא מסביר "השפת אמת", פירושו על התורה של הרבי מגור הראשון זצ"ל : למה כתוב "אל תירא אברם אנוכי מגן לך" בלשון נקבה, הרי צריך להיות כתוב "אנוכי מגן לך" בלשון זכר, (ובלשון הזו ובמטבע הזו אנחנו אומרים יום יום בתפילת עמידה "מגן אברהם"). הפירוש : אברהם אבינו הרי איש חסד האוהל, תמיד פתוח לכל הרוחות. כל העובר נכנס, אוכל, שותה ומי שרוצה גם לשמוע דברי תורה, יחודו של בורא עולם, שומע. האוהל פתוח.

אברהם, אחרי המלחמה, חוזר לאוהלו. ידי, שפכו דם, והוא חושב לרגע: "עכשיו מי יכנס אלי ? כל מה שעשיתי עד אותו יום נהרס. עד היום ידעו, שאפשר להיכנס בפנים, לקבל אוכל, לדבר, מה שרוצים. ועכשיו יודעים שאני נלחם, שאני שפכתי דם, מי יכנס אלי? בא הק"ו ואומר "אל תירא" אל תפחד לא הרסת את מידת החסד שלך "אנוכי מגן לך" אני באתי להגן על מידת ה"חסד" שלך, ולכן, כתוב "לך" בלשון נקבה. זו מידת החסד, שאברהם אבינו היה "סמל" מידת החסד בעולם הזה,

ולכן, ה' אומר לאברהם: מה שאתה חושב שאתה הרסת, את

מידת החסד, אני גרמתי למלחמה הזו, כדי שתדע את הגבולות של מידת החסד. אם אין גבולות למידת החסד, זה לא מידת החסד. זה יכול להיות - אכזריות, יכול להיות טפשות. אבל זה לא מידת החסד. וכך אמרו חז"ל על שאול המלך שלא רצה להרוג את אגג מלך עמלק, ואת הצאן, ריחם עליהם, ובסוף הרג עיר של כהנים - נוב: "המרחם על אכזרים סופו להתאכזר על רחמנים"

לכן אומר הקב"ה לאברהם: "אנוכי מגן לך" באתי להוציא אותך למלחמה הזאת שתגן על" מידת החסד, שמידת החסד צריכה גבולות ולא שיהיה הפקר. למלכים אלו לא מגיע להם מידת החסד. טוב שהלכת לשחרר את לוט, ולכן "שכרך הרבה מאד". לא רק שלא איבדת זכויות אלא השכר שלך הרבה מאד. ר' לוי אמר: לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר: תאמר, אותן אוכלוסין שהרגתי, שהיה בהם צדיק אחד וירא שמים אחד! משל לאחד, שהיה עובר לפני פרדסו של מלך, ראה חבילה של קוצים וירד ונטלה, הציץ המלך. וראה אותו, התחיל מיטמן מפניו, אמר לו המלך: מפני מה אתה מיטמן מפני? פועלים הייתי צריך שיקושו אותה! עכשיו שקששת אותה, בוא וטול שכרך. כך אמר הקב"ה לאברהם! אותן אוכלוסין שהרגת קוצים כסוחים היו! הוא דכתיב (ישעיה לג', יב'): "והיו עמים משרפות סיד קוצים כסוחים". מדרש רבה, מד, ה'.

וכך אומר המדרש, על אותם האנשים, שהרג אברהם "קוצים פתוחים" הם היו צריכים להרג המעשה שעשית אינו מונע ממך זכויות, זה מוסיף לך זכויות ולכן "שכרך הרבה מאד"

אנחנו יודעים שאנחנו בתקופה, שעם ישראל, אחרי הרבה שנים משתמש בכח. כשהיינו בגולה, לא יכלנו להרים יד, לא היה

לנו כח פיזי, לא צבא, לא מדינה נדדנו ממדינה למדינה, איפה שהגויים נתנו לנו להיות. וכשהרימו עלינו יד, בהרבה מקרים אספנו את החפצים ועברנו למדינה אחרת. להיכן שקיבלו אותנו עכשיו כשעם ישראל חזר לארצו, ויש לנו צבא ויש לנו מדינה ויש לנו ממשלה שהיא מחליטה על הדברים האלה. למדנו שהשימוש בכח אינו פסול. אלא הוא צריך להיות מבוקר, עם הרבה שיקול דעת.

אני זוכר במלחמת "שלום הגליל", שלושה חברים שלי נהרגו ביום הראשון למלחמה, רק בגלל שנתנו הוראה לא לירות באזרחים. ובערב הראשון, לאחר שנפלו כמה חיילים בגלל שהמחבלים השתמשו באזרחים למטרות מודיעין, או כדי להתחבא בקירבם. ניתנה הוראה הפוכה, כל מי שאינו עוצר, יש לירות בו ולא משנה אם זה אזרח, או איש צבא. השימוש בכח אינו דבר פשוט. לכן, יעקב אבינו, כשהוא הולך נגד עשיו הוא מפחד משני דברים. הוא מפחד לההרג ומפחד גם להרוג. אנחנו בתקופה שבוחנים השימוש בכח, ואנחנו צריכים כלנו להתחזק ולתת לצבא לפעול, כי כל חייל הוא שליח של עם ישראל, כל חייל שנלחם ושייך לצ.ה.ל., הוא כמו שליח ציבור בבית הכנסת, החייל הוא שליח של כל אחד ואחד.

ואנו שאיננו חיילים, יכולים לתת כוחות לאותו חייל, דרך התפילה שלנו, דרך לימוד התורה, דרך המעשים הטובים שלנו. אנו יכולים לתת כח לחייל לצבא. לכן עלינו לחזק ולהתחזק. ולתת כח לצבא, לחייל. כך בע"ה, אנו מקווים שמה שקרה בחודש האחרון, לאותם חיילים שנפלו על קידוש ה' אנפלו על אותה מידת החסד, לא יקרה עוד. אנחנו יודעים איזה כוחות רוחניים היו למיקי, ולחבריו. שמעתי שמיקי רצה כל כך שיהיה מניין ביום כיפור, ורדף אחרי אנשים שיהיה מנין. זה לא הולך לאיבוד ! זה נשמר לנצח ! תהא נפשו צרורה בצרור החיים...

הרב אורי לבנת

ר"מ בשיבת עוד יוסף חי

חיו ומותו הם מסכת של קידוש ה'

איך אפשר לנחם את המשפחה, החברים, את השכנים, על זה שמיקי איננו ? כי בעולם הזה, היה יהודי קדוש ועכשיו איננו ואת האבדה הזאת, אי אפשר להשיב. ובאמת, אי אפשר לנחם... אי אפשר להחזיר לפה למשפחה הקרובה, לכל מי איכפת, אי אפשר להחזיר את מיקי, לכאן ! אנחנו הולכים אליו, והוא לכאן לא חוזר. מבחינתנו, מבחינת מי שכאן, החיסרון אף פעם לא יתמלא. אבל מבחינת מיקי זה הפוך.

יש מצבים ש"מוות" זה בעצם "חיים". וזה ממש ההיפך. חז"ל קוראים ל"רחם" של האשה "קבר", מקום ממנו יוצאים חיים, נקרא "קבר", יש מצב, שמתוך הקבר יוצאים חיים. הישיבה שאני לומד בה, נמצאת בקבר יוסף.

הישיבה נמצאת בקבר. לכאורה מקום של "מוות". אבל השם של הישיבה הוא, "עוד יוסף חי". יעקב אבינו חשב שיוסף מת והתאבל עליו. ואי אפשר, היה לנחם אותו. כתוב שניסו לנחם אותו, ואי אפשר לנחם אותו. ואז, כשמספרים לו שיוסף חי, והוא נמצא בארץ מצרים והוא מולך, והוא מושל בארץ מצרים, וזה לא סתם חיים. מתוך מה שהוא חשב, מתוך המוות הזה, מתוך הירידה אל הבור, כשמביאים לו את הכותונת ואומרים לו "הכר נא" את הכותונת הזו, טבולה בדם, זהו ! הוא מת!. מתברר, שבאמת הוא חי, והוא מושל בכל ארץ מצרים. ואז יעקב אומר "עוד יוסף חי", בהתחלה, הוא לא מאמין, אבל כשהוא משתכנע, הוא אומר: "עוד יוסף חי" שבה אליו נפשו, הוא ה"אבל", נעשה חי. פתאום מתברר שיוסף עוד חי. יוסף נקרא יוסף הצדיק, הדבר שאנו יודעים על הצדיקים:

ש"במותם קרויים חיים" הצדיק, כשהוא מת, הוא נקרא חי, זה לא סתם תוספת של חי, הוא חי ממש, כי החיים שלנו כאן, הם לא סתם. כי האדם יסודו מעפר, וסופו לעפר, והוא פה מתחיל באיזה נצח, ממשיך לאיזה נצח, בלי לחיות בעולם הזה. מוגבל מאד בין כמה שנים ? אם בגבורות שמונים שנה" ואם לא "בגבורות" פחות. ואם בזמן הזה, הוא עושה משהו שבשביל זה, הוא פה והעשייה הזו היא החיים שלו, זה מה שהוא עשה, עם החיים שלו. ואם הוא צדיק, אז מה שעשה תכלית חייו, ממשיך להשפיע הלאה.

כלי שנמצא בישיבה בקבר יוסף, מקבל "חיות" רוחנית עצומה מיוסף הצדיק, יוסף קבור, הוא אינו חי לכאורה, אבל ההוויה שלו משפיעה ונותנת חיים. הגמ' לומדת זאת מיעקב, שמקבילים את יעקב, לבניו, שכתוב והרי יעקב כבר מת. ואומרים "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", אע"פ שהוא מת. ממה הוא חי ? ממה שהוא השאיר אחריו בבנים, בזרע, במה שהוא השאיר אחריו.

יש סוגים של מוות, שהולכים לחיים נצחיים, צדיקים וקדושים, אנשים רמי מעלה, הולכים לגן עדן, לחיים הנצחיים המדרגה הגבוהה ביותר שיש, זה מי שמת על קידוש ה'. כי התכלית של כלנו, זה קידוש ה' ומי שמת על קידוש ה', וגרם שיתקדש ה', דוקא במוות, דוקא בחורבן, הוא נלקח ונחסר מהעולם, ואופן המוות שלו היה, מימד של קידוש ה', אז הוא נכנס מיד לחיי נצח. כל אחד שנשבב בגלל שהוא יהודי, הוא נכנס למדרגה הזו הוא "מת - חי" הוא מת פה בגוף.

מי שמת בגלל היותו יהודי

דיברו כאן על - האדם, שנוצר מן העפר ושב אל העפר. אבל הנשמה שה נפח באדם, היא נכנסת ישר לחיי נצח, כל

"לקבר יוסף עצמו, הרשעים לא נכנסו. רק מסביב. את המאחז הצבאי הם כבשו את הישיבה את הספריה. אך לקבר יוסף הם לא הצליחו להגיע".

מי שמת בגלל שהוא יהודי, מיד זוכה למדרגה הזו. באיזור שלנו, אזור שכם, נרצחו ב - 10 השנים האחרונות כמה וכמה יהודים, בגלל שהם היו יהודים. והם מתו על קידוש ה'. והם מיד זוכים למדרגה הזו. אבל הם נרצחו, באותו רגע שנרצחו, הם למעשה נטבחו. זה היה מן המארב, לא היה להם אפילו זמן לחשוב על המוות, זה בא פתאום. אצל מיקי, זה יותר גבוה, מיקי נהרג בזמן שהוא נלחם. המוות שלו על קידוש ה' לא היה באופן פסיבי, תוך כדי שהוא נלחם. שמענו איך הוא בחר להלחם וחירף את נפשו על העניין של קידוש ה'.

גם חייו שלפני מותו, גם הם קידוש ה' ומותו, בודאי ואין מקום שיותר מקריין חיים מקיברהם של צדיקים. ואין מקום שמקריין

מקום כמו קברו של ה"צדיק", יוסף הצדיק והאופן והמקום בו מיקי נפל, הם כולם צועקים חיים ! חיים !

מִיִּקִּי - מיכאל בן חיים, הוא באמת בן חיים. פה כשמישהו נשאר, זה מוות, בשבילו הוא חי יותר, משהוא חי כאן בגוף. החיים הם דבר עם משמעות, עם ערך, הם לא סתם, אי אפשר להתעלם ממנו לדלג עליו. אם זה היה ככה, לא היינו מרגישים את החסרון, אנו מרגישים את החסרון, בגלל שיש לחיים ערך ומשמעות ומבחינות אלו, מיכאל בן חיים דדוש.

אני רוצה לומר עוד מילה אחת, למשפחה, אנו הולכים אליו. לכל חיים יש סוף. הכאב הוא, על זה שהחיים היו קצרים, מי שנשאר ומקבל עוד מנת חיים, ונפגש עם המוות כתוב: "והחי יתן אל לבו" כשנפגשים עם המוות, צריך לתת הרבה דברים אל הלב, כשנפגשים עם מוות כזה, זה מכוון אותנו למישורים מסויימים, שאותם צריך לתת ללב, מעבר להתייחסות הרגילה שהאדם נפגש עם מוות רגיל, מתוך מחלה או תאונה. כשהמות מתוך מחלה ומתוך קידוש ה', מתוך מלחמה כ"כ פשוטה וצודקת, זו לא מלחמה נגד שורד, שנכנס אל הבית, זו מלחמה מתוך "ערכים" מלחמה על שם ישראל, וקידוש ה' וכשאדם מת במלחמה כזו, זו מלחמה נגד "הרע".

לקבר יוסף הם לא נכנסו

מִיִּכָאֵל בחייו כקצין, ובמותו, בודאי השתדל ללחום ברע, ולהמעיטו בעולם ואם יש משהו זמני, שהרע מתגבר, כמו שהיה בקבר יוסף, לא ניצח עד הסוף, את ציון קבר יוסף עצמו, הרשעים לא נכנסו לשם. רק מסביב. את המאחז הצבאי הם כבשו את הישיבה את הספריה את החדר עצמו, איפה שקבר יוסף. לשם, הם לא הצליחו להגיע.

החייילים שלנו, נשארו שם עד הסוף, עד היום - רגל ערבי לא דרכה שם, ולא תדרוך בע"ה, עד עולם. אבל באופן זמני,

ניצחו וכשהרע מנצח, אפילו באופן זמני, צריך להלחם בזה עד הסוף, צריך להפוך את הגלגל בחזרה, קוראים לזה "נקמה" אנחנו מצווים "לא תקום את בני עמך", מי שהוא אח שלנו, ועשה מעשה רע, אנו מצווים לא ננקום, לא להחזיר, הוא אח שלנו, וזה סימן שהפגיעה היתה מקרית, טעות - שגגה אך, מי שאינו מאחינו, הפגיעה היתה מכוונת, הוא בא להלחם על המהות, על העניין שבגללו אנו נמצאים בעולם הזה,

כאשר נעשת נבלה בישראל, על זה הולכים עד הסוף. ומוחקים את כל העיר כמו ששמעון ולוי עשו. משה רבנו אחרי שהשלים 120 שנה של עשייה, ואצלו החיים היו ארוכים ומלאים. ואנו מאחלים עד 120 ! בא הקב"ה ואומר למשה הגיע זמנך להסתלק מן העולם, עשית הכל, אך יש לך משימה אחת להשלים "נקום את נקמת בני ישראל מאת המדיינים" המדיינים צררו אותנו בניכליהם, אם פעם אחת הם הצליחו לסדר אותנו. שהרע מתנכל לכוון של עם ישראל לכוון של קידוש ה' בעולם. אז צריך להתנקם להחזיר לזה כפל כפלים. ומשה נותן את הנקמה במדין. וכאשר חוזרים אנשי הצבא ואומרים כך עשינו, וכך הרגנו, וכך שבינו והוא צועק עליהם ואמר, שצריך להרוג את כולם, גם את השבויים, רק את הבנות שהיו קטנות שלא ראויות ולא שייכות להתחבר עם הגברים שהם אנשי המלחמה.

מִיָּקִי בֶן חַיִּים - הוא בחיים ! "והחי יתן אל לבו" ומה שנותר לנו, להמשיך את החיים שפה. בכיוון של "החיים" בכיוון של התיקון, בכיוון של קידוש ה'.

ת. נ. צ. ב. ה.

יהודה אלרן (שאער)

הנער הזה - עכשיו הוא מלאך

בפרשת בראשית (ד, ג-ה) התורה מתארת את הקרבת קורבן הראשון באנושות: "ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה, מנחה לה' והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלבהן, וישע ה' אל הבל ואל מנחתו. ואל קין ואל מנחתו, לא שעה, ויחר לקין מאוד ויפלו פניו "

נשאלת השאלה: מדוע לא קיבל הקב"ה את קורבנו של קין? מה החיסרון בהקרבה, שבגללו נדחה הקורבן? ניתנו תשובות רבות לשאלה זו. ברצוני לנסות ולהאיר פן אחד, מיני רבים. טבע האדם הוא, לחפש סיבות למקרה חוקיות בעולם, להבין מדוע קורה בעולם, מה שקורה. ולכן, המבחן הקשה ביותר לאדם הוא, כאשר הקב"ה, מתנהג אליו בדרך שהוא אינו מצפה לה, ואינו מבין מדוע הוא זוכה ליחס שכזה, הקב"ה לא שעה למנחתו של קין, לא בשל פגם רוחני כלשהו במקריב, או בקורבן.

וההפך הוא, הדבר נעשה מתוך הערכה כלפי קין הבכור - הראשון שהיה עתיד להיות לכהן לאל עליון. אך היה עליו, לעמוד בניסיון קודם, לכן, איך הגיב קין למצב בו הקב"ה אינו מקבל את קורבנו, האם יבעט בכל, או שמא יתאמץ שוב ולא יתיאש.

אין הקב"ה מתעניין בקורבן אלא במקריב

הקב"ה, בוחן את קין המקריב ולא את הקורבן, אין להקב"ה חפץ בקורבן, כפי שמצינו במיכה (ה, ו) "הירצה ה' באלפי אלים ברבבות נחלי שמן". וכפי שמצינו בויקרא (ב, א) "ונפש כי יקריב" ופירש רש"י "לא נאמר נפש בכל הקורבנות נדבה, אלא, במנחה. מי דרכו להתנדב מנחה עני, אמר הקב"ה

מעלה כאילו הקריב נפשו" כלומר: אין הקב"ה מתעניין בקורבן אלא במקריב,

גם כאשר קין מגיב במשבר ובכעס, אחרי אי קבלת קורבנו, אין הקב"ה זונח אותו, אלא להיפך, הוא מתעניין בו, ובה ללמדו את הלקח הנדרש: בראשית (ג, ו-ז) "ויאמר ה' אל קין למה חרה לך, ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת, ואם לא תטיב, לפתח חטאת רובץ, ואילך תשוקתו ואתה תמשול בו," כך אומר הקב"ה לקין: "למה חרה לך, ולמה נפלו פניך" מדוע התיאשת מיד אחרי הכשלון הראשון, מדוע לא ניסת לבדוק איפה יש מקום לשיפור בך, ואז לנסות שוב.

הלא אם תטיב שאת "הרי אם תטיב את עצמך יותר ויותר ודאי שאשא את פניך" ואם לא תטיב, מתכון בטוח למפלות נוספים. רעיון דומה, אנו מוצאים בהקדמת הרב קוק זצ"ל, לעולת ראייה (עמ' כ"ה) הגמרא בברכות (דף ל"ד) אומרת: "הרואה שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר "קוה אל ה' חזק ואמץ ליבך וקוה אל ה' " מסביר הרב זצ"ל, כאשר אדם עושה פעולה כל שהיא, שלדעתו היא חיובית ובכל זאת לא הצליח ביוזמתו והדברים לא זורמים, כפי המתוכנן אל יתיאש ואל ישבר, אלא, יבדוק את עצמו ואת פנימיותו וימשיך לקוות אל ה'.

וזהו הדבר שיקרבנו לקב"ה, ובזכות זה, יש לו סיכוי רב יותר, שהקב"ה ישמע את תפילתו ואולי דבר זה, הוא דווקא, כדי שהאדם, יתעלה יותר ויותר. כיוון שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים, לכן לא התקבלה תפילתו.

קין "איש הקינין" והבל "איש הרוח"

לסיפור קין והבל אנו מתוועדים לשני טיפוסים בני אדם, קין איש הקינין והבל איש הנדל"ן, אדם שמחפש בטחון עצמי - כלכלי, וקביעות בעולם הזה. לעומתו, אנו מוצאים אחר לגמרי אחיו הבל, הבל כשמו כן הוא, מלשון "רוח" אולם, המושג רוח כשלעצמו, אינו ערובה לטיב אדם, אלא ישנן שתי אפשרויות

קיצוניות או "הבל" מלשון : "הבל ורעות רוח" (קהלת) או, "הבל" מלשון : "הבל תינוקות של בית רבן", שעליו עומד העולם. הבל בחר להיות רועה צאן, כמו רבים מגיבורי התנ"ך שעסקו בכך. אנו מצפים ממנו להתנהגות גבוהה וערכית.

כאשר הקב"ה לא קיבל את מנחתו של קין, ישב הקב"ה וציפה להתנהגותו של הבל. האם יתעלם מהמשבר שאחיו נתון בו, או יסייע לו להתגבר ? איננו מוצאים במקרא, שום התענינות של הבל כלפי אחיו, שום השתתפות בצער, או בנחמה, ומתוך כך, כאשר יש חוסר תקשורת בין אחים, יכולים להגיע למצב הגרוע ביותר, "ויקום קין על הבל אחיו ויהרגו" המדרש מספר (בילקוט שמעוני בראשית ד) "אמר רבי יוחנן, הבל היה גיבור מקין, שאין תלמוד לומר : "ויקם" אלא מלמד, שהיה נתון תחתיו, אמר לו (קין) שנינו בעולם, ואם תהרגני מה אתה הולך ואומר לאבא ? נתמלא עליו רחמים (הבל) מיד עמד עליו (קין) והרגו".

סגירת מעגלים בספר בראשית

ספר בראשית, בנוי במודל של סגירת מעגלים, סגירת המעגל במקרה זה של קין והבל, הוא בסיפור יוסף ואחיו, גם שם ישנו ריב בין אחים המתלהט עד לכמעט רצח, וכאשר ירדו האחים מצרימה ולאחר פטירת יעקב. חשבו האחים שיוסף עומד לגמול להם על שמכרו ואותו ואז היו מבקשים על נפשם כמסופר (ג' , טז' - כ') "ויראו אחי יוסף כי מת אברהם אביהם, ויאמרו לו ישטמנו יוסף, והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו, ויצו אל יוסף לאמור אביך ציווה לפני מותו לאמור, כה תאמרו ליוסף, אנא שא נא, פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך, ואתה שא נא לפשע עבדי אלוקי אביך, ויבך יוסף בדברם אליו, וילכו גם אחיו ויפללו לפניו, ויאמרו הננו לך לעבדים, ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלוקים אני, ואתם חשבתם עלי רעה, אלוקים חשבה לטובה"

רש"י, מביא שתי טענות שיוסף אמר אל אחיו (כא') עד שלא ירדתם, היו מרננים עלי שאני עבד, ועל ידכם נודע שאני בן חורין, ואני הורג אתכם, מה הבריות אומרות ? כת של בחורים ראה ונשתבח בהן. נאמר "אחי הם", ולבסוף הרג אותם. יש לך אח שהורג את אחיו ? אמר להם יוסף, אני כבר לא כועס עליהם, אני רואה את ההתרחשויות, כמוונות מה'.

שואלים בעלי המוסר, מדוע בחר יוסף לאמר לאחיו, ברגע שהוא מנחם אותם "יש לך אח שהורג את אחיו"? ולכאורה יש במשפט לא מעט עוקצנות, ואולי אף הונאת דברים, ומסבירים שאין זו טענה, אלה הקדמה להמשך, יוסף אומר להם : אז בהיותי בבור, שאלתי את עצמי הרי אדם קל שבקלים אינו הורג את אחיו, ואיך יקרה דבר כזה לבני יעקב - המשפחה הנבחרת ? ואז הבנתי שאין כאן מעשה שלכם, אתם מונעים בכח עליון, שאין אני מבין את כוונותיו ואת תכניותיו, אבל אני מכפיף עצמי כלפיו, ומקבל הדין באהבה.

וכשהגעתי למעמד הזה, הבנתי לשם מה עברתי את כל היסורים והתלאות. אמר להם יוסף "וכי יש אח שהורג את אחיו"? . כאן נסגר המעגל של קין, כי הכן, היה אח שהרג את אחיו, וכל כך למה? חוסר בתקשורת בין האחים, את הנקודה הוא מדבר עם אחיו, ובכך תיקן את מעשהו של הבל הלך לדבר עם קין כשלא התקבל קורבנו .

מי שנהרג על קידוש ה' - אינו מת

ספר בראשית שמתחיל באכזבה גדולה. בגירוש האדם מגן עדן שעבר עבירה בין אדם למקום. וקין דור שני לאנושות, חוטא לאחיו ורוצחו, כך, מתחילה ההיסטוריה האנושית. מסתיים בתקוה מחודשת, שעליה אפשר להתגבר בהדברות, יוסף מתקן את אשר נפגם בערש האנושות - בדור השני, ומבין כי חוסר קשר - בין אחים הוא מתכון לאסון.

מִיָּקִי, נהרג במלחמה על קבר יוסף שבשכם, ואיתו נהרגו שישה חיילים. מה סמלי הדבר. בקבלה, אנו מוצאים את יוסף בספרה השישית ב"יסוד". המשנה באבות (ה' יז) אומרת "כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה. ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולמים" מִיָּקִי אהב את עם ישראל אהבה שאינה תלויה בדבר - אהבה עד מסירות נפש. כפשוטה. נסיבות מותו, היו כאשר הקריב את חייו במטרה להציל את חבריו הלכודים,

מִיָּ שחי כיהודי, ומת על קידוש ה', אינו מת, ואובד מן העולם. זכרו נשאר לנצח בתודעת העם היודע להכיר תודה נצחית לגדוליו, קדושי וגבוריו, הצער שאנו מרגישים כעת הוא, צער הפרידה מחבר, אך, זכרך ילווה אותנו תמיד. אהבנו אותך מאד, ואוהבים אותך מאד,

מִתְּגַעְגְּעִים אליך מִיָּקִי. נזכור את דמותך הצעירה, היפה, המלבבת, המעוררת מחשבה ולשמחה. "ואתה לך בשלום ותעמוד לגורלך לקץ הימים" צר לי עלך אחי מיכאל" יהי זכרך ברוך

הרב איתי ליפשיץ
ר"מ במכינה הקד"צ בצפת

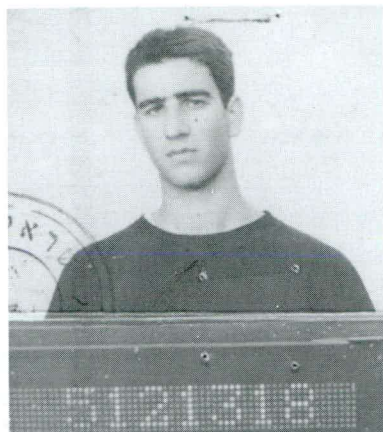
והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים

ביקרתי בחול המועד, בבית משפחת דדוש בעלמה. האוירה היתה קשה, שמחת החג, היתה גדועה, מצאתי לי מקום והתכנסתי לי אל מחשבותי, תוך שאני מתבונן במשפחה מתוכם צמח הבן האהוב, לפתע נכנסו חיילים צעירים, אשר עד מהרה התברר כי הם הלוחמים שהיו עם מיקי ז"ל בנגמ"ש, בעת הלחימה. סיפור הקרב האחרון, נפרש לפני המשפחה לפרטי פרטים. נחשפנו כולנו לאותה גבורה בה פעל מיקי, גילינו מתוך איזו מסירות נפל הבן. חלק מן הפתרונות מאפשרים הבנת הפרשה, אך ורק ברמתו הרוחנית של אברהם אבינו, אולם אותי, - האדם הקטן. הם משאירים קרוע ונסער. כך קולטים נימי הנפש של הלומד את הרעיון של מסירות נפש.

בעולמה של ההלכה, לבש הציווי למסירות נפש את ההוראה המדויקת, של שלושה דברים בהם מצווים אנו "ואל יעבור" עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.

מחלוקת נטושה בין חכמי הדורות, האם מותר לאדם למסור את נפשו גם בעבור ערכים שאינם אחד משלושה דברים? הרמב"ם בהלכות יסודי התורה, פרק ה' הלכה ד' אומר: "כל מי שנאמר בו יעבור ואל יהרג, ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו". הכסף משנה, מעיר על דבריו: "סובר הרב שכשאמרו בגמרא 'יעבור ואל יהרג', פירוש צריך לעבור כדי שלא יהרג. אבל שלמים וכן רבים סוברים: 'דאם נהרג ולא עבר צדקה תחשב לו'".

המחלוקת היא, האם בקידוש השם, תוך מסירת נפש תתכן התנדבות, או שמא הדבר מותר, רק כאשר נצטוו בכך. כאן

מיקי יום ראשון בצ.ה.ל תמונה מפנקס חוגר

מגלים אנו, שאין מסירות נפש בלא קידוש השם. וכך אומר הרמב"ם שם : כל מי שנאמר : יהרג ואל יעבור ונהרג ולא עבר הרי זהו קידש את השם. ואם היה בעשרה מישראל הרי זה קידש את השם ברבים... ואלו הן הרוגי מלכות שאין מעלה על מעלתן. (שמעתי מהטעם הזה היו רבנים שהתירו להספיד את ההרוגים שהובאו לקבורה בחול המועד למרות שהדין הרגיל הוא שאין מספידים בחול המועד)

בקרב מתווסף גורם נוסף, הוא הגורם הטבעי של הפחד. הרמב"ם מונה בין תרי"ג המצוות את האיסור לפחד בשעת מלחמה. הכוונתו היא (הלכות מלכים פרק ז' הלכה טו') "מאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה.. ויפנה מכל דבר למלחמה", היכולת להתרכז בכל התרגולות, לתפקד כמפקד וכלוחם, היא, הגבורה שבלשון הרמב"ם נקראת עשיית מלחמה בכל לבו ובכל נפשו.

בסיפור הקרב של מיקי, כפי שסופר ע"י חייליו, חשת בעוצמות אדירות, של ערבות הדדית ושל ברית לוחמים, מתוכם כנראה נבעה מסירות הנפש של מיקי הי"ד.

הרב הורביץ

ר"מ בישיבת ב"ע כפר הראה

במקום לחופה הובלנו אותך לקבורה

אומרים חז"ל: "כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב, כאילו ילדו". באנו לכאן, לאמר דברים לזכרו של מיכאל - מיקי, שהיה לנו כבן.

בערב סוכות, נכנס אלי הביתה אחד הרמיי"ם, ושאל אותי, אם יש לי תמונת מחזור של שבט "הצבי" ? בשנים האחרונות, כששאלה כזו נשאלת, צמרמורת חולפת בתוכי, ואני שואל מה קרה ? אומרים לי, מה ?! לא שמעת חדשות ? מיקי נהרג ! אני אומר רבונו של עולם, איזה עולם הפוך, עולם - שהצעירים צריכים להספיד את המבוגרים. וכאן, עומדים מבוגרים ומדברים לזכרם של צעירים.

אני שומר אצלי את הרשימות של כל שנה ושנה, של התלמידים הנמצאים יחד אתי, ועברתי על הרשימה של המחזור של מיקי, שזכיתי לחנך.

מיקי נוסע לעזור לאבא

אני מסתכל על כל יום ויום שעברנו יחד, ואני מסתכל על כל הימים שמיקי לא היה נוכח בזמן הלימודים בישיבה, אחד התלמידים הבודדים בכיתה שהשחרורים שלו מלימודים בישיבה, היו לשתי מטרות בלבד, או על מנת לסוע לישיבת הסדר ולהתחזק, או אותם פעמים בודדות שאמר לי אני מוכרח לסוע הביתה : "אני צריך לעזור לאבא בקטיף, לאבא שלי קשה, אני רוצה לעזור לו", ואני אומר לו: "מיקי אתה תפסיד

לימודים" והוא אומר לי: "אני יודע, אני אשלים אותם, אני חייב לסוע ולעזור לאבא".

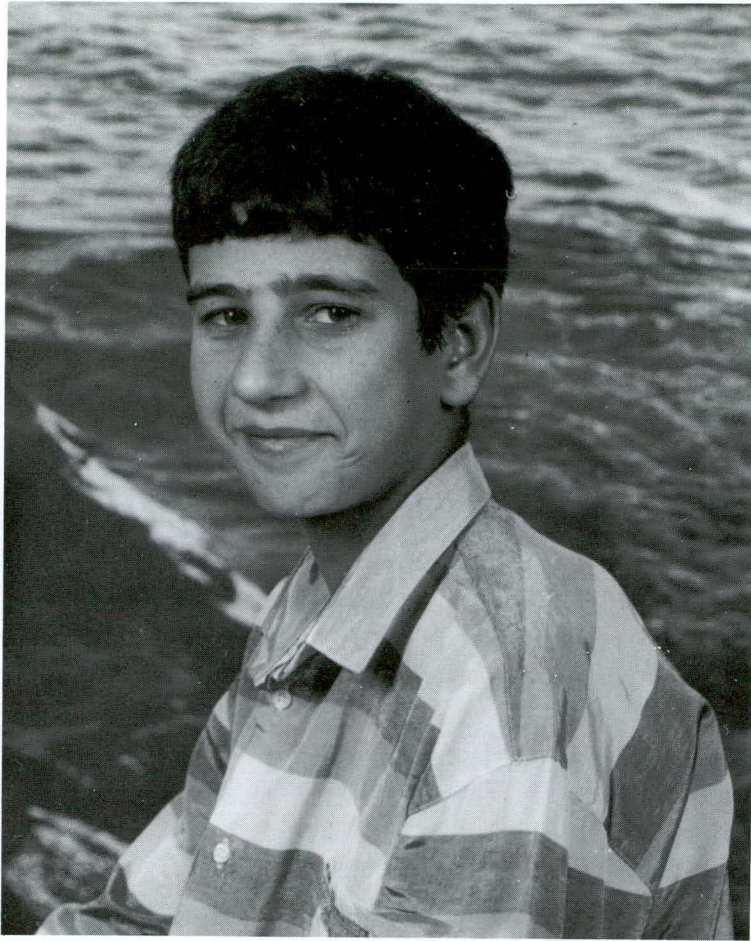
כשעשינו את הדרך לכאן היום, וגם בשבוע שעבר, וראינו איזו דרך ארוכה מכפר הרואה לכאן. ולא על מנת לנוח ולהרגע, אלא, על מנת להרתם ולעבוד לעזור ולסייע, זה היה מיקי, עוזר, חושב כל הזמן, על אחרים. כל הזמן מעסיק אותו, איך אני יכול לעזור לאחרים. כמה שיותר זה מגיע לדרגה הגבוה ביותר של מסירות נפש.

תוך כדי סערת הקרב, ושמענו קודם, את הדברים הנרגשים והכואבים, מפי חברים שהיו שם, אותה מסירות נפש עילאית, שבה מסר את נפשו על קידוש ה'. קראנו בפרשת בראשית : הקב"ה שואל את קין: "איה הבל אחיך" ואח"כ אומר לו במין זעקה "קול דמי אחיך זועקים אלי מן האדמה", אומר שם רש"י מה זה "קול דמי" דמו ודם זרעיותיו. איננו אבלים רק על עצם הלקחו של מיקי מאתנו.

תפילת יום הכיפורים האחרונה

שמענו שבקרוב מאד הוא עמד להתארס ולהקים משפחה בישראל. האסון כל כך גדול שבמקום שיזכו המשפחה ואנשי המושב להוביל אותו לחופה, לצערנו נאלצנו להביא אותו לקבורה. "ויתהלך חנוך את האלוקים ואיננו כי לקח אותו האלוקים" הוא נלקח בדמי ימיו, אבל הזכרונות נשארים איתנו. שמענו על תפילת יום הכיפורים האחרונה. על אותה מסירות נפש שבה מיקי הצליח להשיג מנין אנשים, ע"מ להתפלל במנין תפילת יום הכיפורים, הוא לא ידע, שזו, תהיה תפלת יום הכיפורים האחרונה שלו.

קראנו, ושמענו לאחרונה, על מכתב שנשלח לרה"מ, על ידי מספר קצינים וחיללים שרוח הלחימה נעלמה מהם. יושבים כאן אנשים ששירתו בצבא ביחידות לוחמות, ואני בעצמי, משרת

מיקי, אתה היתה התלמיד שלי ואני המורה שלך. אנו חיים בעולם הפוך, בו אנשים מבוגרים מספידים אנשים צעירים. דומה, כי אולי התחלפנו בתפקידים. והיום אני יכול לומר שאתה מלמד אותי. בעזרתך, אני יכול להעביר לתלמידים שלנו, מהי הדמות אליה צריכים לשאוף. בתמונה : מיקי בן 13, חודשים ספורים לפני שהזל ללמוד בישיבת כפר הדא"ה

במילואים ביחידה לוחמת, וכשבאתי למושב עלמה, לנסות לנחם את המשפחה אני שומע, על אותה מסירות נפש, על

אותה מוטיבציה, על אותו רצון לעזור ולסייע, עד כדי מסירות נפש. אני רוצה להעביר מכאן קריאה דרך ח"כ דב שילנסקי, היושב כאן עמנו, שיש לוחמים שהם שומעים מה עבר, ומה עשה מיקי, רוח הלחימה מתגברת בתוכם,

יש אנשים בארץ הזאת, שמוכנים להלחם. אולי לא שומעים אותם מספיק, אבל דברים צריכים לעבור הלאה, צריך לקחת אנשים כמו מיקי, שנותנים בנו את הכח הזה, הדברים שאנו שומעים על מיקי, אנו באים לעודד ויוצאים מעודדים.

מיקי, אתה היתה התלמיד שלי ואני המורה שלך. אמרתי, שאנו חיים בעולם הפוך, בו אנשים מבוגרים מספידים אנשים צעירים. דומה, כי אולי התחלפנו בתפקידים. והיום אני יכול לומר שאתה מלמד אותי. בעזרתך, אני יכול היום להעביר לתלמידים שלנו, מהי הדמות אליה צריכים לשאוף. הפסוק "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם", מלמד : גם כשהם נמצאים בשדה הקרב, עדיין "יראת ה' אלמדכם". ומיקי, משמש דוגמא ומופת. אותה יכולים אנו להנחיל לתלמידנו, לבנינו, איך ראוי להיות יהודי גאה, יהודי שנלחם על המטרות המקודשות ביותר. ומוסר את נפשו עליהם.

אינני מייצג כאן רק את עצמי, באתי לכאן בשם ראש הישיבה הרב אברהם צוקרמן, בשם חברי הרמי"ם, בשם כל תלמידי הישיבה, בוגרי הישיבה, שזכינו להיות יחד במחיצתו של מיכאל הקדוש, אותו מיכאל, שהתאמץ להתפלל ביום הכיפורים האחרון שבתפילה הוא נדמה כמלאך - "המלאך מיכאל". אני רוצה לנחם את המשפחה האבלה, שיאזרו כח. האבא, האמא וכל בני המשפחה. ובבנין ציון וירושלים תנוחמו.

דברי הרב הירוביץ שוכתבו מדברים שנאמרו בע"פ באזכרה במלאת שלושם לנפילתו של מיקי הי"ד.

סא"ל חיים אביטל

מג"ד גדוד חורב

מיקי - דמות של מלאך

אנו נמצאים כאן, קומץ של חיילים ומפקדים לובשי מדים, אני חושב, שיש משהו משותף לכלנו. לא רק ללובשי המדים, אני לא בטוח שאנו מעכלים או מבינים מה אנו עושים כאן, ולמה אנחנו נמצאים כאן ?

מיקי, הגיע לגדוד בתור קצין. הגדוד הוא גדוד חדש שהוקם לפני שנה וחצי, ועיקר היעוד של הגדוד לשרת בשטחים. והוא הגיע אלינו ישר מבה"ד 1, גם מתוך בחירה שלו ובעיקר מתוך בחירה שלנו. כשהגיע לפלוגה, מתבצע שינוי בתוך הפלוגה של חלוקה למחלקות. יש מחלקות צעירות יותר ומחלקות וותיקות יותר. ומי שמכיר מבנה כזה של פלוגה, יודע שיותר קשה להתמודד עם החיילים מהמחלקות הוותיקות. מיקי, מתעקש בניגוד לרצון של המ"פ להיות מ"מ, דוקא של מחלקה וותיקה ולבסוף הוא מצליח.

הוא מצליח, לשנות את הדיעה של המ"פ וגם הצליח להיות מ"מ כמו שצריך על החיילים הוותיקים. זאת יעידו החיילים שלו, מאוחר יותר, הוא נכנס אלי לבקש להביא חבר שלו לגדוד, את אופיר, ומה שאני זוכר, שהשיחה הזאת היתה קצרה מאוד. אנו מקפידים מאוד בבחירת המפקדים של הגדוד. וכשהוא מדבר על החבר שלו, אני אפילו לא נותן לו להמשיך. ומיד אומר לו: "בסדר".

היום כשחשבתי על זה, אני רק יכול לשער למה ! גם המ"פ שלו הגיע אלי והעלה את העניין הזה. וזה לקח שבריר של שניה כדי להחליט, שכן ! מקבלים את אופיר לגדוד, כי

כאשר אתה יודע שממליצים על אחד שגדלתה איתו ביחד, וליווה אותך גם באזרחות וגם בצבא, כנראה שיש הרבה מן המשותף. ואני לא צריך לספר לכם, על המשותף בין מיקי לאופיר.

קצין ומפקד מאד צנוע

בכנסנו לחלץ נפגעים שהיו לכודים בקבר יוסף. והיינו שם תחת אש במשך שעה ורבע, מבלי שהיו לנו נפגעים. רק אחרי שעה ורבע, התחילו להיות לנו נפגעים, שהראשון שבהם היה אופיר. אנחנו שעמדנו בחוץ, לא ידענו מה קורה. ולא חשבנו שיכניסו לנו תיגבור נוסף בשלב מסוים הוחלט להכניס כח נוסף שמיקי נמצא בו אני משוכנע, שהוא היה על רשת הקשר והוא שמע מה קורה בפנים.

יש דבר אחד שאף אחד לא יודע, וזה מה שהוא הרגיש, אולי את מה שהוא חשב, הוא אמר לאנשים שהיו סביבו. אבל מה שהוא הרגיש, זה משהו שאנחנו יכולים רק לדמיין. לי, מאד קשה לתאר קווים שמאפיינים את דמותו, בגלל שהוא היה קצין ומפקד מאד שקט, צנוע, אתה לא שמעת אותו, גם כשראית אותו. בדרך כלל, שאתה רואה קצין בשעת תרגיל, או סתם ככה, יש קצינים שעושים המון רעש סביבם, וקצין ששקט לחלוטין שעושה את מה שנדרש ממנו ולתאר אותו, זה רק להעלות עוד פעם את הדמות שלו.

וכשאני מעלה את הדמות שלו מצטייר לנגד עיני, מלאך. וזה באמת מה שמיקי היה.

דברי סא"ל חיים אביטל, שוכתבו מדברים שנאמרו בע"פ באזכרה במלאת

שלושים לפילתו של מיקי הי"ד

געגועים

אודיה מזרחי

געגועים

כל אדם הכיר את מיקי, מזווית אחרת, כתלמיד, חייל, מפקד, חבר רחוק, קרוב, חבר משפחה, אח. והקשר הכי חזק כבן. ויש אותי. - אני, זכיתי להכיר את מיקי, במשך שנתיים כחבר, וכמעט כבעל. קשר שכל - כך קרוב, בין איש לאשה, שעכשיו כל כך רחוק. מבחינה רשמית, איננו נשואים, אך מבחינה רגשית, כבר הרגשנו כך, הוא היה קורא לי לפעמים: "אישתי", והיה מחייך חיוך יפה, מלא רוך ואהבה, זה היה "כייף", לשמוע אותו אומר לי את זה.

החיים שלנו, היו משותפים מבחינה רגשית, נכון, לא היינו ביחד כל כך הרבה, בגלל הצבא, אבל תמיד דיברנו על כל דבר, תמיד דיברנו על הכל, אהבתי להתייעץ איתו, הוא היה נותן לי צדדים וגישות שונות - לחשוב על דברים. הוא, תמיד חשב על הכל, הוא, ידע להגיד לי את הדבר הנכון, בזמן הנכון! ידעתי, שתמיד יהיה מי שיעודד אותי, בזמנים קשים. ויהיה מי שיפרגן, ובפני מי להתגאות, על הישגים. כשאמרתי "שיותר מידי טוב לי", הוא היה אומר, שאין דבר כזה: "יותר מידי טוב" כי אם זה טוב, זה אף פעם לא יותר מידי, ותמיד יכול להיות יותר. הוא היה החבר הכי טוב שלי, תמיד אמר לי את האמת. גם את מה שלא אהבתי לשמוע - דברים שאף אחד אחר, לא יגיד מחשש לפגוע, כשזה בא ממנו, זה היה נשמע שונה. כי ידעתי, שזה בא באמת מדאגה ואהבה, הוא אהב שלמות, לא עצלנות - "ראש קטן", חוסר יחס לדברים,

הוא אהב אחריות ומקסימום עשייה, הוא, לא רצה להוציא "גימלים". כחייל, הוא לא הסכים שמישהו אחר יצטרך להישאר במקומו, וכמפקד, הוא אמר: שיש לו אחריות והוא לא יכול לעזוב את המחלקה סתם ככה. הוא מאוד הקפיד שתהיה כשרות

במקום בו הוא נמצא, ואם היה צורך, אז זה כלל, להכשיר גם את המטבח.

רציתי שמיקי יהיה אבא של הילדים שלי

אני רציתי שהוא יהיה אבא לילדים שלי, והוא היה יכול להיות אבא נהדר. משפחה אצלו, היתה במקום הראשון, הוא אמר, שגם אם הוא היה מליונר הכי גדול, הוא ירצה שהילדים שלו, יעבדו בשביל הדברים שהם רוצים, כדי שיידעו להעריך את מה שיש להם - שילמדו להעריך את הטוב. הוא רצה לגור בישוב קטן בצפון, ולא בגלל השלווה, והשקט והאוויר, אלא, כדי שהילדים יגדלו בחברה טובה, הוא פחד מזה, שהוא יתחתן מוקדם, כי הוא פחד שהוא, לא יוכל לדאוג ולתת למשפחה, את כל מה שהוא היה רוצה. הוא הצטער, על מה שהוא לא היה יכול לתת לי, אבל אף פעם לא רציתי יותר מידי, רק רציתי אותו לידי.

לעכשיו, החוסר, הרקינות, המחשבות האישיות. הידידות והאהבה, שהוא העניק לי, אינם. יש רק זכרונות - מילים, דברים דוממים, מעכשיו לאהוב את מיקי, זה אומר לשלם בכאב.

הכדור שנכנס לליבו של מיקי חדר גם אלי

הכאב תמיד נשאר, אני יודעת, שמנסים להרגיע אותי, אבל אני לא רוצה שירגיעו אותי, אני רוצה את ה"אמת" את ה"מציאות", - היא לא קלה. ולא קל לשמוע את זה, וגם לא להגיד.

הכדור שנכנס בליבו של מיקי, חדר גם אלי, וניפץ את ליבי לאלפי רסיסים. ואז, בא כוח הרצון, וניסה לאסוף את השברים, הוא, לא הצליח למצוא את כולם, ואלה שהוא מצא - לא הסכימו להתחבר, כי, איך אפשר להתחבר, כאשר החלקים התומכים - עמודי התווך, אינם. ואז, באה האמונה ועזרה לכוח

מיקי ז"ל ואודיה תל"א - נשארו רק הזכרונות, המילים -
דברים דוממים, "לאהוב את מיקי זה אומר לשלם בכאב"

הרצון, לשכנע אותם לנסות להתחבר, וביחד. האמונה וכוח - הרצון מחברים את החלקים. כאשר כוח - הרצון נחלש, החלקים מתחילים להתפזר. ושוב, האמונה באה ומרימה את כוח - הרצון, והם מתחברים שוב שוב. ולאחר הרבה זמן של נפילות והתחברות, הולכים ונשנים החלקים והופכים לגוש אחד שלם, אך לא מושלם, כי הוא לב שבור.

מיקי נמצא מתחת לכסא הכבוד

כששאלו אותי אם נחלשתי, או התחזקתי באמונה, עקב אסון זה ?! לא ידעתי מה לעשות, לא ידעתי מה לענות, כי בעצם הרגשתי שהאמונה היא זו שחיזקה אותי לדעת, שמיקי לא נעלם, אלא עבר לעולם - הבא. ולפי דברי כל הרבנים, הוא נמצא במקום הכי טוב, מתחת לכסא הכבוד, בזכות הצלת נפשות מישראל וקידוש השם.

ברגע מסוים שאלתי את עצמי, אם כל כך טוב לו, למה שיהיה לי רע ? התשובה היא הגעגועים, זה דבר שממוטט לפעמים, כי זה, לא געגועים למשהו שעשיתי בעבר, למישהו שהכרתי בעבר ואולי אוכל לראות שוב. אלו געגועים, למה שלא הספקתי לעשות בעתיד. והבעיה, שיכולתי לעשות אותם, אך דחיתי, כמו חתונה וילדים, זוהי תחושה של החמצה, כי אין אפשרות לתקן את זה. אין למיקי צאצא, מישהו שימשיך אותו בעולם - הזה. ואני יכולתי לתת לו את זה, אבל דחיתי וזו נהיתה דחייה לתמיד.

אני מנסה ומשתדלת להמשיך את כל מה שעשיתי קודם, ללמוד, לעשות, להיפגש עם חברות וכו... אני מנסה להיות "רגילה" ליד אנשים שמסביבי, כי אני יודעת, שהאדם הוא מראה. ואם הוא עצוב זה מעציב את כולם, המשפחה בבית, מסביב, החברים. אני לא יכולה לעשות להם את זה, אנשים שכל כך דואגים לי ורוצים בשלומי אני יחזיר להם עצב?

יחד עם זה, נסיתי להחזיר את השמחה לתוכי. כי השמחה מרימה את האדם למעלה, והעצב למטה. כמו האימרה של הרב דסלר "אדם דומה לציפור, בכוחה של ציפור לעלות מעלה מעלה, בתנאי שתניע כנפיה ללא הרף אם תפסיק לרגע ממעופה הרי היא צונחת ונופלת" זה לא קל, יש הרבה עליות וירידות. אך צריך לעשות את זה, אני מנסה לתאר לעצמי לפעמים: איך מיקי היה רוצה לראות אותי עכשיו? וזה עוזר... כי מיקי אהב אנשים שמחים, הוא אהב לראות אותי עם חיוך. הוא היה אומר: "את לא יודעת כמה זה עושה לי טוב שאת מחייכת" מיקי אמר לי פעם משפט שאפשר ללמוד ממנו הרבה "מי שמפחד מהלא! אף פעם לא ישמע את הכן!" מי שמפחד להתמודד, מפחד ליפול, ואז אף פעם לא יוכל להרים את עצמו ולעשות. זה נראה יפה על הנייר, אבל זוהי עבודה קשה. עם המון מאמץ וכמו שאמרת, מיקי: "זה מה יש ועם זה ננצח" בעז"ה נקום ונתחזק! והגאולה תבוא במהרה בימינו אמן!

האח - אלי דדוש

אני לא יודע מה לכתוב לך. אחי !

זאת הפעם הראשונה שאני כותב מכתב, וכנראה, שהגורל רצה שהוא יהיה ממוען אליך. אין לי הרבה מילים, כי בעצם אני לא יודע מה לכתוב לך, מפני שאני בטוח, שאי אפשר להעלות אותם בכתב, את מה שאני מרגיש וחש כלפיך, ואת מה שאני מרגיש עכשיו בלב.

מיקי ! אני בטוח, שאתה יודע באיזה מצב המשפחה נמצאת עכשיו, וזה לא מה שאתה רוצה. ואתה מסתכל עלינו מלמעלה, ולא מבין למה אנחנו כל כך עצובים. אז אני רוצה לומר לך,

אלי ומיקי ו'ל - חיבוק של גאווה בסיום קורס קצינים

שרק לחשוב על מה שקרה לך, ואפילו מבלי להאמין שזה כך. זה מביא את הלב למצב, שהוא רוצה להפסיק לפעום, אבל הגוף לא נותן, אני, לא מצליח להבין, מדוע הלב שלך פסק מלפעום בעוד לבותנו שלנו ממשיכים ופועמים.

זה רצונו של הבורא, כי אם העולם היה מתנהל לפי הבנתנו, העולם ככל הנראה, לא היה נברא לעולם. לא בכדי, אמר אחד מגדולי הרבנים: שהוא לא היה מוכן לעבוד "אחד" שהוא חושב כי לוד אשה. אתה יודע מיקי, אני לא מצליח להאמין שאני נמצא במצב הזה, או שאני שייך לכל העסק הזה, זה לא שייך לי בכלל. כך חשבתי לפחות בהתחלה, אבל אני, מתחיל להבין שכנראה זה שייך אלי - ושייך ב"גדול", כי מדובר פה בך - אחי מיקי. וזה, מה שאני לא מצליח לקלוט, אבל אומרים שזה מה שיש, כי אין ברירה ואין פתרון אחר. אבל לפחות מה שיכול מעט לשכך את הכאב זהו, שזה לא הסוף ואנחנו עוד נפגש בסופו של דבר. או שאני איתך, או שאתה אתי, ואני אגיד לך את האמת, לי זה לא איכפת איך שזה יקרה, כי העיקר זה להיות איתך, לידך, מיקי, אני מרגיש שאני נמצא בגעגוע של אין סוף. בגעגוע שלא יגמר כל כך מהר. אבל בכל זאת יש תקווה ותפילה בלב, שאף פעם לא תפסק, כי אם היא תפסק, אז לא תהיה סיבה לחיות.

מיקי! אני מסתכל על אמא ואבא, ועל כולם ואני לא יודע, מה לומר להם, ואולי אני לא יודע מה הם מרגישים בכלל. כי כל אחד קיבל זאת בצורה אחרת, ואף אחד לא יודע מה שהשני מרגיש, כי רגשות, אי אפשר להביע באמת. ואם אפשר זה אף פעם לא הכל.

אז, כל מה שאני אכתוב ואגיד זה פסיק, ממה שאני או כולם מרגישים. לפעמים, אני מדמיין שאני אמצא אותך באיזה שהוא צומת, שאני קורא לך, ואנחנו הולכים ביחד הביתה. לפעמים, אני רואה אותך בחלום, כאילו שזה אמיתי, ואני

רוצה שזה לא יפסק, וזה מפסיק מאליו, אבל כל זה לא מספיק, כי אני רוצה אותך, אותך באמת. אני יודע שזה לא יקרה, ואולי לא בזמן הקרוב, אבל זה מה שאני רוצה.

מִיקִי, אני לא מפסיק להזכר בדברים שהיו לנו ביחד, אולי לא היו לנו הרבה, אבל מי כמוך יודע שבלב תמיד היינו מחוברים. כאילו לב אחד לשנינו, ועכשיו הוא נחצה. לאמיתו של דבר רציתי שהוא יחצה, אבל רציתי שהחצי שלך ילך לאודיה. אבל כנראה, שהחצי נעלם ואני לא יודע אם אני אוכל למצוא אותו אי פעם. אני שואל את עצמי שאלות רבות, בתקוה, שתבוא ותענה לעליהם אבל אתה לא... אז לשאול שאלות יש לי הרבה, אבל מענה לא בדיוק מצאתי.

עכשיו אני יודע מִיקִי, שלכתוב אפשר בלי סוף, אבל הייתי רוצה לכתוב למישהו אחר, ואיתך הייתי רוצה לדבר. אבל מה שנשאר, זה לדבר אליך, מבלי לשמוע אותך שוב. להסתכל עליך מבלי שתסתכל עלינו שוב, להיזכר בדברים ולהתפלל שיגמר כבר החלום.

אסתר מזרחי - עכו

יש בך משהו מן הניצוץ האלוקי

זוכרת אני אותך, בפעם הראשונה,
 כשנכנסת לביתנו, עם חיוך רחב על שפתיך,
 עם בושה שכיסת את פניך,
 התרשמנו ממך ומהליכותך הנעימים, ואמרנו :
 כי בחירת בתנו אותך,
 אינה סתם דבר, כי יש בך משהו מיוחד,
 משהו מיוחד, מן הניצוץ האלוקי,
 שאין למצוא זאת, אצל כל אחד ואחד. קשה לי לדבר עליך,
 או לכתוב עליך, כבעבר שחולף.
 היית לנו כבן - כאח - כחבר ובקיצור - כהכל.
 נורא קשה לנו, שלא לראותך יותר,
 בתקופה האחרונה לחיך, בקרת אצלנו רבות,
 הרגשתי, שיש לי בן נוסף, ציפינו לבואך כל רגע,
 והנה נעלמת מבלי שוב !
 חבל על דאבדין ואינם משתכחין !
מיקי היקר !

כאשר אני מביטה במדרגות שבביתנו,
 אני מדמיינת ומשחזרת, כיצד היית נוקש בדלת.
 וכשהדלת נפתחה מיד ראינו את זיו פניך היפות.
 את החיוך השפוף על פניך,
 אט אט, התרגלנו אליך, ואתה , אלינו,
 וכשכבר החל להרקם חלום נפלא,
 נגזז החלום ונעלם כלא היה,
 צר לנו עליך מיקי, אין מנוח למחשבותינו.

"הרגשנו שיש לנו משפחה חדשה בעלמה משפחה חמה ואהבת".
בתמונה: מיקי עם חוריו בסיום מסע כומתה

אין מנוחה לצערנו,
 איננו יכולים לשכוח עלם חמודות שכמוך,
 איך נפלת בידי אויב ומתנכר, ביד רוצחים שפלים.
 לאחר שקראנו את כל הכתבות בעיתונים,
 הבנו יותר ויותר, איזה גדול היית.
 גדול בכל המובנים - גדול מן החיים.
 והכל, הכל בצניעות ובביטול עצמי.
 עלית לשמים, כעולה תמימה, על קידוש שם שמים,
 לכפר על חטאי בני ישראל,
 אתה, ודאי נמצא במקום טוב ובטוח,
 תחת כסא הכבוד, במקום שבו יושבים צדיקי עולם.
 אנו בני האנוש, אשר הרגש מפעם בקרבנו, מתגעגעים אנו

אליך נורא, ורוצים לראותך.
רוצים לראות את זיו פניך. - אך אין !
איננו יודעים, מה עובר עליך,
אך מתוך שיחתם של מקובלים ורבנים,
שפקדו את יום אזכרתך ה - 30,
הבנו כי אתה נמצא במקום בטוח,
וזאת היא נחמתנו. אנו גאים להשתייך אליך,

גדול הדור הינך,

אך שוב , כשהצער פוקד אותנו, חושבים אנו,
איזו אבידה גדולה, אבדה לנו לאין שיעור,
אנו מנסים להנחם, אך לא מסוגלים,
כאשר רואים אנו את מתנותיך הרבות, בכל פינה בביתנו.
כל דבר מזכיר לנו אותך, כל פינה אומרת:
שאתה כאן - איתנו.

מלחמה נוראה וקשה, קטפה אותך מאתנו.
את היפה שבפרחים, ואתה מימי ! לא איתנו. ה' יקום דמך !
ולמשפחתך היקרה ! אנו פונים ואומרים,
מהרגע הראשון שראינו אתכם,
הרגשנו הרגשה מאד מיוחדת,
הרגשנו שאנו מכירים כבר מזמן,
הרגשנו שיש לנו משפחה חדשה בעלמה. - חמה ואוהבת
החלטנו על אירוסין,
שהיו אמורים להיות בחג החנוכה.
חג של אורה, חג של נצחון האור על החושך.
והכל נקטע ונגזז ! ונחמה אין !
אולם, האמונה, החזקה המפעמת בלבנו,
נותנת לנו תקווה, כי יום יבוא, והגאולה קרובה,
ומשיח צדקנו יבוא במהרה,
ולא נוסיף עוד לדאבה !

האח דביר דדוש

מיקי ! תמיד שאפתי להיות כמוך

בפרשת וישלח כתוב: "ויירא יעקב מאוד ויצר לו ויחץ את העם אשר איתו" (בראשית לב, ח) שואלים המפרשים, ממה יש ליעקב לפחד מעשיו, הלא, יעקב היה איש חזק, כמו שאמר הכתוב: "ויגל את האבן מעל פי הבאר" את אותה אבן שהתאספו כדי להורידה מספר רועי עדרים. והוא לבדו, גילגל אותה. ועוד נאמר, על יעקב בעת בריחתו מלבן, שניתקל בנהר, וראה שאי אפשר לחצותו ולמרות הכול חצה, והוא העביר את הצאן הבקר, הילדים והנשים ("את כל אשר לו")

מכאן רואים שיעקוב אבינו ע"ה, איש גיבור מאוד, אז איך פחד מעשיו ? ומתרצים, מפני שעשיו, היה יושב בארץ ישראל, והוא בחוץ לארץ. נתיירא שמא, לעשיו יש את קדושת ארץ ישראל ואת אהבת ישראל. ולו אין. ושמא עשיו זכה לכיבוד הורים, לפי שישב איתם והוא - לא. מכאן אנו רואים כמה גדולה אהבת הארץ.

מיקי ! אין ספור מילים, אני לא אוכל לתאר כמה אהבת את הארץ הקדושה. כמה תרמת להארץ הקדושה, תמיד רק נתת ונתת. לא נישכח את אותו שיר שהיה שגור בפך: "על ארץ הצבי" ולבסוף נפלת עבור הארץ הקדושה.

מיקי ! לא נשכח כמה כיבדת את אבא ואמא, בחיים הקצרים. רק אושר וגאווה גרמת להם. היהלום שבכתר, וגם עכשיו. אף פעם לא גרמת להם צער.

כאשר יעקב מדבר אל בנו יוסף, יוסף עונה : "הנני". מפרש

רש"י "נודרו למצוות אביו". כך גם אתה מיקי, תמיד הזדרזת לבצע את דרישות ההורים ולרצותם.

מיקי ! אתה האח הבכור במשפחתנו, תמיד רצית שאני אתחנך בדרך הטובה. תמיד רצית ולחצת שאני אלך ללמוד במכינה הקדם צבאית בצפת, היכן שאתה למדת. תמיד רצית שאני אהיה בחור רציני, מאוד חיכית שיגיע לי זמון ליחידה קרבית. כל פעם שדיברנו ראיתי בך, את הרצינות, את יראת השמים שהיתה בך, וגם היינו צוחקים, וזה היה עד גבול מסויים, לא הייתה נותן לעבור לדברי ליצנות. הרצינות שבך, גרמה לך להתקדם המון שלבים בחיים די קצרים.

מיקי ! תמיד רציתי להיות כמוך, תמיד קנאתי בך. ואני מאמין שעוד הרבה מכרים שלך קינאו בך. מיקי ! תמיד היית עניו וירא שמים. וממה שסיפרו לנו חבריך, ניתן לומר שעליך, את מאמר חז"ל "הוי עז כנמר, קל כנשר, ורץ כצבי, וגיבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים".

מיקי ! אתה נפלת על קידוש ה', על קידוש הארץ ועל זה נאמר "כל המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם שלם". **מיקי** ! תמיד תמכת באותו משפט של יוסף טרומפלדור ז"ל. ולדעתי זה המשפט הכי חכם במאה האחרונה, "שטוב למות בעד ארצנו".

מיקי מי יתן ואני ימשיך דרכך. מיקי הי"ד ויאבדו כל אויבנו מעל פני האדמה ותמליץ על עמך שיגאל, כי קצה נפשנו, מיקי תמיד אזכור אותך. יהי זכרך ברוך !

הדוד - מוריס דדוש

נמשיך לסלול את הדרך בה החלת

אני כותב את המילים האלו בלשון עבר, כשבועצם, רציתי לכתוב מילים אחרות, לעתיד. אבל, הגורל הכואב והמר, מחייב אותי לכתוב מילים אלו לך.

מִיָּקִי הִיָּקֵר ! הִיתָה לִי לֵאחִיִּין וּמִוֵּרָה, מִוֵּרָה שֶׁלִּמְדַּתִּי מִמֶּנּוּ הִרְבֵּה. כִּשְׁלִמְעֶשֶׂה, אֲנִי זֶה שֶׁהֵיִיתִי אִמּוֹר לִלְמַד אוֹתָךְ. אֲבֵל אִישׁוֹתֶךָ הִנְהַדְרַת וְהִנְעִרְצָת, מְכַל, גִּרְמָה לְהִיפּוֹךְ יוֹצְרוֹת אֵלּוּ. תְּמִיד הֵיִיתִי גָאָה בְּךָ, וּמִמְשִׁיךְ אֲנִי לְהַתְּגָאוֹת בְּדֶרֶךְ בִּהַ הִלַּכְתָּ וּבִשְׁבִיל בּוֹ סָלַלְתָּ לָנוּ.

פֶּעַם, חֲשַׁבְתִּי וּרְצִיתִי שֶׁזֶה יִהְיֶה כֵךְ: אֲנִי אוֹמֵר, שֶׁאֲנִי הוּא מִוֵּרִיס דּוֹד שֶׁל "מִיָּקִי". וּבִכֵּךְ אֲנִי הָאָדָם הַכִּי גָאָה בְּעוֹלָם, מִפְּנֵי שֶׁהֵאֲמַנְתִּי, שֶׁתִּהְיֶה אִישׁ גָּדוֹל. אֲבֵל הַגּוֹרֵל, שֶׁהִפְסִיק אֶת הַזְמָן, גֵּרַם שֶׁאֲנִי לֹא יִהְיֶה רֹאֵי לֵאחִיִּין כִּזֶּה.

אֲךָ תִּרְשֶׁה לִי לֹאמֹר לְךָ מִיָּקִי יָקָר: אֲנִי הָאָדָם הַכִּי גָאָה בְּעוֹלָם וְאִף פֶּעַם זֶה לֹא אֶפְסִיק מִלְּהִיּוֹת כֵךְ, וְכֹל זֶה אֲנִי זֹקֵף לְזִכְרוֹתְךָ, כִּי אַתָּה הוּא הָאָדָם הַכִּי "גָּדוֹל" שֶׁפִּגְשַׁתִּי אִי פֶּעַם. הִיתָה מִסְפָּר לִי עַל כָּל הַקּוֹרְסִים, וְעַל כָּל הַקְּשִׁיִּים, שֶׁאַתָּה עוֹבֵר. אֲךָ לֹא רְצִיתָ שֶׁאֶפְרָסֶם זֹאת, מִפְּנֵי שֶׁפַּחַדַּת מִמְכָּשׁוּלִים שִׁיעֲמְדוּ לְךָ בְּדֶרֶךְ. אֲךָ, עִבַּרְתָּ אֶת הַכֹּל. אֲבֵל לְמַעַן הָאֵמֶת מִיָּקִי, אֲנִי סִיפַרְתִּי הַכֹּל, כִּי כִשִּׁישׁ לְךָ דָּבָר כִּזֶּה יָקָר בִּידֵים, אַתָּה חַיִּיב

להראות אותו לכולם. בעצם, זה כמו אויר שניכנס לריאות ולא רוצה לצאת משם.

תמיד ידעתי, שתעבור את הכל. ואף מיכשול, לא יוכל לך. מיקי, עברת את כל הדרכים הקשות והייתה אמור להגיע לדרכים קלות. "כך לפחות אנחנו חשבנו", אבל כנראה שלא ידענו מהי דרך האמיתית. ואתה בחרת בשביל שהיה צריך לסלול אותו מהתחלה ממש. שזוהי היחידה הקרבית (מובחרת) אליה הלכת ואת זה אתה לא סיפרת לי.

לומר לך את האמת ! בשבילי היתה כמו "מפתח", שיכול לפתוח כל דלת, לכל מקום שהלכת הצלחת להכנס בלי שום בעיות. והנה באמצע החיים, באמצע סלילת השביל - שהיה סלול כה יפה.

הגעתי לקרב, כדי להציל חברים ולמען מולדת, נלחמת למען ערכים, שבהם דגלת כל הזמן. וכל זה היה, כדי להציל מקום קדוש ואנשים שהיו קדושים בשבילך. ומהצלת חיים אלו, נילקחו לנו החיים שלך. נלקחת מתוך רצון להלקח, והגעתי למקום שבו גדולי עולם נמצאים שם. שבעצם מהם למדת את דרכך, ואליהם בסופו של דבר הגעת.

על המקום שבו אתה נמצא, כתוב בזוהר הקדוש: "עין לא ראתה אלוקים זולתך", מיקי, אני מאמין, שאתה נמצא שם, ואני בטוח בזה, בכך, שאני מסתכל אחורה, ורואה את המעשים שעשית ואת הדרך שבה הלכת, ובחינוך שבו גדלת, ובדרך שבה נלקחת, שהיא על קידוש ה', המקום שעליו נלחמת, אתה ושאר חבריך שייך לנו היום. וזה ניזקף רק לזכותכם.

מיקי ! אני רוצה לומר לך, ולהבטיח לך, שהשביל שבו הלכת, ואותו סללת, לא יפסק, ואנחנו, נמשיך לסלול שביל זה, עד סוף כל הימים.

אבל דבר אחד אני אומר לך, אהבת החיים שהיתה אצלך, לא תוכל להמשיך אצלנו. כי מעצם היותך היתה קיימת, אך, עכשיו, כשאתה איננו, גם אהבה זו אינה. לא נוכל לקיים אהבה זו בלעדיך,

לכן, מה שנשאר לי, זה לבקש מהק"בה שהגאולה תגיע ואיתה משיח בן דוד. ואיתם ביחד תחיית המתים, וכך, נוכל בע"ה לקיים אהבה זו מחדש, יחד איתך.

"מיקי היתה לי מורה ואחיין מקור כל גאותי" בתמונה: מיקי ובני משפחת דדוש בחתונתו של הדוד מרדכי

אתה חסר לנו כאן

חלפו חודשים, שוב החגים, אך בלעדיו.
ובלבנו רק זכרונות שהיו בעבר,
רק דמותו המחייכת, מביטה בנו מן התמונות.
ושוב, בליבנו עולים רק התמונות.
איזה קצין אציל ועניו, והיופי קורנים מפניו,
מיכאל, שהיה גאותנו ואהבתנו,
תמים - וכן,
המילים נראות עכשיו, כחסרות משמעות,
הדמעות זולגות, והלב מחסיר פעימה,
כל המשפחה, נמצאת בצומת של כאב וזעם,
לכן ! עלינו כעת,
להתחשל בעוצמה הפנימית.
המייחדת את כל המשפחה.
ולחתור בדרך זו,
ולהגשים את שמיכאל,
האמין, ועשה במשך כל חייו,
לקרב את הגאולה.
שלום בן יקר !
אתה חסר לך לנו כאן.
ת. נ. צ. ב. ה

מעתיק ציון

הדוד שושן דדוש

אגדה בחייו

בלב כואב ועיניים דומעות אני מנסה לכתוב לך.. אני אומר "מנסה", כי בד"כ לכל מכתב יש ייעוד, אבל כנראה שלזה אין. זכרונות ממך יש לי הרבה, מהיום שנולדת ועד אותו היום... אני רוצה לומר לך עוד, שבשבילי שום דבר לא נגמר, ואף פעם לא יגמר.

אני זוכר שכאשר נולדת, הייתי עוד קטן לכן גם גדלנו ביחד ומזה נהנתי מאד, אבל מיקי, אני רוצה להתוודות בפניך כי מאותו הרגע שנולדת קנאתי בך, כי ידעתי שכל העיניים שיש יופנו אליך, ובאמת כך קרה.

היית אדם מיוחד במינו, אחיין מיוחד וכל אחד היה רוצה אחד כמותך, במשך הזמן, התרחקת מאתנו קצת הלכת ללמוד בישיבה, כך שלא ראינו אותך הרבה והיית חסר לי מאד. אני רוצה לומר לך, שהיית מקור גאווה לי ולכולם, וכשהסתכלתי הבנתי שלא מדובר בסתם בן אדם, אלא "מלאך" בדמות אדם שיודע מהי דרכו, ולכן היא מובילה. לומר לך את האמת גם אני הייתי רוצה ללכת בדרך זו, אך נוכחתי לדעת שזה לא קל במיוחד.

מיקי - הגעת לצבא, וידעת לאן אתה הולך, פניך היו מיועדות לחייל, שבו תוכל לתרום, ולכן הגעת לצנחנים, משם לקורס סמלים, ואח"כ לקצינים, כיהנת כקצין בגדוד "חרוב". אתה לא יודע איזה מאושר הייתי כאילו קיבלתי כל מה שרציתי, כי בך ראיתי את העוצמה, הכח, הגבורה, הכבוד והיראה. "אני מצדיע לך!"

בסיום קורס הקצינים שלך, התחתנתי ואני זוכר, איך היתה מאושר, אושר שנבע מתוך הלב. כאילו שהחתונה הייתה שלך, תמיד היתה שואל "איך זה להיות נשוי?" והייתי עונה לך: "שיש בזה הרבה התחייבויות" לאחר מכן, נולד בני מיכאל, שלא ראית אותו הרבה, ואני זוכר את המבט והחיך שהייתה מסתכל ושואל "שושן איך זה להיות אבא?" והיתי עונה לך: "שזו מתנה שאי אפשר לתאר במילים" והצעתי לך להתחתן ולהרגיש את זה בעצמך.

אך הנה הגיע יום חמישי, שבו קרה המקרה, אביך מנסה להתקשר אליך פעמים מספר, והפלאפון שלך לא היה זמין והיה אומר במבט עצוב: "אני לא מצליח לתפוס את מיקי בפלאפון" ואני עונה לו "כנראה שאין קליטה במקום שהוא נמצא ואין לך מה לדאוג" אך מר הוא הגורל, ופתאום נשמעו צעקות מכל עבר, הגיעה, הבשורה המרה מכל, שהכניסה אותנו לחיים של שכול, ואמרתי "אלוקים תעשה שזה לא נכון"

אני מתלווה לאביך כשהוא פוקד את בית העלמין, והוא מדבר אליך ושואל: מיקי! מיכאל שלי! למה עזבת אותנו? איך נוכל להמשיך בלעדיך? ולבי נקרע, ואני עונה בקול חנוק מנסה להרגיע אותו, מיקי לא עזב אותנו, הוא עוד יחזור אלינו מיקי! גם קירות הבית עצובים בלעדיך, לעולם לא אשכח את היום הנורא והארור... כשהוא היה לא ידענו עד כמה הוא יחסר לנו, הראש יודע שהוא איננו, אך הלב אינו מאמין בכך,

כשהייתי מדבר איתך בטלפון, תמיד היית שואל לשלום כולם ומה המצב בבית, ותמיד היה איכפת לך מכולם. לומר את האמת מיקי! הכל עבר כ"כ מהר הכל נקטע הכל נגמר אתה נעלמת ואנו נשארנו עצובים ושבורים. השארת לנו סיפור חיים יפה כ"כ, אך סוף לא השארת לנו, ואני מבטיח לך שאת

בני מיכאל אחנך בדרך שלך, כי בראשי אתה נמצא, ולבי מלא תקוה שנזכה לראותך ואותך לעולם לא נשכח, אתה שם במרומים ליד כל הקדושים, כי על קידוש ה' נפלת, האחייך הבכור בו התגאנו, הלך מאיתנו צעיר לימים וכל מה שנאמר מעתה יהיה לזכרו, זכר אגדה עם צליל מיוחד, ונושא אני תפילה לא-לוקי ישראל שיביא את משיח צדקנו במהרה בימינו אמן! כי לא נוכל בלעדיך, יהי זכרך ברוך!

מיקי ואודיה, עם הרוד שושן ורעייתו ביום נישואיהם

איזו אבידה

איזו אבידה אבדה במושבנו,
 הוא היה אח בכור, בכל משפחתנו.
 אין עוד קצין שישמור בלילות,
 אין עוד קצין שישלח נשיקות,
 ועכשיו, מה נשאר במשפחה בסך הכל ?!
 זה, אמא ואבא שבורים, ולא רוצים לאכול.
 ואנחנו המשפחה, חושבים רק עליך.
 ואף אחד מאיתנו, לא יכול בלעדיך,
 ופתאום נזכרים בכל מיני דברים,
 שהיו לך ולמשפחה, בכל מיני אירועים.

אחותך אדווה

באותו היום..

יום חמישי יג' בתשרי, אחר הצהרים,
 נשמעו דפיקות על הדלת פעמיים.
 ואמא, באה להדליק את הנר,
 לא לזכרו, אלא רק שישמר.
 ואז, מודיעים שהגיעו מהצבא,
 ואמא אז בכתה וצעקה,
 ואלה, היו צהרים גרועים,
 ואבא אמרו שזו: סוכת אבלים.

אחותך אדווה

הכי, אחי.

היית אח מקסים נהדר,
עכשיו הלכת, הכל כל כך מר.
השארת אותנו עם לב קר כקרח,
וסתם ככה נקטפת כמו אותו הפרח.
הלכת למקום מלא אור ופאר,
ומה שנשאר לנו להדליק לך נר,
הלוואי שיהיה סוף העולם.
אתה נמצא שם למעלה ושומר על כולם.

אחותך מולית

מיקי עם מולית - "היית אח מקסים נהדר, עכשיו הכל כה קר"

גן של שושנים

גן של שושנים, נטוע שם למעלה,
גן של חיילים, שרצו ללכת הלאה.
גן של שושנים, מלא הזכרונות.
גן מוצף בדם, ובכי אמהות.
שושן ועוד שושן, חייל ועוד חייל.
אמא ועוד אמא, בוכות על הגורל.
בכי של כאב, מלא כולו בדם.
בכי של אחים, שמראה סבלו של עם.
ילד של אמא, שהופך פתאום גדול.
ילד של אמא, שרצה להיות הכל,
ילד שרצה, ופתאום הכל נקטע.
ילד שעכשיו, בגן למעלה הוא ננטע.
נותר רק הבכי, נותר רק השכול.
נותרו משפחות, שאיבדו עכשיו הכל,
ודבר אחד נותר, לבקש משומר הגן.
שהוא הבורא של כולם.
שישמור על אחי ועל הדם שנשפך,
ושלא ישפך עוד דם לעולם.

אחיך אלי

מיקי ואלי בימי הילדות - "למה אחי ? רציתי שלנצח תשאר.

מ י כ א ל

נִרְגַע שְׁנוּלֶדֶת, הִבֵּאת שְׁמִיחָה.

מֵאִז שְׁדַבַּרְתָּ, נִטְעָה פֶּה תְּקוּוּהָ,
מִצֵּאת דֶּרֶךְ, שָׁבָה נִטְעָתָה שִׁמְךָ.
מִיכָאֵל עִם שָׁלֹם, מִצְדִּיעַ לְךָ.

יָוֶפִי וְאוֹשֶׁר, הִיָּה לְכוֹלֵם.
יָמִים שֶׁל שְׁמִיחָה, שִׁירְדוּ עַל הָעוֹלָם,
יוֹם אֶחָד, שָׁבוּ הֵכֵל נִעְצָר.
יוֹם, שָׁבוּ לֵב שֶׁל עַם נִשְׁבֵּר,

כֹּל קוֹל שִׁיּוּצָא, זֹעֵק בְּבִכְיָה,
כָּל עֵין שְׁנִפְתַּחְתָּ, מִזִּילָה לָהּ דְּמָעָה.
כִּלְתָּה הַשְׁמִיחָה, מַלְהוּיּוֹת בְּעוֹלָם,
כָּלוּ הַתְּקוּוֹת, שֶׁהָיוּ לְכוֹלֵם.

אֵתָה יוֹדֵעַ אַחִי ! כִּךְ הָאָדָם,
אַתָּה לִפְתָּע מוֹפִיעַ, וּבִסּוּף נִעְלָם.
אִז אִפְשָׁר כִּךְ לְרִצּוֹת לַחַיּוֹת,
אִם אַתָּה - נִעְלָם בְּצוּרָה כּוֹזֶאת.

לְנִצַּח אַחִי, אִמֵּר הַמְּשׁוֹרֵר,
לְנִצַּח, רִצִּיתִי שְׁאֵתָה תִּשְׁאָר.
לְנִצַּח אַחִי, זֶה מָה שְׁנִשְׁאָר,
לְנִצַּח, אוֹמֵר כִּי הֵכֵל כִּבֵּר נִגְמָר.

אַחִיךָ אֵלִי

השארתה משפחה ואומללה - הדודה אילנה

מיכאל מיקי הי"ד מקיים מצוות,
ובן זריז וממולח בתורה, היה מיכאל.
כל דבריו ומעשיו ומחשבותיו היו בנחת.

"יקר לנו אתה מכל, הפרידה הגעגועים אליך גברו
דודתך אילנה, כאן למטה אוהבת אותך המון
ומבקשת שתנوح על משכבך בשלום.

כמה עצוב לראות את אביך היקר, כאוב ואומלל,
דורך מוריס, כל היום עם הכאב שיש לו בלב
מנסה להרגיע את כל המשפחה, אך עם כאב כזה גדול,
השארת שושלת הרוסה.

את סבא מיכאל וסבתא מזל, השארת עצובים ואומללים,
מענייה של סבתא הכואבות, רק דמעות זולגות,
על נכד יקר שהלך ולא חזר.

לברית נישואין עמדת לבוא, הכל נגדע לנו פה,
את הודיה החברה הצנועה, השארת עצובה ובוכיה,

דורך שושן, היה מלא שמחת חיים ותמיד עם חיוך על הפנים
אחרי שהלך לו אחיין יקר, נקטע לו הכל ומר.

דורך דוד שתמיד העריץ אותך,
ההרגשה שלו היתה, נוראה ממחשבה ודאגה,
אמר לך לעזוב את הפלוגה.

ואת אמא היקרה לך - השארת עם כאב גדול
דמעות זולגות מעיניה - ועצב על פניה,
על בן אהוב ויקר - על קבר יוסף הצדיק נפל.

שלום אחינו היקר - כבד היגון בליבנו,
לעולם לא נשכח את יקירנו - ושלום במהרה בימינו!

ת.נ.צ.ב.ה.

חברים לנשק מספרים על מיקי

ראש המטה הכללי

רב אלוף - אמנון ליפקין שחק

ראש המטה הכללי
צבא
החננה לישראל
סימנו: כא-7 - 6969
כ"ב חשוון תשנ"ז
4 נובמבר 1996

משפחת דדוש

מאשר: 2138 תיקרה

אתכם באבלכם על מות יקירכם, סגן מיכאל דדוש, זכרוננו לברכה.

מיכאל, זכרוננו לברכה, נפל חלל ביום י"ג בתשרי תשנ"ז, 26 בספטמבר 96, עת לחם במהלך התנגשויות אלימות עם פלסטינים שפרצו באזור קבר יוסף שבעיר שכם.

מיכאל שירת כמפקד מחלקה בגדוד "חרוב" של עוצבת "כפיר" בפיקוד חמרכז, ותואר על ידי מפקדיו כקצין פיקח ורציני, שתוכנן כי ימשיך ויתקדם במסלול הפיקודי. מיכאל בלט בערכי הציונות ואהבת הארץ שהיו חדורים בו, והפגין נכונות לעזור ולסייע לסובבים אותו בכל עת.

הועלה לדרגת סגן לאחר מותו.

זכרו יהיה נצור בלבנו תמיד.

מי ייתן ולא תדעו עוד צער.

אשר מאשר

אמנון ליפקין-שחק, רב-אלוף
ראש המטה הכללי

דבר אלוף פיקוד המרכז

משפחת דדוש היקרה

סגן מיקי דדוש ז"ל, נלחם בקרב על קבר יוסף, נפגע בצהרי אותו יום משני כדורים בחזהו, ונהרג במקום. סיפור לחימתו ונפילתו של מיקי, מאפיין את דמותו ודרך שירותו בצה"ל.

מיקי התנדב לשרת בצנחנים, עבר את המסלול הקשה והתבלט באופן שנשלח לקורס קצינים, אותו סיים בהצלחה. לאחר קורס הקצינים, הגיע ליחידת "חרוב" ונקלט במהרה כמפקד מחלקה המוערך ע"י מפקדיו וחייליו כאחד, כמפקד טוב מאד. קצין מקצועי, ישר עד למאד, יודע לדרוש מאנשיו ועם זאת, מצליח להיות חבר אמיתי לחייליו האוהבים.

בבוקר הקרב, הופעלה כיתת הכוננות בפיקודו של מיקי לתצפית ב"שיך - בליאל". שם, שמע מיקי בקשר, על הקרב באיזור קבר יוסף, העריך שמשימתו אינה רלוונטית יותר, ביקש רשות לסימה ומשקיבל רשות זו, ירד לצומת בית דג'ין, שם הצטרף לנגמ"ש המ"פ, סרן ניר ז"ל, ונכנס איתו לאיזור קבר יוסף. לאחר סיום לחימתו באיזור הקבר, בדרכם חזרה, נפגעו מיקי וניר, תוך לחימה ויחדיו נפלו לריצפת הנגמ"ש.

עם נפילתו של מיקי ז"ל, אבד לכם, משפחת דדוש, בן בכור, שהיה מעמודי התווך של המשפחה והתנפץ חלום להקים בית חדש בישראל. לנו רעיו לנשק, אבד מפקד וחבר, שבמותו כמו בחייו, הפגין מנהיגות, אומץ לב, מקצועיות, דוגמא אישית ואחוות לחמים. כך ישאר מיקי, חרוט בליבנו ובמורשתנו...

יהי זכרו ברוך !

עוזי דיין - אלוף
אלוף פיקוד המרכז

גבי אופיר - אלוף

מפקד כוחות צ.ה.ל. בירודה ושומרון

מיקי היה מקצוען אמיתי

משפחת דדוש היקרה שלום רב !

בנכם מיכאל ז"ל, נפל בקרב, בהגנה על קבר יוסף ב-יג' תשרי התשנ"ז.

מיקי היה קצין מצויין, לצערי לא הספקתי להכירו אישית, אולם נפגשתי איתו מספר פעמים במהלך שירותו באי"ש, בשיחות מפקדים ובביקורים שערכתי בגזרת הפעולה של הגדוד. מאז נפילתו קיימתי שיחות רבות עם חבריו ומפקדיו, בהן התגלה לפני מפקד וקצין מעולה משכמו ומעלה. כך שהיה מעורה בכל עיניין ונושא אם התרחש, במחלקה ובפלוגה או בגדוד בכלל. למדתי גם על אשיותו המיוחדת ועל תשומת הלב האישית שאיפיינה את יחסו כלפי כל חייל וחבר, שיחות מחלקה של מיקי היו לשם דבר, והעניקו "זריקת מרץ" ועידוד לכל החיילים, במיוחד בזמנים קשים.

מיקי כך שמעתי, היה מקצוען אמיתי, הוא חילק עם חייליו את הידע שהקפיד לרכוש בשיעורים מסודרים ובכל זמן פנוי שרק ניקרה לפניו. והדבר אף בא לידי ביטוי באימון האחרון שביצע הגדוד בנבי מוסא - זמן קצר לפני מותו.

מיקי עמד לצאת לקורס מ"פיים, ובכך לבסס את עתידו הצבאי, הוא נבחר מבין כל המועמדים האחרים, משום שלכולנו היה ברור כי צפוי לו עתיד מזהיר. הוא התאים להוביל ! מיקי נהרג בקרב - שבו נחלץ לעזרתם של חבריו ששהו בקבר יוסף בעיר שכם, ובכך המשיך ונתן דוגמא לפיקודיו.

מקצוען אמיתי

צביקה אמדור - אל"מ

מפקד החטיבה

המפקדים בצה"ל יתחנכו על אומץ לב

מיקי היקר,

איני יודע מה עבר בראשך ומה היו תחושותיך באותן דקות לפני הכניסה לתוך תופת האש, בקבר יוסף. אך כקצין קרבי, לקצין קרבי, אני רוצה לנסות ולשער מה הניע אותך ואת חבריך להפגין אומץ לב, ונחישות כפי שהפגנת באותו קרב קשה.

תמצית הדוגמה האישית, של קצין בקרב, הינו ערך ה"אחרי" אותה קריאה, שגם אם אינה נאמרת, מתבטאת, בעמידה של מפקד בראש כוחותיו. והכניסה המודעת (מתוך הבנה מלאה) לאיזור הסכנה, למבחן העליון שאין שני לו ברגע האמת.

אני יודע שאת הרגע הזה, דמיינת לעצמך אין ספור פעמים. בודאי, קראת תחקירי קרבות, ספרות צבאית, וניסית להעמיד את עצמך במצבי הקרב השונים. אני מניח, ששאלת את עצמך כיצד תנהג אתה, באותה שעת מבחן וכיצד תפקד על חיליך.

מיקי, אני יכול לאמר לך (כמפקד שהיה איתך בקרב) שאתה וחבריך התנהגתם למופת, במבחן העליון, עמדת הסתערת אל תוך האש, באומץ לב, ונחישות של קצין קרבי, הנלחם להגיע לכח צה"לי הנמצא במצוקה. נלחמת מתוך ידיעה שזהו מה שצריך לבצע. התגברת על החששות והפחדים ופעלת מתוך ידיעה והכרה ברורה.

נפגשתי איתך מספר פעמים. ושוחחנו מידי פעם, אך לא הכרתיך היטב לפני קרב זה. היום אני יודע שלא טעיתי, שקורצת מחומר טוב - מהטוב ביותר.

את משפחתך מיקי ! אני לא יכול לנחם. אין כמו אבדן של בן יקר, מחיר האבדן למשפחה הוא, ללא נשוא. אך אנו יודעים, שעשית את מה שהאמנת, חונכת וחינכת לעשות. ושפעלת מתוך הבנה עמוקה ובהכרה מלאה.

נהגת כגיבור אמיתי. והיום, אתה חלק מאותה דוגמה של אומץ לב בקרב, שהדורות הבאים של המפקדים והלוחמים בצה"ל יתחנכו עליו. יהי זכרו ברוך !

מיקי ! מה הניע אותך ואת חבריך להפגין אומץ לב ונחישות כפי שהפגנת באותו קרב על קבר יוסף ?

(חיים אביטל (ראס)

מפקד גדוד חרוב

אם יש לך יכולת שם למעלה, רק עוד דבר לי אליך : שמור על משפחתך

במפגש הראשון בינינו, היה ראיון מיון. לשם קבלנו קצינים חדשים לגדוד. הרקע האישי שלך, שילוב של מושבניק וכיפה סרוגה, המסלול הצבאי, המבט וסגנון הדיבור - היה בהם, כדי להעיד על קצין, שכדאי ורצוי מאוד לצרף לגדוד. גם מאוחר יותר, כשהצעת לצרף לגדוד את חברך אופיר, היה לי ברור שגם הוא קצין בעל איכות כשלך.

כקצין היית ענייני, מבצע כל משימה וכל אתגר בשלמותו. מתוך ענווה, ולא לשם ראווה, כששינינו את מבנה פלוגה, אני זוכר, איך התעקשת לקחת על עצמך את ההתמודדות בפיקוד על החילים הוותיקים. משימה פיקודית לא קלה, והצלחת בכך מעל ומעבר.

לאחרונה, שוחחנו מספר פעמים על התוכניות שלך, ועל אפשרות, לעבור מתפקיד, מפקד מחלקה, לתפקיד סגן מפקד פלוגה, ואף פיקוד על פלוגה בגדוד. עבורי כל מיפגש כזה, עם קצין שמביע נכונות להמשיך בתפקידי פיקוד בגדוד, היה סיפוק אישי ומקור לגאווה. ולך צפיתי גדולות בהמשך מסלול התפקיד.

מיקי - מאוד קשה לדבר אליך ועליך בלשון עבר. כי בתחושה, אתה, כל כך קיים וממשי. נכנסת לקרב מתוך בחירה להציל חיי אדם. ואיבדנו אותך. אם יש לך יכולת, שם למעלה. אז רק עוד דבר אחד לי אליך - שמור על משפחתך.

שמחה דרי - סא"ל

מג"ד חיוב

קשה להספיד קצין מוכשר כמו מיקי

מיקי, הגיע לגדוד מהצנחנים. קצת קשה להתרגל לעבודה השוחקת בגדוד שלנו, בחרוב, אך מיקי הבין, קלט מהר ונכנס מהר לעבודה ולמשימות. מיקי הי"ד, מ"מ בפלוגת "אשוח", קצין טוב מאוד, איכותי, משקיע בחייליו והכי חשוב מקצוען אמיתי, יחד עם ניר ז"ל, שהיה הסמ"פ ואורן מסיקה ז"ל, שהיה המ"פ. הם, היו צוות הלוכד, מקצועי ויעיל והצעידו את הפלוגה להישגים רבים.

באירוע קבר יוסף, מיקי נשלח להתמקם בתצפית רחוקה מהאירוע. מיקי עלה לתצפית, ראה שהיא לא יעילה וכמו קצין טוב, הודיע שהתצפית אינה יעילה וחזר לצומת בית דגן, ע"מ להתחבר לפלוגה, ולהכנס לקבר לחלץ נפגעים. **מיקי וניר נסעו באותו הנגמ"ש, ונהרגו באותו הנגמ"ש, בדיוק כמו שהיו יחד ממי"ם בפלוגה.**

מיקי, התאהב בגדוד ובפלוגה. במוצאי שבת אחת, מיקי התקשר אלי מכיוון ששמע, שאני נוסע לראיון קצינים חדשים לגדוד. מיקי שידע שאופיר סופר יהיה בראיונות, ביקש ממני לקבל את אופיר לגדוד ואף המליץ עליו בכל פה, אני שהכרתי את מיקי, ידעתי שאם מיקי ממליץ, אז כדאי מאוד לקחת את אופיר. ואכן, כך עשיתי ולא התאכזבתי.

קשה מאוד להספיד ולכתוב על קצין מוכשר, כמו מיקי וכמו חבריו שנפלו בקבר - יוסף. דבר אחד אני יכול להבטיח, שמיקי ז"ל, כל חבריו שנהרגו בקרב על קבר - יוסף, ואורן מסיקה ז"ל - המ"פ, יהיו תמיד איתנו. תיפקודם בקרב, אומץ ליבם, נחישותם, ומקצועיותם, יהיו נר לרגלי, בתפקידי כמג"ד חרוב, ע"פ ערכים אלו אחנך את הדורות הבאים בחרוב, וזו תהיה מצבת עולמים לנופלים. יהי זכרם ברוך!

מיקי וניר נסעו באותו הנגמ"ש, ונהרגו באותו הנגמ"ש, בדיוק כמו שהיו יחד ממ"ם בפלוגה. בתמונה: סרן ניר ברוסקי הי"ד על רקע העיר שכם.

צבא הגנה לישראל
המטה הכללי

תעודת הוקרה וכבוד

לזכרו של

סגן מיכאל דדוש ז"ל

אשר נפל במילוי תפקידו בצה"ל

ביום י"ג בתשרי התשנ"ז - 26 בספטמבר 1996

סגן מיכאל דדוש

שירת שירות בשירות הקבע בצה"ל.
מיכאל ראה את שירותו כשליחות
ונשא בה במסירות ובאהבה.
נכון ומסור תמיד, הקדיש עצמו
להגברת כוחו של צה"ל ולטיפוח רוחו.
כאשר טובת המדינה לנגד עיניו.
מיכאל נפל ואיננו יותר אתנו.
בנופלו הקריב את חייו במערכה
הגדולה והארוכה למען חירות ישראל.
זכרו יהיה נצור עמנו יחד עם זכרם
של כל גיבורי צבא הגנה לישראל

גדעון שפר - אלוף

ראש אגף כח אדם

26 באוקטובר 1996

טז' בחשון התשנ"ז

הייתי עם מיקי ברגעיו האחרונים

כשהיינו בקו הקודם, היינו נוסעים כל פעם, למוצב כמה חיילים וקצין, (היינו מתחלפים מידי פעם). תמיד, היינו מחכים שמיקי יהיה הקצין שיגיע למוצב, כי איתו היינו מעבירים את הזמן ב"כייף", הוא היה מכין לנו פנקקים, וכל מיני מאכלים טובים (הוא היה מתקשר הביתה ומברר מתכונים). ובכלל הוא היה יותר חבר ממפקד.

הוא היה מדבר איתנו בגובה העינים, כמו אח גדול, בלי להתחשב בדרגות. והוא היה אומר בכל בעיה שיש, לכל אחד מחייליו שיפנה ישר אליו. והוא היה עושה את כל המאמצים לעזור לו כמה שיותר.

רוני, הוא דוגמא לעזרה שמיקי היה נותן : הוריו של רוני, היו גרים בארצות הברית ולא היה יוצא לו כמעט לראות אותם. ובאחד הביקורים של הוריו בארץ. מיקי הוציא את רוני הביתה בכל הזדמנות אפשרית. וכך היה יוצא לראות את ההורים שלו בחופשתם.

ועוד דוגמא לדאגה של מיקי לחייליו, בתור מפקד מחלקה. אריאל ישראלי, היה בבית, כאשר נודע למיקי שיום למחרת, החייל אמור לצאת לקורס. מיקי התקשר מספר פעמים לאריאל, ואריאל לא היה בביתו. בסוף מיקי השיג אותו, ואמר לו תגיע מחר לפלוגה, כדי שאף אחד לא יצא במקומך לקורס. אני, הייתי עם מיקי בנגמ"ש כאשר נכנסנו לשכם, בכיוון קבר יוסף. נכנסנו כדי לחלץ את הפצועים, שהיו בתוך מתחם קבר יוסף. כאשר נסענו בתוך שכם, ירו על הנגמ"ש שלנו הרבה, מכל הכיוונים. ירו עלנו צלפים שהיו בבנינים רחוקים מאיתנו. במשך הנסיעה, פגע בי כדור בקסדה, הכדור שיפסף את ראשי, ואני נפלתי אל תוך הנגמ"ש מההדף. **נפגעתי בראשי**, והיה לי קצת דם, מיקי עדיין עמד עם

הגב אלי, והוא ירה הרבה . נגעתי למימי בגבו,
 וההראתי לו את הפציעה שלי. ברגעיו
 האחרונים.... אולי דקה או שתיים לפני שפגעו
 בו, הוא אמר לאייל סופר החובש, שירד ויטפל
 בי, כמה דקות לאחר מכן פגעו בו...

ליונל-דרניק

מיקי היה מדבר איתנו בגובה העינים, כמו אח גדול, בלי לדתחשב בדרגות

מיקי התקשר לאמא לשאול איך מכינים פנקיק ?

את מיקי פגשתי ב"ברקן", הגיע מורעל, והשתלב מהר ב"אשוח". היה בחור רציני, אבל ידע לעשות חיים. אני זוכר, שבמוצב שלנו, בשעה שלוש לפנות בוקר, ישבנו במטבח והכנו פנקיק, כשנתקלנו בבעיה, הוא הרים טלפון לאמא וקיבל ממנה את המשך המתכון.

מיקי, היה בחור של עבודה, אבל ידע גם לצחוק. לא כל טעות שנעשתה גרמה לו להתעצבן על אף שיש מפקדים שלא היו לוקחים את זה ברוח טובה. פעם אחת, כאשר חייל שלו קפץ עם מרגמה וורנ"ג, אז הוא החל צוחק במקום להתעצבן ולהעניש את החייל שטעה.

בנאדם עשר, ואומרים שאלוקים בוחר אילו אנשים יחיו, הוא לוקח את האנשים הטובים שיגיעו אליו. מה שבטוח, אדם כמו מיקי לא יהיה. ואין כמו החברות והעזרה שמיקי נתן כשהיה צריך. גם כשהיה קשה, הוא לא נשבר, ותמיד שמר על אופטימיות.

איך תיכנן לקנות דברים לחתונה, מיקי לא היה מסוגל תמיד דיבר עם כולם על הכל. ולא היפלה בין אדם לחברו, אני מקווה שלמעלה שומרים עליך המלאכים ויוסף עצמו דואג לך.

"אל נקמות ה' אל נקמות הופיע
הנשא שופט הארץ השב גמול על גאים"

סמל עדי מרגלית

אורן עייש

חייל פשוט "אשוח"

מיקי הפך את המחלקה למובילה בגדוד

למיקי הגיע אלינו לגדוד חרוב, לאחר קורס קציני חי"ר. ונלחם ישר לקבל, ולאחר את הלוחמים הוותיקים, שהיו באותו הזמן פזורים בין המחלקות ולהקים את ותיקת "אשוח" תחת פיקודו האישי. למיקי היתה עבודה קשה בדיעבד, בקטע של להילחם עבור אותה מחלקה אשר היו גורמים שלא רצה בהקמתה.

בסופו של דבר, המחלקה התעצמה, והיתה למחלקה המובילה בפלוגה, ואף בגדוד. ומיקי התפאר ביכולתו, ואף נהנה לשבת עם הלוחמים, שהיו באותו פז"מ (פרק זמן) כשלו. ונהג להעביר איתם "צחוקים" וכל מיני שטויות של ילדים, שלא יכל לעשות לפני שאר מחלקות הפלוגה.

עם הזמן, מיקי הבין, שיש מי שרוצה לקבור את המחלקה. אנו אנשי המחלקה, ביקשנו ממנו שיפסיק, ולא ילחם יתר על המידה, אחרת, הוא פשוט יועף מהפלוגה, כמו שאר הקצינים הקודמים לו. אשר ניסו לעשות את הבלתי אפשרי, אבל מיקי הצליח לשנות את המצב, בצורה משמעותית שתיחקק ב"אשוח" ושתסופר לדורי דורות. לפני סיום הדרך, מיקי נשלח עם עוד סמל לקורס ערבית, וחזר בזמן הקורס, בכדי לעשות שבתות בפלוגה, בזמן שלא היה צריך לעשות. כך מיקי נהג להתנהג עם חיילי הפלוגה, ביד רכה, הוא היה באמת בחור בעל לב זהב. מיקי, נחשב זמן רב, ל"אחד מהחברה". בפלוגה. החברה הצעירים אהבו אותו, בשל כושר החשיבה הקל שלו, וההנאה שבשיתוף הפעולה עימו בזמן תעסוקה מבצעית.

להורים של מיקי, הייתי רוצה לומר, שהיה לכם גבר לתפארת,

"לדורים אני רוצה לומר שזיה לכם בן קצין לתפארת לכל בית ישראל".

בתמונה: מיקי בזמן צניחה

קצין שהוא תפארת לכל בית ישראל, שנפל על קידוש הערכים הציוניים, והגן על המולדת שלמענה נפל. אנחנו לעד ננצור את זכרם, ותמיד נזכור את גבורתם. בעמל חייהם הקימו את מסורת פלחוד - חרוב.

ולכל לוחמי הפלוגה, מהצעיר ועד הוותיק, תלכו עם הראש מורם, והאף בשמים מכיוון שאפילו פלס"ר צנחנים וגולני לא היו מתבישים בדרך ובצורה שלוחמנו לחמו בקבר יוסף. חברה אתם הטובים שבטובים, אל תשכחו, אתם תיצרו את הכבוד ואת הגאווה שלכם, לא משנה איזה מ"פ היה או פעילות תהיה, רק תדעו שהחברים שלכם שנפלו על משמרתם היו רוצים. שתמשיכו בדרך זו. חזקו ואימצו ! לנצח אוהב אתכם.

הלכנו אחריו באש ובמים

חברים לנשק במכתב להורים

למשפחת דדוש!

בתוך תקופה קצרה, הצליח מיקי לרכוש את אימונם וחיבתם של כל חיילי הפלוגה. אנו ראינו במיקי, אדם אידיליסט והוא סימל בעינינו את החזון הציוני, באהבת העם והמולדת וזאת בזכות צניעותו, חוש ההומור שלו, וחיבתו אלינו הוא דרש את טובתנו והיינו מוכנים ללכת אחריו באש ובמים. למרות חילוקי הדעות שנתגלו מידי פעם, תמיד ידענו שכל מעשיו, וגם אם הם, לא תמיד מצאו חן בעינינו, היו לטובת המחלקה והפלוגה.

המחלקה הראשונה שמיקי פיקד עליה היתה מחלקה הבוגרת שמיקי דאג לגיבושה, למרות הזהרות חוזרות ונשנות על אופיה הבעייתי לכאורה של המחלקה. מיקי שם לו כמטרה, שהמחלקה תהיה הטובה והמובילה בפלוגה והוא אכן השיג מטרה זו תוך זמן קצר.

דברים רבים למדנו במהלך שרותנו הצבאי, חלקם ממך וחלקם מאחרים, למדנו לירות, להסתער, ולכבוש. אך לא למדנו איך להתמודד עם אובדנו של חבר.

מיקי ! תמיד נזכור אותך בתור אדם צעיר יפה וחייכני שהכרנו, עם מותך, מת גם חלק בתוכנו. אומץ לבך ותעוזתך, ישמשו לנצח השראה לכולנו. במותך, ציוות לנו את החיים. יהי זכרך ברוך!

חייל ומפקדי

פלוגת הדוב

יאר כהן

הפגישה הראשונה היתה ב"סנור"

הפעם הראשונה שפגשתי אותך היתה ב"סנור", ואז לראשונה גם דיברנו. אמרת: שהגעת מהמכונה בצפת ורצית לצאת לגיבוש של הסיירת. אבל לא נתנו לנו, בגלל שהיינו מחלקה של הסדר.

כולם, די נשברו מזה, אבל אתה לא. שמחת שהגעת לצנחנים, ורצית להצליח שם, כמה שיותר מהר. ואם אי אפשר ואם אפשר עדיף סיירת, יחד עברנו את "סנור" וכל המטווחים והקטע שלך במסלול מכשולים עם תנועת היד בתוספת למשפט "על-מה"? שעליו קבלת שבת. אח"כ הגענו ל"חמאם". ושם, גרנו בשטח, אכלנו וחיינו שם. היינו עולים רק בסופי שבוע, ותמיד בסופי שבוע, היית יוצא ל"הפניות" ואנחנו היינו מסדרים לך את הציד.

ממש התפתח על זה הומור שלם. היה סדר בין החברה, תור מי לסדר וכו.. אבל זה נשאר בגדר של הומור. אח"כ בקורס צניחה, היה הקטע עם המד"צ ואיתך, שהיה קורא לך "מי-קי" ואז, הגענו לגוש עציון, יצאת לשבוע ניווטים. כי חשבו שתצא למכי"ם. אח"כ, חזרת אלינו ל"קר" גוש עציון והיה, מז'סבבה !.

כולנו זוכרים את הקטעים שעברנו במחסום. ובטח לא נשכח את חלקך בבלגנים. את הקטעים שהראת לנו. והתרגולות שעשית לנו. למרות כל ה"בלאגן" תמיד היה בך קטע של רצינות, של דאגה לגבי מה שקורה. אף פעם לא נסחפת עד הסוף, תמיד נשארה בך טיפה של אחריות, ודאגה. תמיד, כמה "בלאגן" שלא עשינו, נשאר בך חלקיק של אחריות. והחלקיק הזה, גדל ושלח אותך לקורס מכי"ם ואח"כ לקצינים. אחרי הצבא, חזרנו לישיבות. והגעת אלינו ללמוד בישיבה בפדואל לכחודשים, שנראה שמאוד נהנת בהם, יצא לנו לעשות איתך, כמה טיולים וגם לישון אצלך. לא נשכח את הארוחות המעולות

אצלך בבית. ואז יצאת לקורס מכ"ם. ואח"כ לקצינים.

פגשנו אותך, בסיום קורס קצינים מה שאמרת, כי התחלת פרק של מ"מ. ושאתה מאוד "מבסוט". ומ"מ, זה לא כמו סתם חייל, שזה הרבה יותר טוב. תיכננת לצאת לקורס מ"פ, להיות מ"פ ואחרי זה, להתחיל את החיים. נראה שהיית יכול להיות מ"פ מעולה ומאוד להצליח בצבא. בגלל היותך רציני ושקול. שהיה איכפת לך מאחרים ותמיד דאגת שיהיה להם טוב. חבל, שהכל נגמר ברגע אחד. שבו קידשת את חיך, בהגנה על חבריך ומקום שמקודש לעמך.

"הגעתי מהמכינה בצפת ורצית לצאת לגיבוש של הסיירת. אבל לא נתנו לנו, בגלל שהיינו מחלקה של הסדר". בתמונה: מימי עם חברים מהמכינה הקדם צבאית בצפת.

שבח אריאל

מילות של הרגשה

אנסה לתאר אותך בכמה מילים.
קשה לתאר אותך מבחוץ,
כי תמיד חשתי אצלך בפנים.
בכל זאת אתאמץ כדי שאחרים,
יקחו ממך דוגמא,
אני לא יודע,
אם לעשות זאת כחבר מהמחלקה,
כי איתך, אני מרגיש חלק מהמשפחה,
משפחה גדולה וכואבת,
שהיום פשוט, לך מצדיעה.
תמיד חיפשת איך לעזור ולתרום.
ולכן, היום, כולם עומדים לכבודך "דום!",
תרמת מזמנך הקצר, ימים ושנים,
ובסוף נהרגת בגלל שנאת עמים.
אתה, חלק מאלה שבעזרתם אנו חיים,
ולך, אנו תמיד נשאר חייבים,
אסיים בנחמה למשפחה הכואבת,
תנוחמו לפני אדון החיים והמות.

ת. נ. צ. ב. ה

אך מכל ראוי אתה להיקרא המפקד!

לפתע פתאום השתררה דממה

מיכאל שלנו

עלה השמימה בגבורה

הגעת לצבא עם המון מוטיבציה לא נרתעת להטיח ביקורת,
רצת, מעדת, אבל תמיד קמת. גם אם היה קשה בסיבולת,
לא התביישת לשאול - אדם היית בתוך מדים,
לא חששת ליפול, הלומד להתגבר על מיכשולים.

מטירון ללוחם הדרך ארוכה
עברת אותה בצורה מרשימה
הלאה לפיקוד דרושה החלטה
והנה אתה עומד בפני דרך חדשה.

ראוי היית להיקרא טירון
ראוי היית להיקרא לוחם
ראוי הייתה להיקרא צנחן
אך מכל! ראוי אתה להיקרא - המפקד
נסענו ליישובך שכה אהבת
מיד חשנו איפה קיבלת
לסוף השעה, עלינו לחלקה
לפתע פתאום השתררה הדממה.

בדממת כאב מצדיע
אברהם שאלתאל
פתן צנחנים.

משה צוריאל

הרושם שהשארת נחרט בנפשי

במהלך החיים אנשים יוצרים קשרי ידידות, וחברות עם סביבתם, כל אדם מהסביבה, נושא בתוכו תכונות אופי שונות, וכל אדם, מושפע מהתכונות של חבריו אשר נחרטות ומעצבות את אישיותו. המאמר "הבחירה החופשית" מתוך ספרו של הרב אשל"ג - "מתן תורה", אנו למדים שהבחירה של האדם בעולם הזה היא, הבחירה של החברה שבה הוא חי, והספרים שהוא קורא, שהם אלה שמעצבים את אישיותו.

כאשר האדם מגיע לפני צומת, ועליו לבחור באיזו דרך להמשיך, ללכת בחייו הוא יעדיף דרך אחת על פני האחרות, ע"פ אישיותו שעוצבה עד היום.

מיקי, אתה כבר לא אתנו היום, אבל במהלך חיך, היית לי חבר, והרושם שהשארת בי נחרט בנפשי. ובכל פעם שאעמוד לפני צומת דרכים, תכונותיך הטובות של ידידות אמתית, שמחה, עזרה לזולת, איכפתיות ואמת, יעמדו איתי ויעזרו לי לבחור כיצד להמשיך את חיי.

דלתו תמיד היתה פתוחה

מיקי הגיע אלינו לקו - ברקן, קצין צעיר,
 חדש ללא ניסיון,
 אך מהר מאוד, התמקם ותפס את מקומו כמ"מ,
 עם שאיפות רבות.
 כאשר בראש מעיניו,
 שינוי המקצועיות והחיילות של הלוחמים.
 וכמו כן, להוביל את המחלקה בפרט,
 ואת הפלוגה בכלל,
 להישגים גבוהים בכל התחומים.
 מיקי התבלט מאוד, בשל דמותו הרצינית,
 בכל מה שנוגע לצבא ופקודיו,
 ומצד שני, בשל יחסו החם עם חייליו בכל מצב,
 דלתו תמיד היתה פתוחה, לשמוע כל צרה וכל בעיה,
 ולנסות ככל שביכולתו לפתרה.
 מיקי הצליח ללא ערעור להוביל את המחלקה,
 אשר קיבל לידי ו להביאה,
 להישגים הגבוהים ביותר בפלוגה.
 זה לא קל, לקחת מחלקה שלמה,
 לגבש, למקצע, ולחנך אותה, הדבר דורש,
 שבועות וחודשים של עבודה מסורה ואינטנסיבית,
 על מנת להגיע להישגים.
 תמיד תהיה סמל למופת בפלח"ד.
 אנו מצדיעים לך !

באהבה חיילי הפלח"ד

רצית ולא הספקת !

לפני חודש וחצי, יצאנו לקורס ערבית.
 אתה ואני, היינו השניים היחידים מהגדוד.
 מהרגע הראשון, דאגנו אחד לשני בשיעורים,
 בסידורים וכל מיני דברים.
 בגלל שלא יכולת להגיע כל יום הביתה,
 הבאתי לך סנדביצ'ים שאמא הכינה.
 אני זוכר, שלא אהבת מיונז,
 ולכן, אמא שלי, שמה לך חומוס במקום.
 בכל בוקר, כאשר אכלנו סנדביץ',
 היית אומר :
 " תמסור לאמא שלך תודה רבה !
 על הסנדביצ'ים הטעימים "
 ובהפסקת צהרים ,
 היית אומר:
 "יום אחד אני אפגוש את אמא שלך,
 ואני אגיד לה תודה על הדאגה שלה "
 מיקי !
 אתה יודע, שמסרתי לה את מה שאמרת,
 אבל רצונך היה , להגיד לה בעצמך.

אסף אייזנר

פלח"ד - גדוד חורב

כך חייליו של מיקי זוכרים אותו

אחד הזכרונות שיש לנו ממיקי, הוא מיום כיפור האחרון. היינו בפלוגה והיינו צריכים להיות ארבעה אנשים בכוננות על מדים.

בערב יום כיפור, בא מיקי לבדוק אם אנחנו בכוננות, הוא ולא מצא אף אחד ואף שומר לא היה (דבר שנחשב חמור לכשעצמו). מיקי קרא לכולם החוצה ואמר: ביום רגיל הייתי צריך להעניש אותכם בצורה קשה, אך היום יום כיפור, יום הסליחות, וכמו שאלוקים סולח, גם אני איני יכול להעניש אותכם, אבל עכשיו כנסו לכוננות ואם עוד פעם קורה מצב כזה אז "חבל לכם על הזמן".

וכך מיקי היה הוא לא אהב להעניש אבל רצה ללמד אותנו, להיות חיילים בדרך הטובה.

זיכרון מחייליו של מיקי

אריאל ישראלי,

וליאור דרניק.

משה שלום.

כל יום שעובר מרגישים יותר את הקושי

משפחת דדוש היקרה !
 כשאני יושבת וחושבת מה לכתוב,
 אני יודעת, שזה יהיה שונה מכולם.
 כי כולם, יכתבו על מיקי ז"ל, שהם מכירים
 ואני אכתוב עליכם.
 את מיקי לא הספקתי להכיר, אך מהמעט ששמעתי עליו,
 ראיתי לפני קצין צנוע,
 מאמין ומדהים ביוכלתו,
 וכך גם משפחתו.
 במעט הזמן שאני מכירה אתכם,
 זכיתי להכיר משפחה מקסימה מאוחדת - ומאמינה.
 עם כניסתי אליכם, ניתן היה להרגיש,
 שחלק גדול משלמותכם חסר,
 וכל יום שעובר, מרגישים יותר את הקושי .
 אתם, באמונתכם חזקתם את משפחתכם,
 ואת הסובבים אתכם.
 ההתמודדות היומיומית, עם הקושי הכאב,
 ועם השמירה על איחוד המשפחה, אינה פשוטה.
 אך אתכם בידכו ביכולות, ובכוחות,
 להמשיך ולהתחזק !.
 שימרו על עצמכם והיו חזקים !
 אתכם בכאבכם.... ובהמשך הדרך.

לימור גו עדן
 קצינת נפגעים ח"יר

מיקי ידע שהוא חייב להגיע לחייליו בקבר יוסף

את מיקי פגשתי לראשונה בכיתה י' בכפר הרוא"ה, אני הגעתי לישיבה בתור תלמיד חדש ומיקי כבר היה אחד הוותיקים, מכיון שלמד שם כבר שנה קודם. עם זאת, הוא היה אחד הראשונים שפגשתי, כאשר ניגש אלי שאל אותי לשמי, והתנדב לעזור לי להתמצא במקום החדש. מאז אותו רגע יצא שכמעט ולא נפרדנו עד הדקות האחרונות של חייו.

שלוש שנים בכפר למדנו יחד, כאשר בשנה האחרונה היינו באותו חדר, אח"כ נפרדנו לשנה כשכל אחד פנה לישיבת הסדר אחרת, אבל חזרנו כשהתגייסנו שנינו לצנחנים, היינו יחד באותה מח' בקורס סמלים, בקורס קצינים ואח"כ שובצנו שנינו לגדוד "חרוב". שנינו צחקנו על זה שנהיה ביחד כל חייו.

שני דברים לדעתי אפיינו את מיקי: החברות, דבקות במטרה. החברות לאורך כל התקופה בצבא בעיקר. זה בא לידי ביטוי שמיקי עמד לצידי גם כאשר פחדתי, הוא לא פחד לעמוד מול הממונים עלינו, ולהגן עלינו כאשר היה בטוח שהוא צודק. ותמיד ידע להיות במקום עם מילה טובה ולעודד ברגעים המתאימים.

התכונה השניה שלא כמו הריעות שהיתה מושרשת בו ובאה בצורה טבעית, היתה הרבה יותר בולטת. למיקי שלא היה אדם חסר כשרונות, לא הכל בא בקלות. וכדי להגיע למה שהגיע עבד קשה. באמצע הטירונות היה לו משבר, כאשר נשאר 28 יום בטירונות. לדעתי בצורה לא מוצדקת. מיקי, כבר רצה לעזוב הכל, אך ברגע האחרון תפס עצמו בידים,

הנגמ"ש בו הסתער מיקי כדי להציל את חבריו

חיים דדוש ובנו אלי עם האבא של סרן ניר ברוסקי הי"ד בחנינים
את הנגמ"ש בו נהרג מיקי הי"ד.

ומהקטע הזה נהיה קצין כמו שהחליט. מיקי לא נענש (עד כמה שאני יודע) אפילו פעם אחת.

הרגע האחרון בחייו של מיקי

הרגע האחרון בחייו של מיקי, שיקף לדעתי את שתי תכונות אלו, מיקי היה בחפ"ק האחורי באירוע ולא היה אמור להכנס. כשפגשתי אותו שם בנקודה, מיקי התלונן באזני שלא נתנו לו להכנס לחיילים שלו, שנמצאים שם בפנים. דקה לאחר מכן שמענו את אופיר חברו הטוב של מיקי מהמושב, בקשר שיורים עליו, ויש לו הרוגים. ושאם לא נמהר להכנס יהרגו את כולם.

תוך דקה נכנסה שירה פנימה, אנו עלינו על "סופה" והתחלנו לסוע, וכשהעפתי מבט אחורה ראיתי את מיקי בנגמ"ש מאחורי. כשמיקי שמע את אופיר בקשר זינק לנגמ"ש הוריד את אחד המשקי"ם ויצא

במקומו, החלפנו מבטים וזאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו, מיקי ידע שהוא חייב להגיע לחייליו - אחיו הלוחמים בקבר יוסף. ועשה הכל כדי להכנס.

עשר שעות לאחר שנהרג, קבלתי את הידיעה שמיקי ועוד חמישה נפלו: ניר, בני, אורי, ארז ואיתמר. ממש סרבתי להאמין. הרי את מיקי ראיתי בפנים והוא היה בריא ושלם. עברתי מאחד לשני, הרי זה לא יכול להיות בטח טעות!. עד היום ארבעה חודשיים אחרי.. כשאני חושב על זה הלב מסרב להאמין! מיקי? איננו? עם כל התוכניות שלו לעתיד...

יהי זכרך ברוך !

חברך עופר

מיקי קצין ומפקד משכמו ומעלה

סגן מיכאל-ל דדוש, זכרונו לברכה, נפל ביום י"ג בתשרי התשנ"ז, בפעילות מבצעית, בקבר יוסף שבעיר שכם. מיקי, השתתף בפעולה החילוץ של חבריו ומפקדיו, תוך גילוי תעוזה רבה, יוזמה ואומץ לב מעורר הערכה. בעת פעולת חילוץ זו, נפגע מיקי מכדור אויב ונהרג.

מיקי, קצין ומפקד משכמו ומעלה, הגיע לגדוד מחטיבת צנחנים, לאחר שסיים קורס קצינים ושירת כמפקד מחלקה בפלוגת "אשוח". מיקי, היה מפקד אהוב ונערץ, אשר הקפיד על קלה כבחמורה, ותמיד גילה רגישות לצרכי פיקודיו. מיקי, היה מתוכנן להיות סגן מפקד פלוגת החוד, ושאף להמשיך ולהתקדם לתפקיד מפקד הפלוגה. משפחת "חרוב" אבלה ומרכינה ראש על אובדן בנכם - לוחם היחידה.

בשמי ובשם כל חיילי היחידה, אנו מבטיחים לכם, כי שמו יהיה חקוק לעד במורשת היחידה

ובשם כולנו.

חיים אביטל - סגן אלוף

מפקד הגדוד

סא"ל חיים אביטל מג"ד גדוד חרוב

אהרון מעתוק
ראש המועצה האזורית

הקורבן לא היה לשוא

כבוד הרבנים, משפחת דדוש, ידידי חיים ושולה, המשפחה כפי שהוגדרה "משפחת מופת". ואכן! השכלתם לגדל את בניכם, ובנותיכם בדרך התורה והארץ. דרך אהבת הבריות. לענווה ולצניעות, ומתוך הבית הנפלא והנהדר הזה, יוצא מיכאל ללמוד בשיבה,

לאחר 4 שנים בישיבה תיכונית, בכפר הרוא"ה, ולפני גיוסו, החליט ללמוד במכינה הקדם צבאית בצפת, כדי להתחזק בתורה ואמונה כדי להתמודד בעולם החיצוני - בצבא, ונאמרים עליו דברי המג"ד שספר לו, כי מיקי, מלבד היותו מפקד וקצין לחיליו, בראש מעיניו דאג, לכל מה שיקר במסורת היהודית שנראה כמו בעצם היה הוא - יוסף הצדיק.

גם יוסף, למרות היותו בבית פרעה המיצרי הוא לא שכח את הדת והמסורת היהודית. ואת היותו יהודי ושמר מכל משמר, על יהדותו ועל קיום המצוות, על המסורת והערכים היהודיים המקודשים. וכל אשר למד וינק בבית אביו - יעקב. גם מיקי כמו שאמרתי, למרות המערכת בצבא, הוא ידע לשמור על מסורת מבית אבא - מסורת מפוארת של היהדות והציונות הדתית ללא מרכאות, שהוא צמח בה, וגדל בה וינק אותה משדי אימו מאז היותו תינוק.

דיברו על דמותו של מיקי, ובאמת לא הכרתי אותו, למרות היותי בן משפחה בבית משפחת דדוש, וחיים בן משפחה בביתנו. לא הספקתי להכיר אותו לעומק, אני רק זוכר שבוע לפני שהוא סיים את קורס הקצינים, הייתי בביתו של חיים,

והוא אמר שבשבוע הזה יש טקס קבלת דרגת הסגן למיקי, לחצתי לו יד, ואיחלתי לו הרבה הצלחה ולאמא אמרתי: "שאני מצדיע לאימו של קצין" והתכוונתי לכל מילה שאמרתי. החייל הראשון בן מושב עלמה במסגרת היותו ביחידה קרבית - יחידה מובחרת. הצליח לסיים קורס קצינים.

וכששמעתי שמדברים על מוטיבציה, ביני לבין עצמי אמרתי שהלואי, ומישהו מהמערכת הצבאית, היה בא לראות את בני מרום הגליל. באיזה יחידות הם נמצאים היום, בצנחנים, ובסיירות למינהם. ובכל יחידה ויחידה. לשמחתנו הרבה, המוטבציה במרום הגליל עולה מידי שנה בשנה. ואני סמוך ובטוח, כי מיקי הותיר לנגד עיניו - את דמותו. שרבים מבני מרום הגליל ירצו לחקות.

לא רק במערכת הצבאית, אלה גם בהתנהגות היום יומית שלנו, הקורבן של משפחת דדוש, קורבן קשה מנשוא, ואנו כחברה במרום הגליל, צריכים לשאול את עצמנו, האם אנו ראויים לקורבן שהקריבה משפחת דדוש? האם לא הגיע הזמן לתקן דרכנו ואת אורחות חיינו גם בקהילה, גם בהתנהגות אחד כלפי השני, במודעות לערכי הארץ, בכבוד הזולת, כבוד אב ואת כיבוד המסורת והמורשת היהודית. ואם כך! הקרבן לא היה לשווא. אבל אם חלילה נמשיך להתנהג באותה מתכונת כפי שנהגנו עד עכשיו, אז הקברנו קרבן שוא!

מיקי למד בישיבה, התחזק בישיבה ומצא את מותו הטרגי בישיבת "עוד יוסף חי" - בקבר יוסף, גם אנו, החלטנו על מנת להמשיך את האידאל שלו, להקים כולל במושב עלמה. המועצה תשפץ מבנה שיהפוך למרכז של תורה, ואני מקווה שבני המושב ותושבי האיזור יבואו לשמוע דברי תורה. בכך גם נתחזק ונהיה ראויים לקורבן האישי שמיקי הקריב, וגם נזכה אותו, באותם דברי התורה, שילמדו ויאמרו בבית המדרש.

ההורים חיים ושולמית בשמחת הבר מצוה למיקי ז"ל ואלי יבלט"א

לכם : שולה וחיים אומר כי אני נושא תפילה לבורא עולם, שיתן בכם את הכוחות, להמשיך להחזיק ולחנך, את בני המשפחה ולא לפרק חלילה את משפחת "המופת" הזאת. אנו חבריכם וידידיכם, אתכם באבלכם הקשה והכואב, נשתדל לסייע ולעזור בכל משאלה ודרישה שלכם. יהי רצון שכל דברי התורה שנאמרו הערב הקדוש הזה, יהיו לעילוי נשמתו של מיכאל בן שולמית דרוש.

תהא נפשו הזכה והטהורה של מיכאל, צרורה בצרור החיים.

א מ ך !

דברי ראש המועצה אהרון מעתוק, שוכתבו מדברים שנאמרו בע"פ, באזכרה במלאות שלושים לנפילתו של מיקי הי"ד

"ומיכאל מקריב על המזבח נשמותיהם של צדיקים"

לכבוד בוני ובאי בית הכנסת "היכל מיכאל",

"הנה אני בונה בית לשם ה' אלוהי להקדיש לו... לעולם
זאת על ישראל"

"אמר רב גידל אמר רב: זה מזבח בנוי, ומיכאל שר הגדול,
עומד ומקריב עליו קרבן. ר' יוחנן אמר, אלו תלמידי חכמים
העוסקים בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב, כאילו, נבנה
בית המקדש בימיהם" (גמרא מנחות ק')

ובמדרש: מיכאל מקריב על המזבח, נשמותיהם של צדיקים
(עיין תוס' שם).

והנה, זכיתם לבנות בית לשם ה' כדי שלעולם יזכר בישראל
שמו של מיכאל, שהקריב נשמתו על המזבח של השר הגדול,
ולאור השריפה אשר שרף ה' יעסקו תלמידי חכמים בתורה,
ובמיוחד בהלכות עבודה, ובזכות כך יבנה מהרה בית המקדש
וניחם ה' ציון.

הרב יצחק גינזבורג
ישיבת "עוד יוסף חי"
בקבר יוסף, שכם

ח"כ דב שילנסקי

כל הורה היה רוצה ילד כמו מיקי

כל חייל הנופל במערכה למען העם והארץ, קדוש הוא. הפגיעה היא בעם כולו, אך טבעי הוא, כשהנופל הוא בן למשפחה המוכרת לך, הצער והאבל הם פי כמה, כולנו למדנו מאמצעי התקשורת על הקצין הצעיר שחש למיתחם קבר יוסף הצדיק, עליו צרו פורעים ערבים, בעזרתם ועידודם של חיילי יאסר ערפאת, המכונים שוטרים, וזרעו הרס ומוות במיתחם, ובמיתחם היו כבר פצועים וביניהם גם קצין, חבר ילדות של הקצין, והוא הקצין מתנדב, הולך ומסתער בראש. חברו ניצל והוא נפל.

הרבה אגדות נרקמו בגליל, כל אבדה וקרבת בצידה. דורות התחנכו על אבדות שלהן, עתה נוספת עוד אגדה. יש לי חברות עם הישובים שבגבול הצפון, וביניהם עם מושב עלמה. התחלתי להתעניין לאיזו משפחה משתייך הקצין המופלא הזה, והלכתי שמעתי כי הוא בנו של ידידי חיים דדוש.

מהתקשורת למדתי על גדולתו וגבורתו של מיקי, וכשחיים סיפר לי בטלפון על ההערכה והאהבה אותה חש מיקי כלפי, חשתי לפתע עד כמה קטן אנכי לעומת מיקי, ובלי כל הצטנעות אני מתוודה שהמחשבה, באם ראוי אני לתחושה כזו מאת צעיר עברי דגול כמיקי אינה עוזבת אותי.

מיקי גדל בבית ובישוב, בהם אור ואושר, אך מעט מאוד עושר. עוד כילד ככל ילדי המושב עזר הוא במשק הבית ובמטעים. תנאי הלימוד באזור ירודים לעומת אלה שבמרכז הארץ. אך מיקי רוכש השכלה, מתקדם, והוא מגיע לצה"ל

בשאיפה לתרום את מיטבו, לא כי הוא חייב, אלא, כי הוא חש ומבין שזו חובתו של כל צעיר בישראל. הוא מצטיין בטירונות, הממונים עליו משבחים את אישיותו, מעלים על נס את תכונותיו הנעלות ואת כישוריו והוא הראשון ממושב עלמה שמגיע לקורס קצינים קרביים.

עלמה הינו ישוב קטן רחוק ממרכז הארץ, כולם מכירים את כולם וכשיש אירוע ביישוב כולם שותפים לו. כשמיקי חוזר ליישוב כומתה אדומה לראשו ודרגות קצונה על כתפיו, כולם באים לחבק אותו, והוא קצת נבוך ומסמיק. הוא לא מתגאה, אך המושב כולו גאה בו. מיקי משמש כמופת לצעירים האחרים: אצילות, יושר, נקיון כפיים, יראת שמים, אהבת ישראל ונאמנות לארץ-ישראל. כל הורה ביישוב רוצה שילדיו יהיו דומים לו, כל ילד במושב רוצה להיות כמובן כמותו.

מיקי גדל על ברכי מסורת ישראל, בקרב קובע בראש ובראשונה ההזדהות של הלוחם עם הרעיון למענו החיל לוחם, אם החיל לוחם ללא מוטיבציה אין הוא מגיע להישגים. מיקי היה שלם עם עצמו כשיצא להלחם למען קבר יוסף הצדיק ולמען הצלת חיי חבריו, חיליו, פקודיו.

שני חברים ממושב עלמה, שרוב תושבי מרכז הארץ לא רק שאינם מכירים את מקומו, אלא אף מעולם לא שמעו את שמו. האחד פצוע, השני חש להציל אותו ומקריב את חייו. סיפור פשוט אך נשגב. בימי מבוכה אלה בישראל, לימד אותנו מיקי פעם נוספת, שכוחות גדולים טמונים בעמנו, גנוזים הם, אך בשעת מבחן יוצאים ופורצים.

שנו רבותינו: "לפום צערא אגרא" - כגודל הכאב גדולה התקוה, לצידו של הכאב האיום על נפילת מיקי ישנה הנחמה שעם "מיקים" כאלה בתוכנו גדולה התקוה.

חיים הלל

סגן ראש המועצה

מיקי - שילוב נדיר של עוצמה וצניעות

מיקי היקר ! מאז שחר ילדותך, עקבנו אחרי התפתחותך בעין בוחנת, ראינו אותך צומח לתפארת, בביתם של חיים ושולמית. תלמיד מצטיין בבית הספר, תלמיד למופת בישיבה התיכונית בכפר הרו"ה, סמל ודוגמא של נער נבון וחכם שסיגל לו מערכת ערכים של יהדות ומוסר. נער שיראתו קדמה לחכמתו. צנוע וענוי, שחיפש דרכים לתרום לעמו ומולדתו.

הנוער במושב עלמה, ראה בך דמות לחיקוי, הערכה והערצה, היה בך שילוב נדיר של עוצמה וגבורה מחד. ומאידך עדינות ונמיכות קומה. מעמך והצלחותיך בצבא, לא העבירו אותך על דעתך ועל מידותך, "לא גבה ליבך ולא רמו עיניך" לא התהלכת בגדולות,

כאשר הגעת לביקורים הקצרים במושב, מיד פשטת את מדי הצבא, ש"חלילה" לא יתפרשו הדרגות שעל כתפך כגאוה, גם חבירך בצבא סיפרו. כמה פשוט היתה. ראו בך כ"אבא" שחיפש לדאוג לילדיו. הרגשת שהעולם עומד על כתפך. .

אנו ראשי הישוב, רצינו לראות אותך ממשיך את דרכנו, ממשיך את ההנהגה ביישוב, להמשיך פיתוחו. תלינו בך תקוות רבות, אך הקב"ה רצה אחרת. הלכת לעולמך בטרם עת, לא הצלחת להגשים את משאלותך. נפלת על קידוש ה', בהגנה על קברו של יוסף הצדיק, בהצלת חיים של יהודים יקרים. בטוחני, כי אם היה אפשר לשאול אותך באיזו דרך הייתה רוצה לסיים את החיים, הייתה עונה: כי באותה דרך בה נפלת,

כשהגעת הביתה מיד פשטת את המדים שהדרגות שעל
כתפך לא יתפרשו חלילה כגאווה

כך היתה רוצה להפרד מאוהביך ויקירך. נפלת על קידוש ה'
ומקומך במחיצתם של קדושי ישראל. מימי : הלכת למנוחות
ועזבת אותנו לאנחות, הותרת לנו, חלל עמוק, תהום פעורה,
שיהיה קשה מאד למלא.

איך לנו מילים, בהם נוכל לנחם את הורייך, אחייך ואחיותך
היקרים, שכה אהבו אותך. כל אובדן הוא קשה מאוד, אך
לאבד בן יקר כמוך, זה קשה מנשוא, רק בורא עולם, יכול
שלוח מזור ורפואה ולפצעי הנפש שנותרו עם הסתלקותך.

נישא תפילה לבורא עולם, שיאמר לצרותנו די. ויביא נחמה
לבני משפחתך, והקידוש ה' שעשיתה בחייך ובמותך, יהיו נר
מאיר לרגלנו, לאורו נלך, נחנך ונתחנך,

יהי זכרך הקדוש ברוך ! תהא נשמתך צרורה בצרור החיים!

עו"ד יעקב סופר

כרמיאל

מיקי - עיניים מושפלות וחיוך ביישני

בהיותך חברם הטוב של אחייני, אופיר סופר ועמיר גולן הספקתי לראותך פעמים רבות, ובהיטי אליך נתקלתי בעיניים מושפלות, וחיוך ביישני. כשבקשתי להחליף אתך מספר מילים, בחרת להשיב בצניעות, בענווה ובקול רפה. בראש השנה האחרון שמחתי לראותך בין מתפללי בית הכנסת במושב עלמה, אך להחליף אתך משפטים לא יכולתי, שכן כדרכך השפלת מבט והלכת לדרכך אך כן הספקתי לומר לך: מסור ד"ש!

את הבשורה האיומה קבלתי, ללא שום הכנה וללא שום התראה, בזו הלשון: "מיקי דדוש נהרג" ומיד לנגד עיני ראיתך בלבוש של ראש השנה האחרון, חולצה לבנה מגוהצת המונחת על כתפי חייל אציל, תמיר, עם עיניים תכולות וחיוך ביישני שנמחק.

מיקי!

בן בכור היית להוריי, ויקר באופן מיוחד למשפחתך ובידועך כי הינך עתיד להיות מודל לחיקוי לאחייך, אחיותך ולשאר בני המושב, בחרת בדרך האמת, בחרת בדרך של קיום המשולש הנצחי תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל. מפי הוריי שמעתי כי את בית הוריי ידעת לגדוש בספרי קודש את שולחן שבת ולא עזבת עד אשר אמרת דבר תורה ומיד אח"כ ביחד עם אביך, אמך, אחיך ואחיותך פצחתם בשירי שבת ועת ראית את אביך עייף וייגע מעמל השבוע, ומתוך שקול של כבוד השבת וכבוד אבא הסתפקת בשיר או שניים שכן פטור בלא

כלום אי אפשר!

את עם ישראל וארץ ישראל אהבת וביחידה קרבית ומובחרת בחרת לשרת, אך לא כחייל מן השורה אלא כקצין, ומפי מפקדיך שמעתי כי נועדת לקידום, אלא שנפלת בדמי ימך. השמועה על נפילתך פשטה בארצנו כאש בשדה קוצים ובמושב עלמה נהרו אלפי אנשים ובית הוריק היה צר מלהכיל. אנשים רבים, רבים עד מאוד, פילסו דרך, נדחפו, התקדמו ונכנסו לבית הוריק, רצו להיות בקרבת הוריק ע"מ לעודדם, לחזקם, לנחמם ולתמוך בהם מקרוב, אך לא עלה בידם לעשות זאת, המילים נעתקו מגרונם והצטרפו לזעקות השבר, לבכי קורע הלב של כל באי הבית ובמיוחד של אביך, אמך, אחיך ואחיותך.

מיקי!

השארת רבים כואבים ועצובים, את מושב עלמה על כל תושביו, את אביך הכואב ודואב, המתגעגע לראות את זיו פניך ולשמוע את חידושיך על שולחן השבת. את אמך, אשר נשאה תפלה ביום הכפור האחרון, בבכי ובתחינה כי לא יאונה לך שום רע ובבקשה כי לבית תשוב במהרה ותמשיך להשמיע קול שירה על שולחן המשפחה. את ארוסתך אשר ציפתה וחיכתה בכליון עיניים ליום הנישואין הקרב ובא. את אחיך ואחיותך אשר היית עתיד לשמש להם כמודל לחיקוי. בסוף דברי אציין כי מפי רבים שמעתי שהיו לך תכונות של צדיק ובתור שכזה נפלת דווקא בקרב על קברו של יוסף הצדיק. "הנסתרות לה' אלוקיננו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם"

יהי זכרך ברוך !

מממדוח הארון

י"ר ועד ריחניה

מיקי בחור שנועד לגדולות

ההכירות שלי עם משפחת דדוש מעלמה, החלה לפני שנים רבות, אבא שלי ראשיד ז"ל, היה חבר קרוב לסבא של מיקי ז"ל. ההכירות בין ההורים, הולידה עם הזמן, את הקשר שלי עם חיים דדוש שיבל"א, שעם הזמן, הפכה לחברות אישית ועמוקה. שקרבה בין משפחותנו והפכנו כמעין משפחה אחת. ילדיו באו לבקרנו בריחניה, וילדי ביקרו את משפחת דדוש במושב עלמה. הקשר היה חם ויום יומי. לא היה יום שלא התראנו באופן פיזי או לפחות שוחחנו בטלפון.

כך כמובן, הכרתי את מיקי, שהתגלה משחר ילדותו כילד מבריק מבין, רציני ונעים שיחה. מיקי, ראה בחבריו של אביו חיים, כקרובי משפחה ונתן להם כבוד רב. זכיתי לשוחח עם מיקי שיחות רבות. תמיד השיחות בינינו נסבו סביב בעיות מקומיות ואיזוריות.

מיקי תמיד כאב את המצב במושב עלמה, חרה לו שאין פעילות תרבותית וחברתית מספיקה. ראיתה בחור צעיר, שדואג, שאיכפת לו מהכל. ורצה שתושבי עלמה ובעיקר הצעירים שבניהם יגיעו להישגים נאותים. הטיפוח הסביבתי, המבנה האירגוני ופעולות החברה והתרבות בריחניה מצאו חן בעיניו.

מיקי הביע באזני את שאיפתו להתגייס ליחידה צבאית מובחרת. הוא רצה להיות סמל ודוגמא אישית. מיקי רצה להיות מודל לחיקוי בקרב בני הנוער במושב, שיתגייסו אף הם

ליחדות קרביות בצ.ה.ל. כבר אז, היה ניכר על הבחור הצעיר והנבון שעומד לפניך, שהוא יגשים את חלומו. ראית בחור צעיר שנועד לגדולות. דאגתו של מיקי לעלמה ולצעירי המושב לא הסתכמה בכך. למיקי היתה ראייה איזורית כוללת ומקיפה. הוא תמיד רצה לראות באיזור בו גדל איזור - מרום הגליל, כפנינה פורחת במרחבי הגליל. היה חשוב לו איכות החיים, איכות הסביבה, ההשכלה של צעירי האיזור, הפיתוח התעשייתי והאיזורי. ראית שאיכפת לו מהכל. והכל בוער בקירבו. אין לי כל ספק כי מיקי הועיד את עצמו לפעילות ציבורית בעלת השפעה במרום הגליל.

מיקי היה מאד סקרן, הוא רצה לדעת הכל, מאד היה חשוב לו ללמוד על העדה הצ'רקסית על מורשתה, על מנהגיה השונים. הוא שאל וחקר. מיקי, היה משתתף קבוע בפסטיבל "ניגונים" שהתקיים מדי שנה במרום הגליל, בו אירחה ריחניה להקות פולקלור צ'רקסיות מכל העולם. מיקי תמיד היה מביע את סיפוקו והתפעלותו, מהקשרים היפים והטובים, שנרקמו עם השנים בין תושבי עלמה לתושבי ריחניה, למרות ההבדלים האתניים והתרבותיים ביניהם. כמו, השתתפות בשמחות משפחתיות, או להבדיל, בימים קשים של צער ואבדן.

ואכן, כאשר נלקח מיקי לבית עולמו, לא היתה משפחה בריחניה שלא באה לביתם של חיים ושולמית לניחום אבלים. לצערנו, ולצער משפחת דדוש היקרה, לא זכינו לראות את מיקי מגשים את חלומותיו. מיקי, לקח איתו תכניות גדולות שיכלו להוסיף מימד חשוב, להמשך קידומו והתפתחותו של האיזור. לא זכינו, ואם לא זכינו לראות את החלומות והתכניות מתגשמים ע"י מיקי ז"ל, עלינו, לראות את תוכניותיו וחלומותיו כצוואה שעלינו יהיה ליישם ולהגשים. יהי זכרו ברוך!

במעלות קדושים

מבין החיילים שנהרגו במאורעות ערב חג - הסוכות, היו גם שני קצינים מבני העדה:

רב סרן אברהם מימון - הי"ד.

וסגן מיכאל דדוש - ממושב עלמה - הי"ד.

האבל והכאב העצור על נפילתם של חיילי ישראל הינו נחלת כל העם, אולם המשפחות הם הנושאות את כל כובד היגון לאורך ימים. קהילתנו רואה עצמה כחלק משפחתי של הנופלים מקרב בניה, ומביעה בזאת את תנחומיה ואת השתתפותה בצער המשפחה הקרובה.

במסגרת שבת עיון, שנערכה בשבת בראשית, יצאו משתתפי הכנס במוצש"ק לבית משפחת דדוש במושב עלמה, כדי לחזק את לב המשפחה. שם גם למדו לדעת פרטים נוספים על הקצין מיכאל הי"ד ועל מסכת החברות הנפלאה שהיתה לו עם אופיר סופר יבלט"א. במיוחד ממידותיהם הנעלות, מיראת שמים שהיתה בהם, ועל נכונותם למסור נפשם בעד חבריהם ובעד כלל ישראל. צניעות שהיתה בו במיכאל ז"ל. הגיעה לידי כך שבמשפחה - עד שלב מסוים לא ידע שהוא קצין בצ.ה.ל, זאת כיוון שהיה מוריד את הדרגות לפני שבא הביתה. כך ספר לנו יהוא סופר הי"ו, מראשי המושב.

כמו כן נודע לנו בצער גדול, כי מיכאל עמד לבוא בברית נישואין תוך זמן קצר, ונגדע.

במסגרת דרכי ההנצחה העולות בלב המשפחה, סיפר לנו האב יבלט"א, שהם רוצים לעשות משהו לרוחו ורצונו של המנוח וזוא - הקמת בית מדרש ללימוד תורה במושב. דומה שאין לך הנצחה נעלה מזו. הדבר מזכיר את הנאמר על חזקיה המלך

במושב עלמה כמעט ולא ידעו כי מיקי בכלל קצין
בתמונה: מיקי עם חבריו בטיירות צנחנים

במסכת בבא בתרא: כי כבוד גדול עשו לו במותו ע"י שהושיבו
ישיבה על על קברו".

בראש משלחת התנחומים עמדו מוה"ר רבי יצחק ברדע הי"ו
ומר בן ציון רובין, שנשאו דברי תורה וניחומים וכן "אשכבה"
למנוח ותפילה לשלום המשפחה ולרפואתו של אופיר סופר הי"ו
בתוך שאר פצועי צה"ל.

התאחדות וארגון יוצאי לוב בישראל
מתוך "דור לדור" בטאק הקהילה

רפאל לגטיי

ענ"ק עלמה 92 - 89

אחרי חודש וחצי, בקבר יוסף

חודש וחצי לאחר שמיקי נהרג בקבר יוסף, חזרתי אל המקום כאיש מילואים. פה, אני פוגש את חבריו ליחידה. תמונתו המצוירת תלויה בחדר המבצעים, יחד עם תמונותיהם של חמשת החיילים הקדושים שנהרגו איתו בקרב. במרכז התמונות כתוב בהדגשה " לעולם לא נשכח את חברינו שנהרגו בקרב על קבר יוסף 96. 9. 26.

שוחחתי עם מספר חייליו ושאלתי מי היה מיקי? דומה, כי לכולם, היתה תשובה אחידה, מיקי, היה בראש ובראשונה חבר, מעולם לא היתה בו גבהות לב של "אני המפקד ואתם החיילים" מיקי, ידע לעזור לכל חייל בכל תחום. וכמפקד היה אחראי ישיר, הן לשלומם של חייליו, והן לביצוע המשימה על הצד הטוב ביותר.

אין ספק, מציינים חייליו "מיקי חסר לנו מאד מאד" מיקי חסר, לא רק לחייליו. מיקי, חסר לכלנו, למשפחת דדוש, למושב עלמה, ולתושבי מרום הגליל. מאד רציתי שמיקי וצעירים נוספים ישמשו כמודל לחיקוי, בכל מה שנוגע, לאהבת ארץ ישראל, ולתרומה שכל אחד ואחד מאתנו צריך לתרום למדינה. לא מתוך כפייה אלא מתוך רצון טוב של, לתת מעצמי כמה שיותר למדינה ולעם ממנו צמחתי ובקרבו אני חי.

חברים כואבים

ודואבים

אופיר סופר

אתה חסר לי מאד

"ויאמר ד' אל משה קח לך את יהשוע" (במדבר כ"ז) אין "קח" אלא לשון "לקיחה", לפי שאין נקנה אלא בקשי קשיין. מכאן אמרו: "יקנה אדם חבר לעצמו להיות קורא עימו, ושונה עימו, ואוכל עימו, ושותה עימו, ומגלה לו כל סתרי" (ספרי וילך)

קשה לי, לתאר את הפגישה הראשונה בינינו, מפני שלא היתה. מאז שאני מכיר את עצמי, אני מכיר חבר, שקוראים לו מיקי, חבר לגן, ללימודים, למשחקים, לטיולים ולדברים רציניים יותר. בסופו של דבר, נחתם כחבר לנשק ועתה עלי להיות, "חבר של אמת".

חז"ל אמרו: "יקנה אדם חבר לעצמו ע"מ שיגלה לו כל סתרי". נראה שאין הכוונה ש"כל" לפחות לא אצלך. אמנם הרבה שיחות היו לי איתך, וידעתי באמת הרבה נסתרים. אבל, הרבה דברים הסתרת. ומידי פעם גיליתי עוד דבר שהצנעת.

הגמ' במס' שבת סז. "הסנה הסנה, לא משום שאתה גבוה מכל האילנות, השרה הקב"ה שכינתו עליך אלא משום שאתה נמוך", ומכל האילנות השרה הקב"ה שכינתו עליך. נחרצת במגמותך בחיים. אני מתכוון לכך, שתמיד בחנת איפה אתה רואה את עצמך בתוך הכלל כדמות תורמת, משפיעה ובונה. מעולם לא בחרת, להיות מסוג האנשים שעומדים בצד ולא משפיעים, וזאת עד רגעך האחרונים. "להלוך כנגד רוח של כל אחד ואחד". (ספרי פנחס). וכזאת יכולת היתה לך, שהאמנת בה, והיא שהניעה אותך אל הפיקוד. מיקי, עוד ניתן לכתוב אודותיך רבות, ולהעמיד סיפוריות שלמות.

אופיר עם מפקד הפלוגה אורן מסיקה ז"ל שנהרג בתאונת עבודה בהיותו בחופשה מספר שבועות לאוד ש - 6 מחיליו נודעו בהגנה על קבר יוסף.

די בדברים שנאמרו בע"פ, אילו היו נכתבים. עתה, עם כל זאת הותרת חלל, "חלל", של "טוב נפלא" שנעדר פתאום. חבר יקר ! אתה חסר לי מאוד!

לא מעט הם הרגעים בהם אני צריך אותך, ואתה איננו. הותרת משפחה נפלאה שתחי', משפחה שכולה שמצטערת על אובדן בנה היקר, אותו בן שנפל מות גיבורים.

מיקי - גיבור, איש - חיל, התפלל על משפחתך ועל עמך ותחיש את הגאולה.

מיקי - ילד טיפוחי

כשהגעתי לעלמה לשירות לאומי, והתחלנו להכיר את אנשי המושב, יצרנו קשר קרוב במיוחד איתך, ועם חבריך הקרובים הייתם קבוצה קטנה שבלטה בתכונה שנראתה לי חשובה - הרצון להשיג את הטוב ביותר ומוכנה להשקיע מאמצים ובכך להיות הטובים ביותר. בשנים שחלפו הוכחת כי אין דבר העומד בפני הרצון. תמיד בדקת מהי הדרך הטובה ללכת בה, ומה המקום הטוב ביותר להיות בו. ולאחר שהגדרת לך מטרה פעלת בכל דרך, והשקעת כל מאמץ, והצלחת!

מיקי, בכל פעם שהגעתי לעלמה, הסתכלתי עליך ועל חבריך הקרובים ולבי התמלא גאווה, ראיתי אתכם בבית הכנסת בשבת, בולטים בנוכחותכם בחולצות הלבנות והכיפות הסרוגות שמוטות הצידה. שמעתי אותכם מתווכחים מה יותר גזעי? כפר הרואה, או המדרשיה? מה יותר טוב צנחנים, או גבעתי? ראיתי את אנשי המושב גאים בכם. אמרתי לעצמי שהמאמצים השתלמו ואתם במו עצמכם השגתם לעצמכם את המיטב.

פעם שמעתי מישהי נזופת בבן שלה ואומרת לו: "אם אתה רוצה להיות כמו מיקי ולהגיע לאן שהוא הגיע, אתה צריך להשתדל יותר בביה"ס", ואז הבנתי את גודל ההישג שלך. כי אתה, עשית הכל כדי להיות תמיד עם הטובים ביותר, בישיבה התיכונית, בצנחנים בקורס קצינים, ובכל מקום שימשת דוגמא ומופת לאנשי עלמה ולכל אנשי האיזור, והיית הוכחה לכך שאין מיגבלה שלא ניתן להתגבר עליה וכל אדם יכול לשאוף לטוב ביותר וגם להגשים אותו.

מיקי, בפעם האחרונה שפגשתי אותך, היית כל כך מאושר, סיפרת לי שסיימת קורס קצינים. ספרת לי על החברה שלך

והיה חשוב לך לספר לי, שהיא למדה באולפנה. ואני שמחת

והיה חשוב לך לספר לי, שהיא למדה באולפנה. ואני שמחתי בשמחתך. הייתי גאה בך בכל ליבי, והרגשתי שכל השקעה שהושקעה מאז שאני מכירה אותך - שכרה בצידה, ואתה פוסע על דרך המלך.

מיקי, הלב מסרב להאמין, והעט ממאנת לכתוב את המילים, אבל דרך המלך שלך נקטעה בתחילתה. המעט שנשאר לנחמנו על מותך הוא, שהסמל והדוגמא שהיית עוד בחייך ישארו כאן אחרריך, ובעזרת השם, דמותך שתישאר איתנו תמיד, היא זו שתסייע לילדי עלמה ונעריה לשאוף ולהגיע לטוב ביותר.

שרית

שרית עם מיקי וז'ל ואחיו אלי ביום הבר מצוה, עם הדורים וחברים ממושב עלמה

כל זה נקטע בטרם עת

מיקי ! עד הרגע בו הלכת מאיתנו, היינו חבורה נפלאה שדבר לא הפריד ביננו. ואז הגיע היום הנורא, בו באה הבשורה המרה, שאתה כבר לא איתנו. קדמה לה הודעה, שאופיר פצוע, ובאותו רגע חשבתי, שהמקור היחיד בו יכולתי לשאוב מידע על חומרת פציעתו, זה היית אתה, אבל אתה כבר לא הייתה זמין. מעולם לא חשבנו שאחד מבנינו יקטף בטרם - עת, שכל חייו לפניו.

"חמש עשרה מידות נאמרו בתלמיד חכם: "נאה בביאתו, נאה ביציאתו, חסיד בישיבתו, ערום ביראה, פיקח - בדעת, חכם בדרכיו, כונס וזכרן, מרבה להשיב, שואל כענין ומשיב כהלכה, שומע ומשיב ומוסיף על כל פרק ופרק דבר, הולך אצל חכם ולומד על מנת ללמד, ועל מנת לעשות". את כולם מצאנו בך, מיקי, הקושיות שהקשת בלימודי הגמרא, כבר בגיל צעיר, התשובות היפות שידעת להשיב, הרצון לעזור לזולת, כיבוד ההורים והמשפחה, והרשימה עוד ארוכה שהדף קצר מלהכיל.

אני זוכר את כל המפגשים, היציאות הטיולים והשיחות שקיימנו, שמעולם לא יחזרו להיות כבעבר. תמיד שהיינו במושב הולכים ביחד לביה"כ, ובחזרה ממנו היית נכנס לסבא וסבתא לומר: "שבת שלום" לאחר ארוחת ליל השבת, היינו הולכים ונפגשים אצל אופיר, או אצל שמעון, ומשוחחים על מה שהפריע לנו. תמיד דברת על עתידך בצבא, ואף דיברת שרצונך להמשיך בלימודים אקדמאים, שאין לי ספק שהיית מצליח בהם. מיקי היית בתקופה בה צעדת בצעדי ענק, שכל

צעד גדול מקודמו, לעבר פיסגתך, ותמיד ידעתי, שתגיע גבוה גבוה. זה התחיל ביציאה לקורס סמלים, ומיד בסיימו, לקורס קצינים. מסלול שמעטים זוכים לו, ובסוף הקורס הוצבת בפלוגה בה, משרת מאוחר יותר גם אופיר.

היתה אמור, לקבל את תפקיד הסמ"פ הפלוגה, ולאחר כשנה לצאת לקורס מפקדי פלוגות, ומשם, כל הדרכים בעולם פתוחות לפניך, אבל כל זה נקטע בטרם - עת.

חברך עמיר

"בכל ליל שבת נכנסת לסבא וסבתא לומר להם "שבת שלום"
בתמונה : מיקי עם סבא וסבתא.

אלירן סופר

ענוה - גדולה מכולן

אפילו בחלומות האיומים ביותר שחלמנו בחיינו, לא תארנו לעצמנו מציאות כה אכזרית, בה, אנו צריכים לכתוב מילים לזכרך. ובזמן כה חשוב מבחינתך, בו היתה עומד, זמן קצר לפני שמחת לבך, הוא יום חתונתך.

מיכאל, עת בו נקטפת מאיתנו, היתה עת של שיאים בחיך, שהיו כה קצרים ומלאים, זמן שעמדת כאמור לפני נישואין. וקבלת תפקיד חדש ביחידתך ולא הוסיף. שכן, דיברו וכתבו על כך רבות.

במסכת עבודה זרה דף כ': נאמר "אמר ר' יהושע בן לוי, ענוה גדולה מכולן, שנאמר רוח אדוני אלוהים עלי, יען משה ה' אותי לבשר ענוים. "חסידים" לא נאמר אלא "ענוים" הא למדת שענוה גדולה מכולן".

רציתי לכתוב מעט על אישיותך, שכה הרשימה אותנו, ביחוד, בשיחות ערב שבת שכה הרבינו לשוחח, כאשר באת לדבר עם אופיר. החיוך בו, הצלחת לכבוש את כל מי ששוחח עמך, אהבת הזולת שהיתה לך, שבלטה מאוד, ולא רק בין חבריך הקרובים. אולם, התכונה שאולי הבולטת ביותר אצלך

"רק מעטים זוכים למות על קידוש ה'" מיקי בטקס הענקת כומתה

היא, הענווה. שרק אחרי נפילתך הבנו, עד כמה גדולה היתה ענוותנותך, ועד כמה הסתרת את הצלחותך בצבא בכלל, וביחידה

בה שירתת עד יום מותך בפרט.

מיכאל ! הנחמה היחידה שיכולה להיות מהעלמותך מאיתנו. הוא - מותך, שהוא מות גיבורים, שכולו אומר כבוד, מוות, שרק יחידים זוכים לו, מוות על קידוש ה'. ובמדרגתם של עשרת הרוגי מלכות. שבודאי הינך נמצא במחיצתם.

מיכאל ! נעמת לנו מאד. ה' יקום דמך !

עופר מאיר

זכיתי להיות חברו של מיקי

את מיקי, הכרתי מהשירות הצבאי במסגרת מחלקת הבינשי"ם (בני הישיבות) בצנחנים, היינו מחלקה 1 באותו אהל - "כיתה ג'". אני זוכר, שדיברנו בשבוע הראשון ב"טרום טירונות", והוא סיפר לי שלמד במכינה בצפת. ושהגשים חלום להתגייס לצנחנים. וכמה הוא רוצה לצאת לגיבוש ולשרת בסירת, דבר שלא יצא מסיבות שלא היו תלויות בו.

בשנה שלאחר השירות הראשון, מיקי, עבר ללמוד בפדואל, ושם, למדתי להכירו עוד יותר טוב. וגיליתי, אדם נפלא מאוד, שחברותנו העמיקה, אהבתי אותו ממש, כמו אחי. מאוחר יותר, הכרתי גם את משפחתו, משפחה אצילה, אנשים חמים ונפלאים, מה שמסביר את דרכו של מיקי, והופך אותה לכמעט טבעית וברורה.

במהלך שרותו בקורס הקצינים, בכל פעם ששוחחנו ודיברנו על הקשיים, והימים הלא קלים שעוברים עליו שם, תמיד הזכרתי לו, שאם הוא רק רוצה, הוא יכול ל"חתום ויתור" ולחזור למחלקה ולישיבה. והוא תמיד התרגז, איך אני בכלל מעז להציע אפשרות שכזאת. והזכיר לי בכל פעם מחדש, שהוא יגמור את הקורס. וכמה הוא רק קיווה לקבל תפקיד, שיוכל להשקיע ולמצות את עצמו ולהגיע ליחידה "כמה שיותר קרבית". ואז הוא הגיע ל"חרמש", וכמה הוא היה מרוצה,

שמח לקבל מחלקה "רובאית" ודיבר בכזאת התלהבות, איך הוא מתכוון לגבש אותם, ולעשות מהם חיילים מעולים. מיקי

אף פעם לא התלונן, תמיד היה מרוצה ואהב מאוד את הקטע הפיקודי. אני זוכר, שלפני שיצא לחודשים אימון במדבר יהודה, עם חייליו, הוא כל כך ציפה לזה. וכל הזמן דיבר על האימון הראשון עם החיילים שלו, ותוך כדי האימון שהיה קשה ומעיף, אף פעם לא "קיטר". ותמיד, היה מרוצה ומאושר, בכלל העניין של פשטות והצניעות, ההסתפקות במועט והחיוך התמידי היו הדברים שאיפיינו אותו בכל מצב בצבא ובחיים.

חודש וחצי לפני שמיקי נפל, הוא התארח עם חברתו בשבת במקום מגורי, זו הייתה לי הפעם הראשונה שפגשתי את הודיה חברתו, הם נראו לי אז זוג כל כך יפה ומאושר, דיברנו על העתיד של מיקי, הוא רצה להמשיך לתפקיד סמ"פ, ומאוחר יותר למ"פ. והם התלבטו לאיזה תאריך לקבוע את האירוסין, ומתי להתחתן. ואיפה יגורו וכל התוכניות של זוג צעיר, עם עתיד ורוד כל כך.

בן אדם, עובר בחייו תחנות, אשר בהם הוא פוגש אנשים, המשפיעים עליו בצורה זו או אחרת, ועליו ללמוד לסנן אותם, לבדוק את בעלי ההשפעה השלילית, ולהידבק ולנצור בלבם את אשר הוא רוצה, ומקבל מאלה הטובים והחיוביים. מיקי בשבילי הוא מסוג האנשים, שאת נוכחותם הייתה מרגישים, וכמה עוד יש עליך ללמוד. מיקי תמיד יהיה בשבילי, זכרון חוויתי של אדם נפלא, מהול באהבה גדולה, והכרת תודה, על זכות גדולה שנפלה בחלקי, להיות מאותם אלה, שזכו להימנות על חבריו הקרובים.

שמעון חדר

מיכאל - הוא שם של מלאך

מיכאל הוא שם של מלאך,
האם בגלל זה נלקחת מוקדם כל כך?
אותך הכרתי מגיל ילדות,
נער עירני ומלא פעילות,
חביב על כולם, שופע אהבה
לתת לכולם מרצון טוב ובהנאה.
פעיל בתנועת "בני עקיבא"
ותמיד הראשון להגיד "קדימה".
אוהב את הארץ - את המדינה
לא מוותר על טיולים, רוצה להכיר אותה.
להוביל, להיות ראשון שאפת,
תמיד ידעתי שעל קצונה חשבת,
הימים שחלפו רק חיזקו האמונה
כי אחד כמוך, מתאים להנהגה.
בינינו נוצרה ידידות של ממש
ופער הגילים לא גרם חשש.
תמיד אהבת להיות ראשון
ורצינו אחריו לצעוד בגאון.
אך אמר מי שאמר, ואולי צדק בדברו:
"ד' אוהב את הטובים לצידו..".
על הטוב שבך, אין אף אחד מערער,
ורצינו שאיתנו תמיד תשאר,
אך גורל כה אכזר, ברצוננו לא התחשב

מיק בגיל 3 - כבר אז ידעו שיצא ממנו משרו מיוחד

והחליט אותך לקחת, שעם גדולים תשב.
 בליבנו פנימה תשאר תמיד
 נער חייכן ולנצח צעיר,
 כואבת הפרידה ויוצרת פצעים
 מי יתן ונשמתך תהא צרורה בצרור החיים.

יואל הלל

בלכתך השארת לנו את המצפן

מיקי ! עברו כבר כמה חודשים, ואין יום שעובר בלי לחשוב עליך, בלי שדמותך חולפת בזכרוננו, זוכרים אותך חי, מדבר יוצר. והתחושה היא, שאתה ממש איתנו שהנה תיכף תופיע ושהכל זה רק חלום רע. ואז תמיד מגיע הרגע המקפיא, שבו המציאות המרה חובטת בפנינו, קוטעת את התחושה, והנה מהדהדות שלוש מילים : איך א-לוקים איך ???

כי מותך מיקי, זו שאלה ענקית, שאלה ללא תשובה, מעגל שוטה שמשטה בנו, ואין לנו היכולת להבין, כי איך אפשר להבין, הרי היתה זו רק חתיכת עופרת קטנה ודוממת ואתה היית עולם מלא, חי ונושם עולם בשיא תפארתו והדרו, איך ???

והאיך ! הנורא הזה מיקי, רק הולך ומתעצם ככל שנזכרים בדמותך, בחור מיוחד שכמוך, חלוץ אמיתי, הרי כל כך בקלות יכול להיות אחרת לגמרי, הרי זה הרבה יותר קל להיות רגיל כמו כולם, אבל אתה החלטת להיות אחר , שונה, כמו דג ששוחה נגד הזרם.

כך היית מהראשונים שיצאו ללמוד בחוץ, לקבל חינוך טוב, ערכים אחרים, ואז פגשנו אותך בשבתות בבית מכנסת כיפה סרוגה, חולצה לבנה, זכה, עמידה זקופה, אצילי כל כך, אחר כך בחבריא ב' בערבי שבתות, כיף היה להתבונן בך, בחוד החנית, של החבורה נפלאה שממנה ידענו תצמח לנו התקומה. כך המשכת מיקי, והגעת לצבא, התנדבת לצנחנים, ושוב בחירה לא קלה, שונה וחריגה בסביבה שלנו, אבל גם זה לא הספיק לך, רצית עוד להתקדם לכבוש שיאים חדשים, להאיר

לנו את הדרך והפכת לקצין הקרבי הראשון בעלמה.

ואז פתאום כבה האור, יד ערלה וזדונית עצרה הכל, חשכה גדולה נפלה עלינו, גל עצום של כאב שאיים לשטוף את התקווה שנטעת.

אבל....

אותה יד עיוורת לא הכירה אותך מיקי, היא לא ידעה שאתה שונה, שאתה קורצת מחומר אחר, שאותו אי אפשר לכבות סתם כך.

היד הארוכה גדעה את פתיל חיך וכיבתה את אורם, אך את אורך הפנימי, מיקי, אי אפשר לכבות. באור הפנימי שלך שחומרי הבערה שלו הם האישיות, המעשים והערכים שלך, האור הזה מיקי, ממשיך להאיר לנו את הדרך.

מיקי אתה - הלכת לעולמך, אך חלק גדול ממך חי בעולמנו. הותרת חלל עצום שאפשר ללכת בו לאיבוד, אך בלכתך גם השארת לנו את המצפן, את הכיוון, את הדרך.

מיכאל יקירנו כואבים אותך לנצח.

יהי זכרך ברוך !

עליזה ז'אן

איתך ובלעדיך

מִיָּקִי. אִיתְךָ הַחַיִּים הָיוּ יָפִים וְטוֹבִים.
 בִּלְעֲדֶיךָ מִיָּקִי, הַחַיִּים קָשִׁים וּמְרִים.
 מִנְסִים לַעֲכֹל אֶת הַדְּבָרִים,
 אֲךָ לֹא מִצְלִיחִים, כִּי לֹא רוֹצִים.
 מִיָּקִי, לַפְעָמִים יֵשׁ בִּלְבָנוּ עוֹד תְּקוּוּהָ,
 שֶׁתִּשׁוּב אֵלֵינוּ בַּחֲזָרָה.
 אֲךָ, יוֹם עוֹבֵר, וְעוֹד שְׁעָה וְכךָ -
 אֲנוּ מִבִּינִים יוֹתֵר אֶת הַדָּבָר.
 הַנּוֹרָא שֶׁלְךָ קָרָה, מִנְסִים לַחֲשׁוֹב,
 אִיךָ אֲפֹשֶׁר לַחַיּוֹת בִּלְעֲדֶיךָ. וְהַנַּחְמָה הַיְחִידָה הִיא,
 שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּדֶרֶכְךָ וְנִסְסָה, לַעֲשׂוֹת כְּמָה שִׁיּוֹתֵר.
 דְּבָרִים שֶׁרְצִיתָ לַעֲשׂוֹת וְלֹא הִסְפַּקְתָּ,
 וְהַדָּבָר הַכִּי חָשׁוֹב לָנוּ לְהַגִּיד. שֶׁאַתָּה מִיָּקִי, ,
 וְתִמִּיד תִּהְיֶה לָנוּ אָדָם בְּתוֹךְ דּוֹגְמָא אִישִׁית.
 שֶׁמִּמֶּנָּה, צָרִיךְ לִלְמוֹד וּלְהַפִּיק, מִיָּקִי הֵייתָ אָדָם עֲנִיּוֹ.
 רְצִיתָ, וְנִסַּת לִשְׁנוֹת לְטוֹבָה אֶת הַמוֹשָׁב,
 לַמִּדָּת בִּישׁוּבָהּ, בְּמַכְיָנָה קֶדֶם צְבֹאִית, וְאַחֵר מִכָּן,
 הַתְּגִיִּסָת לַיְחִידָה קֶרְבִּית, עֲלִיתָ בְּתִקְוָה קִצְרָה בְּכִמָּה דְּרָגוֹת,
 וְשִׁאֲפָת עוֹד לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַבְנוֹת.
 רְצִיתָ מִיָּקִי, לְהַנְשֵׂא לְחִבְרַתְךָ אוֹדִיָּה.
 וְאִיתָה לְחִלּוֹק אֶת עֵתִידְךָ. אֲךָ זֶה הִיָּה גּוֹרֶלְךָ.
 וּבָאוּ וּבִישְׁרוּ לָנוּ אֶת הַבְּשׂוּרָה הַקְּשָׁה.
 וּמֵאֲזוּ אֲנַחְנוּ, מְזוּעִזְעִים וְכוֹאֲבִים נוֹרָא.

רפאל לגטיוי

כך רצה הגורל

גלעד לזכר הגיבורים שנפלו בקרב על קבר יוסף

דוקא אותך, כן ! כך רצה הגורל.

בלי להתחשב בנו הקרובים,

הקשורים והאוהבים...

אותך לקח ולא יחזיר. ואנו !

נצטרך להסתפק,

בתמונות ובגדים.

זכרונות כואבים, ומכל !

לראות את שמך,

על לוח ה"זכור".

עמית ספר

אתה מופיע בחלומות

קשה המחשבה, שצריך לכתוב דברים לזכרך מיקי, אני יושב, ומנסה להעלות קווים לדמותך, והם מפוררים בחדר. כל קו מסמן עניין אחר, ואיני יודע, באיזה קו לבחור. רציתי לכתוב משהו, ולהיות מאלה הכותבים עליך, ומתעדים בספר זה, שהוא כולו מוקדש לך. בשבילנו הוא לא ספר זכרון, מפני שאת ספר הזכרונות האמיתי והעבה השארת לנו.

דומה, שהזכרון האחרון, שהותרת לנו, זו חלקת האדמה, והמצבה שעליה חרוטים שמך, ודרגתך, שמזכירים את ישותך. מיקי נהרגת בשלב, בו היית בשיא בניןך האישי. בתחילת חיך גדושי הפעילות, עמדת להכנס תחת החופה, וזה עתה להכנס לתפקידך כסמ"פ ומאוחר יותר לצאת לקורס מפקדי פלוגות.

רק תמול שלשום, שימחת אותי ביום חופתי. רק תמול שלשום, שוחחנו בערבי שבתות על נושאים ענייניים, ולפתע כלא היה, ורק הזכרונות נשארו. מיקי, אתה מופיע בחלומות, מוזכר כמעט בכול שיחה. ולמרות הזמן החולף, עדיין מחכים שתחזור.

כשאנו יושבים עם עצמנו, מגלים אנו, שאיננו מבינים כלל את גודל האסון, והדמעות אינן משיגות את המציאות. בחור יפה וצנוע היית, אהוב על חברך, שידעת לתת לדברים את הפורפורציה האמיתית, הגלגל שהניע את פעולתך ומחשבותך הוא, גורם האמת. הנקי משיקולים זרים.

בבית הורריך ובישיבה, ספגת את האהבה למולדת, לאחריות והגשמה. הפנמת ערכים, ועשייה למען הכלל. ראית את הדרכת אחיך הקטנים כחובה, למדת, לאהוב את ארץ ישראל וללמוד אותה, כי זו היתה אהבתך שנלחמת, והקרבת את חיך למענה.

דוד מלך ישראל בקינתו: "איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה" מקונן על חשיבותם ואבדנם של שני גדולי ישראל, ואבדן כלי הנשק, אך אינו מתכוון לכלי הנשק. במובן המקובל אלא גבורי ישראל, חדורי רוח ישראל, כמוך מיקי, הם "כלי המלחמה" האמיתיים, וכאשר הגבורים נופלים הרי שאבדנו כלי מלחמה. מיקי, אשיותך מורכבת ועשירה. ככל שנתאמץ בנסיונות לנתח אישיות זו, אמצא שהנסתר רב על הנגלה.

אשריך מיקי היקר שאתה טהור, ונפלת בטהרה. והינך יושב בישיבה של מעלה ורואה ונהנה מן האור ההוא... תהא נשמתך הקדושה, צרורה בצרור החיים ותעמוד לגורלך לקץ הימים.

אינכם לבדכם...

אתם מחוברים עם האומה וקדושיה

למשפחת דדוש היקרה!

עתה, לאחר השבעה והשלושים,

כאשר שיגרת החיים חוזרת כאילו, למסלולה התקין,

יודעים אנו - מנסיוננו - שבאמת, שיגרת החיים

לעולם לא תשוב להיות כשהיתה לפני האסון.

החלל שנוצר, ישאר פעור. הגלד שהזמן מעלה על הפצע,

אין בכוחו להקטין את עוצמת הכאב.

הגעגועים לדמות האהובה, יגברו ויתעצמו.

עתה - כשזרם המנחמים פסק, ונותרתם לבדכם עם הכאב,

חשוב עוד יותר שתדעו ! שבאמת אינכם לבדכם.

גם הידיעה הזו, אין בכוחה לרפא,

אך בה, כדי לנסוך כוחות, לשאת בעול השכול שהוטל עליכם.

בנכם הקדוש - מיכאל הי"ד, נפל על קברו של יוסף הצדיק.

הותיר אתכם שכולים וכואבים,

אך מחוברים לעד, לעם, האומה וקדושיה. היו חזקים !

המקום ינחם אתכם בנחמת ציון וירושלים.

טובה ומנחם פליקס

ההורים של עופרה הי"ד

אשר נהרגה בואכה

אלון מורה - שכם

היה כייף להיות במחיצתך

מיקי, אותך הכרתי, בנסיעה של "החברה", לטיול בצפון. נסעתי אליך עם עופר, שמוליק, יאיר ומשה, ששירתו איתך שרות של 8 חודשים בצנחנים.

לקחת אותנו למערה שליד עלמה, שבה גיששנו את דרכנו בעזרת פנסים ונרות שקנינו ביוזמתך, במכולת של עלמה. בערב, עשינו אצלך "על האש" וזכינו לאירוח מופתי של המשפחה שלך, בלילה, ישנו אצלך, ובבוקר, נפרדנו אחרי ארוחת בוקר, שהיתה יותר מלאה אפילו מהסעודה בערב. באותה תקופה, החלטת לעבור מהשיבה במעלות לשיבה בפדואל, בה אני לומד. וכך זכיתי להיות במחיצתך,

אני גם, לא אשכח את הערב שבילינו יחד. כשנסעת לבקר את סבא וסבתא שלי במושב מירון. אתה הגעת אלי עם הרכב של הדוד שלך, ונסענו לכרמיאל, והעברנו ערב של כייף.

בפעם האחרונה שראיתי אותך, מיקי, בערך חודש לפני שאיבדנו אותך, גם אז עשינו טיול בצפון. ואותך אספנו מצומת "קדרים" (צומת שמזכירה לי אותך בכל יום שאני עובר בה) הלכנו יחד במסלול של נחל "הזאכי". שלאורך כל המסלול, יש מים. אתה, התנדבת לטובב את מפתחות הרכב שלי, כשהם קשורים ליד שלך בשרוך, ע"מ שלא יאבדו.

באותו ערב, נסענו אליך, וכמובן מאליו (כמעט מנהג קבוע) צלינו בשר "על האש", וזכינו שוב לאירוח חם ואוהב, מבני משפחתך, לאחר הסעודה, ראינו סרט בוידאו אצלך בחדר, כשאתה שוכב לצידך על מזרון, היינו עייפים מאוד, מהיום שעבר עלינו. ואתה היית צריך לקום מוקדם, כי היה לך "יום ספורט". ביום למחרת, נפרדנו כבר בערב, בלי לדעת שזאת הפעם האחרונה, שאנו רואים זה את זה.

כשקמנו בבוקר, כבר היית בצבא. והשולחן היה ערוך מכל טוב, כמו שרק אמא שלך, יודעת לערוך. לאחר ארוחת הבוקר, נפרדנו ממשפחתך, לא לפני, שאבא שלך, נתן לנו אגסים ונקטרינות מבית הקירור שלכם.

מיקי, אתה היתה חבר יקר, ואליך נקשרתי מאוד, כי אתה "חברמ'ן" אמיתי, וכיף להיות במחיצתך. ואת הפעמים שבהם יחד בילינו, אני לא אשכח. והם, ממלאים אצלי, פינה חמה בלב, ואף צובטים אותי בכאב. בכל פעם שאני נזכר בהם, ואני יודע, שכל פעם שיזדמן לי להיות בצפון, אני אצטער, ויכאב לי, על כך, שאתה כבר לא איתנו. ואין לי את מי לבקר. כי לך אני יכול להגיד: היתה החבר הכי קרוב והכי טוב שלי בצפון ותחסר לי מאוד.

כותב בגעגועים

איתן הירשפלד

ערב סוכות ה'תשנ"ז

הם לא לקחו את רוחך

בני עוולה לקחו אותך מאתנו,
 הם יכלו לגופך ולנו. נשארה רק רוחך.
 הם לא לקחו.
 לא את התנ"ך ולא את הערכים.
 ולא את רגשות החברות שהיו חבויים בפנים.
 לא את דמותך ולא את הרגעים היפים,
 ולא את כל הזכרונות שחקוקים בתוכנו - לעולמים.
 כשאני כותב מילים אלו,
 הלב נקרע והדמעות זולגות.
 ובמוחי תמונות רודפות תמונות,
 איך בכפר היינו משתוללים,
 ולך, קראנו מיקי, בתוך אותה חדות נעורים.
 את השביתות, את ה"העפות", ימי הפורים הגדולים.
 זכרם המשותף, הרי חרוט בנו לעולמים.
 ושוב, תמונות רודפות תמונות,
 והנה מגיע הצבא. ושוב יחד באותה מחלקה.
 ובכל גופי רעד עובר,
 ושאת תמונתך הנצחית אני משחזר,
 עומד על גבעות הטרשים ב"חמאם",
 עם תנועת היד המפורסמת,
 מתריס נגד כולם,

וכל אותם, המסעות וכל אותם הקידורים,
 עוברים מול העינים. והלב שותת וניגר כמים,
 ותמונות רודפות תמונות,
 והדמעות חונקות את הגרון,
 והרצון לצעוק באף ובחרון.
 הרי זה לא יתכן - איך אפשר להאמין ?
 הרי רק לפני חודש דיברנו,
 והעתיד, היה אז כל כל ורוד.
 ואיך יתכן שכך נגדע,
 ולא נשאר עוד.
 והמציאות חוזרת,
 והתודעה קולטת,
 שאותם תמונות ישארו לעולם
 רק תמונות ולא עוד,, וזה לא הכל,,
 ויש עוד המון דברים,
 שעמוק בלב הם חבויים,
 לעולם ישארו בלבנו נצורים.

אריק

מחזור נ"ב כפר הראה 93

פתן 101

ממני לא הספקת להפרד !

חיינו עוברים, כמו נסיעה באוטובוס במדינה זרה.
 כל כמה זמן, עוצרים בתחנה שונה ולא ידועה.
 אנשים חדשים עולים, ואנחנו לנסיעה מצטרפים.
 אחרים בתחנות יורדים, ואותם לא נראה לעולמים.
 דרך החלון, רואים כל הזמן נופים חדשים .
 אך כמה שהם יפים - הם במהירות חולפים.
 יש סוגים שונים של נסיעות. כאלה עם הרבה עצירות.
 כל עצירה מסמלת תקופה.
 שנשכחת בתחנה הבאה.
 יש נסיעות ארוכות ללא עצירות.
 שבהם, כל הנוסעים ביחד, חוויות עוברים.
 ואז, כשמגיעים לסוף הנסיעה.
 כולם נפרדים בשמחה.
 לפעמים, עוברים עם אנשים מרחקים .
 ובתחנה מסויימת, הם יורדים, ואותם לא נראה לעולמים.
 אך, כמה חבל שמי שבתחנה עזב,
 את הנסיעה הזאת, הוא יפסיד לעד.
 ואיך מרגישים, שאחרי נסיעה ארוכה ,
 הנוסע שלידך יושב, פתאום מחליט שהוא יורד,
 אבל ממני לא הספקת להיפר

חבר

יוסף וניצה ג'יאן

מהו המסר שהשאיר מיקי ?

כשבאתי לכתוב לזכרו של מיכאל היקר, הרגשתי, שזו משימה קשה. זאת בגלל הכאב העמוק שנשאר בלב כל אחד מאיתנו. וגם בגלל שנות חייו הקצרים, בהם הצליח להשאיר בנו חותם של: "נער לא ימיש מתוך האהל" נער שגדל באהלה של תורה, עם הרבה ענווה, יושר ומידות טובות.

הזכרונות מתקופת חייו הקצרים, היו ונשארו מידותיו של העם היהודי בכלל, במיכאל הי"ד, היו מידות של יהודי צדיק. זאת שמענו מרבנים ומאנשים הקרובים אליו ביותר, וכפי שהזכרנו לעיל, תורה, ענווה ודרך ארץ. אנו כשכנים למשפחת דעדוש היקרה, מרשים לעצמנו לעלות זכרונות גם מזווית של שכנות.

מיכאל ז"ל, היה עניו מאוד, משפחתנו זוכרת אותו לטובה. כשהיה עובר בימי שבת עם אביו. היה מברכנו בברכת "שבת שלום". בשקט, ומיד מרכין את ראשו, וממשיך לדרכו. כל זאת, מתוך ענווה. בתקופת חייו לא שמעת ממנו מילה אחת שציערה אדם. כלשהו. והיה מאוד חביב לחברה ולסביבה.

זכורה לנו שמחת הבר מצווה של מיכאל ז"ל, זו היתה שמחה, שאי אפשר לשכוח. בה חגגו גם את הבר מצווה של אלי, ילט"א. היו בה, דברי תורה וברכות ושמחה עד לשעות המאוחרות.

בתור שכנים, מיכאל ז"ל, היה קשור מאוד אלינו וביקר לעתים תכופות אצלנו בבית. והיה ידיד ורע לכולנו, וכל זה, עד לגיוסו לצה"ל ביחידה קרבית שבא נפל, הי"ד. בתקופת

שרותו בצה"ל, היינו רואים אותו אחת לכמה שבועות.

כמו כן אמו של מיכאל תלט"א שולמית, שנקשרה מאוד לאשתי, היתה דואגת להוציא את אשתי לשעורי תורה. היו גם ימים, שאשתי לא הרגישה טוב, ובכל זאת שולמית שכנעה והצליחה להוציאה לשיעור תורה. והיתה אומרת לה, בואי לשיעור ונחזור מזה בע"ה בריאות ומחוזקות עם דברי תורה. את ההשתדלות למען שעורי תורה עשתה במשך שנים.

גם האבא חיים, הצטרף לחבורה קטנה של משכימי בית כנסת והתפלל במנין שחרית, מנחה וערבית. זכור לי, יום אחד נפגשנו בבית הכנסת ליד היכל הקודש, מיד עם סיום התפילה, פנה אלי חיים, ואמר יוסי: "תדע לך, שאין שום תחליף, ואין שום הרגשה טובה מזו. הרגשה שאי אפשר לתאר במילים". זה, מה שהרגיש אביו של מיכאל זצ"ל, לאחר תפילת שחרית בציבור.

לצערי, ניזדמן לי להתפלל באחת השבתות לאחר האסון, בבית הכנסת המרכזי במושב, בסיום תפילת שחרית של שבת קודש הרגשתי על פניהם של המתפללים, את הצער והכאב שהשאר מיכאל ז"ל. בית כנסת, שלא מזמן היה מלא עד אפס מקום במתפללים, נשאר לצערנו בקומץ מתפללים. כמו כן שמענו מפי חבריו לנשק איך מיכאל ז"ל, רץ ודאג למניין ביום הכיפורים. ועשה השתדלות גדולה מאוד, כדי שהוא וחבריו יזכו לתפילה בציבור ביום הכיפורים.

יהי זכרו ברוך !

פרח נדיר

למיקי !

למרות שאיני מכירה אותך,
אבל מהסיפורים עליך קשה להתעלם .
איך פרח יוכל להקטף?
המשפחה שלך - כולם כמו עלי כותרת
ובא מישור, וכרת ברשעות עלה אחד.

עלה, ואולי היפה והמיוחד שבעלים,
עלה אחד, שהביא אסון לעם.
איך אפשר להרוס את הפרח הנדיר,
בערב חג כזה אדיר.

ח. עינת

הגורל המר

ביום ערפילי ידעת שאתה יוצא לקרב,
השמים כאילו העידו על עצמם,
כאילו בכו על הגורל המר,
לא חשבת, שהפעם זה יהיה אתה.
והנה זה ... אתה !

מי היה מאמין ?

שבוקר אחד, אתה איתנו,
ולמחרת אתה איננו.

איך הגורל יוכל להיות כה אכזר ?

רזתי תשובה - דלתון

נשמת מיכאל נמצאת אתכם תמיד

בס"ד כ"ג תשרי ה'תשנ"ז - "איסרו חג"

משפחת דדוש היקרה ! שלום רב !

אין מילים לתאר את גודל האבדן למשפחה ולעם ישראל כולו של בנכם מיכאל ז"ל, הי"ד, שנפל במילוי תפקידו להגן על חיילי צה"ל שבעיר הברית - שכם ת"ו, ועל קבר יוסף הצדיק שבתוכה. אך בזאת תוכלו למצוא נחמה, באמונה ובדעת נכונה שבנכם ז"ל הי"ד, קידש שם שמים ברבים, במסירות נפשו, עבור העם והארץ, ושנשמתו הטהורה, עומדת ניצבת במחיצת כל קדושי ישראל, לדורותם. והוא ימליץ טוב על כל בני משפחתו ועל כל עם ישראל, שבמהרה נזכה לגאולתנו השלמה, ונתתי שלום בארץ... ונתתי משכני בתוכם... ואוליך אתכם קוממיות".

על פי דברי כבוד קדושת האדמו"ר מליובאוויטש, בנחמו את משפחות קדושי צה"ל, עליכם לדעת שנשמת אהובכם נמצאת אתכם תמיד, ושהוא משתתף בכל החוויות שעוברות עליכם - שמח בשמחתכם וכו'. ושעל כן מעשיכם הטובים, הנעשים מתוך "שמחה של מצוה" גורמים לו בוואדי נחת רוח ושמחה. אנו מקווים שנזכה בקרוב לשוב ולשקם את ישיבתינו "עוד יוסף חי" שליד קברו של יוסף הצדיק בשכם, ושם להנציח את זכר בנכם מיכאל ז"ל הי"ד.

ויהי רצון, שבקרוב ממש, יקום היעוד - "היקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם, אמן.

הרב יצחק גינזבורג

ראש ישיבת "עוד יוסף חי"

קבר יוסף בעיר שכם

הרגע האחרון

הרגע האחרון בחייו של מיקי היה כך: מיקי היה בחפ"ק האחורי באירוע, ולא היה אמור להכנס. כשפגשתי אותו שם בנקודה, מיקי

התלונן באזני שלא נתנו לו להכנס לחיילים שלו, שנמצאים שם בפנים. דקה לאחר מכן, שמענו את אופיר, חברו הטוב של מיקי מהמושב בקשר, שוורים עליו, ויש לו הרוגים. ושאם לא נמהר להכנס, יהרגו את כולם. תוך דקה, נכנסה שירה פנימה, אנו עלינו על "סופה" והתחלנו לסוע, וכשהעפתי מבט אחורה, ראיתי את מיקי בנגמ"ש מאחורי. כשמיקי שמע את אופיר בקשר, זינק לנגמ"ש הוריד את אחד המשקי"ם, ויצא במקומו, החלפנו מבטים וזאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו.

מיקי ידע שהוא חייב להגיע לחייליו - אחיו הלוחמים בקבר יוסף. ועשה הכל כדי להכנס. כאשר נסענו בתוך שכם, ירו על הנגמ"ש שלנו הרבה, מכל הכיוונים. ירו עלנו צלפים שהיו בבנינים רחוקים מאיתנו. במשך הנסיעה, פגע בי כדור בקסדה, הכדור שיפשף את ראשי, ואני נפלתי אל תוך הנגמ"ש מההדף. נפגעתי בראשי, והיה לי קצת דם, מיקי עדיין עמד עם הגב אלי, והוא ירה הרבה. נגעתי למיקי בגבו, והראתי לו את הפציעה שלי. ברגעיו האחרונים.. אולי דקה או שתיים לפני שפגעו בו, הוא אמר לאייל סופר החובש, שירד ויטפל בי, כמה דקות לאחר מכן פגעו בו...

עדות מחייליו של מיקי הי"ד